UNIVERZITA KARLOVA PRAHA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH A ARCHIVNÍHO STUDIA

AUGUST A TEREZA SEDLÁČKOVI
EDICE KORESPONDENCE

Diplomová práce

Autor práce: Josef H a v l a n
Vedoucí práce: PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
Rok: 2007

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění, uvedené literatury a pokynů vedoucí diplomové práce.

Podpis

V Písku dne 21. 4. 2007

Děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Ivaně Ebelové, CSc. za odborné vedení, pomoc a průběžné konzultace poskytnuté během zpracování diplomové práce.

August a Tereza Sedláčkovi – edice korespondence

(anotace)

August Sedláček, významný český historik, se na penzi přestěhoval do Písku, místa svých gymnazijních studií. Zde se seznámil s učitelkou Terezou Barcalovou, která se později stala jeho manželkou.

Předkládaná edice představuje vzájemnou korespondenci od jejich seznámení v roce 1915 až do Sedláčkovy smrti v roce 1926.

August and Tereza Sedlacek – publication of letters

(an explanatory note)

August Sedlacek, a notable Czech historian, attended grammar school in Pisek. He moved back to Pisek upon retiring. Here he made acquaintance with Tereza Barcalova, a teacher, who later became his wife.

The following publication represents their mutual correspondence from the time of their first meeting in 1915, until Sedlacek's death in 1926.

OBSAH

Úvod 6
August a Tereza Sedláčkovi 8
Zhodnocení pramenů a jejich interpretace 12

Poznámky k edičnímu zpracování korespondence
a/ Charakteristika a historie fondu 21
b/ Popis editovaného dopisového souboru 22
c/ Časový rozsah souboru 23
d/ Vnější znaky editované korespondence 26
e/ Analýza obsahu korespondence 28
f/ Transkripční zásady a úprava textů 30
g/ Uspořádání edice 31
h/ Odkazy na související prameny a dopisové soubory 32

Edice korespondence
Tereza Augustovi 35
August Tereze 73

Závěr 103
Chronologický přehled životopisných dat 105
Seznam pramenů a literatury 106
Jmenný rejstřík 108
Obrazové přílohy 110

Úvod

V lednu roku 2006 uplynulo již osmdesát let od smrti velkého českého historika Augusta Sedláčka. Impozantní historická pozůstalost, kterou zanechal, vyvolává neustálou pozornost badatelů a inspiruje je k zájmu o okolnosti, za nichž mohlo dílo takového rozsahu vzniknout. Přestože jsou zatím známy jen nejpodstatnější události ze Sedláčkova života, zůstává velká část jeho písemností, které by mohly být zdrojem nových poznatků, nadále mimo okruh širšího badatelského zájmu.

Ohromná Sedláčkova písemná pozůstalost, kde je kromě rukopisů základních historických děl a pomocných materiálů pro spisovatelskou práci i jeho osobní korespondence, je teď (kromě jednotlivin) uložena na dvou místech: jednak v Historickém ústavu Akademie věd ČR a dále pak v píseckém Státním okresním archivu. Charakter obou jmenovaných souborů je však odlišný. Zatímco Historický ústav vlastní rukopisy nejvýznamnějších Sedláčkových prací a korespondenci související hlavně s jeho odbornou činností, v Písku jsou uloženy materiály převážně osobní a rodinné provenience.[1] Právě tato korespondence, kterou s pečlivostí historika schraňoval od časného mládí, nám může podat významnou výpověď o jeho životních postojích.

Fond pozůstalosti Augusta Sedláčka uložený v Historickém ústavu Akademie věd ČR obsahuje více než tisíc dopisů od významných osobností tehdejšího veřejného a kulturního života,[2] ale také od dnes již neznámých Sedláčkových přátel a spolupracovníků.

Sedláčkova rodinná korespondence spravovaná píseckým Státním okresním archivem zahrnuje několik okruhů, z nichž badatelsky nejzajímavějším je soubor čtyřiceti dopisů první Sedláčkově lásce Karolině Rajské[3] z let 1866–1870. Tento soubor[4] byl zatím jako jediný již v roce 1998 publikován.[5] Dále je zde uložena Sedláčkova korespondence s nejbližšími příbuznými – s rodiči, sourozenci, jejich rodinami, a zejména pak velké množství dopisů s oběma manželkami. Ostatní korespondence s nakladateli a úřady je badatelsky méně zajímavá, ale také množstvím nepříliš významná. Celkem tento soubor obsahuje kolem tisíce dopisů, které ještě nebyly soustavně zpracovány.[6]

---

[1] V SOkA Písek se jedná o fond Sedláček August, kartony 1, 2, 3 a 8. O materiálech deponovaných v Historickém ústavu AV ČR viz zejména: VAVROUŠKOVÁ A., Sedláčkova pozůstalost, in *Časopis rodopisné společnosti I*, 1929, s. 17–28; KOPIČKOVÁ B., Pozůstalost A. Sedláčka, in *Zpravodaj klubu A. Sedláčka*, 1993/3, s. 28–29. Menší počet Sedláčkových dopisů je též např. v Muzeu Aloise Jiráska a Literárním archivu Památníků národního písemnictví v Praze.

[2] Jsou zde např. dopisy od Masaryka, Pekaře, Golla, Friedricha, Vojtíška, K. Čapka, Krásnohorské aj. Jejich celkový počet není jednoduché zjistit, neboť inventář zpracovaný Dr. Vavrouškovou uvádí počet stránek, nikoliv dopisů.

[3] Rajská Karolina Marcela, 1850–1919, dcera Jana Rajského, mlynáře z Koloděj n. Lužnicí a jeho manželky Anny, roz. Hrubantové. V r. 1877 se provdala za Viléma Baudyše, gymn. prof. v Písku; měli spolu dvě dcery a syna.

[4] Dopisy si vzájemně vrátili, ale Karolininy se nedochovaly.

[5] KOLDA Vlastimil (ed.), *Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné*, Mladá Vožice 1998.

[6] Např. 343 dopisů od otce, 227 dopisů od bratra Rudolfa atd.

Korespondence mezi Augustem Sedláčkem a jeho druhou manželkou Terezou z let 1916–1925 se dochovala s velkou pravděpodobností v ucelené podobě, i když podle souvislostí nemůžeme zcela vyloučit, že některé jednotliviny chybí. Dnes se dá totiž jen stěží rozpoznat, zda jsou některé dopisy odezvou na předchozí rozhovor či na písemný kontakt. Tereza obvykle píše svému staršímu příteli a pozdějšímu manželovi dopisy mnohem obsáhlejší nežli on jí. Ve výběru výrazů svědčících o vřelosti jejich vztahu se však vzájemně předstihují.

Oba manželé rovněž zanechali své písemné memoáry: Sedláček obsažné,[7] zaměřené spíše na svou vědeckou činnost, jeho manželka jen stručné, zato však velmi osobní, vypovídající hlavně o společném životě.[8] Zatímco Sedláček věnoval manželce ve svých Pamětech jen několik řádků,[9] Tereziny Vzpomínky se obírají převážně milovaným mužem. V obou případech však mohou být paměti užitečné ke srovnávání zde zmiňovaných událostí s jejich odezvami nebo náznaky ve vzájemném písemném kontaktu. Korespondence Terezy a Augusta Sedláčkových tak nejenom přináší zajímavý obraz jejich vztahu, ale také nás v některých detailech přesvědčuje o tom, že i poctivě míněné vzpomínky sepsané s časovým odstupem od událostí nemusí být zcela spolehlivým pramenem.[10]

[7] SEDLÁČEK August, *Paměti z mého života* (dále jen Paměti), Praha 1997.
[8] KOLÁŘ Ondřej (ed.), *Vzpomínky Terezy Sedláčkové* (dále jen Vzpomínky), Písek 1996.
[9] SEDLÁČEK A., *Paměti*, s. 177, 178.
[10] Porovnejme např. tvrzení, že se Tereza o svých snahách dostat učitelské místo blíže Písku Sedláčkovi nesvěřovala a že ho v této záležitosti nežádala o pomoc (*Vzpomínky*, s. 59) s jejími dopisy č. 12, 13, 17, 18, dále tvrzení, že byla na Mostecku spokojena (*Vzpomínky*, s. 59) s dopisy č. 3, 5, 7, 8 („... toužím odtud."), 12 („... naděje, že pro Vás z té černé země dostane se mi vysvobození."), O. Kolář také poukazuje na rozdílné informace o okolnostech koupě domu v Písku (in KOLÁŘ Ondřej, *Písecká léta A. Sedláčka*, Písek 1987, s. 6) aj.

August a Tereza Sedláčkovi

August Sedláček se narodil v Mladé Vožici 28. srpna 1843. Jeho otec byl právníkem[11] a často se za svým zaměstnáním stěhoval, takže August navštěvoval školy v různých místech. Na své rodiče vzpomínal vždy s velikou vděčností,[12] přestože ho zejména otec vychovával velmi přísně. Mnohé otcovy vlastnosti, které líčí ve svých Pamětech, po něm zdědil a zejména svou šetrností se stal někdy až příslovečným.

Gymnazijní studia dokončil roku 1863[13] v Písku a zde také v časopisu Otavan[14] uskutečnil své první pokusy o publikování drobných článků s historickou tematikou. Je obdivuhodné, jak od nejranějšího věku cílevědomě uskutečňoval svůj záměr zabývat se profesionálně historií, neboť podklady pro své pozdější velké práce shromažďoval už od mládí.[15]

Během pražských studií na filozofické fakultě (1863–1867) si přivydělával výpomocí v archivech – tam ho velmi obohatilo setkání s Josefem Emlerem,[16] který ho obeznámil se zásadami archivářské práce. Sedláček navštěvoval též přednášky V. V. Tomka[17] a Antonína Gindelyho,[18] avšak známost s Emlerem byla určující, neboť ten později svým vlivem podpořil vydávání jeho prvních historických prací.[19]

Po absolvování filozofické fakulty dostal Sedláček své první učitelské místo na gymnáziu v Litomyšli (1867–1869) a poté působil na gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou (1869–1875). Zde se v roce 1871 oženil s Ernestinou Hlavatou,[20] svojí první manželkou. Jeho dlouhodobým učitelským působištěm se nakonec stal Tábor (1875–1899), odkud se po smrti manželky odstěhoval na penzi do Písku (1899), kde si nedlouho předtím koupil dům.[21]

V Písku Sedláček dále pokračoval ve své spisovatelské a archivářské činnosti. Až do své smrti působil jako archivář města a pořádal též archivy v okolních obcích a dominiích.[22] Rok před svými osmdesátinami se podruhé oženil s učitelkou Terezou Barcalovou. Ta mu pomáhala v archivářské práci

---

[11] Sedláček František, ∗ 30. 4. 1805 Slomniky (Halič), † 15. 1. 1896 v Praze.
[12] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 32: „... matku miloval, ale otce zbožňoval."
[13] Navštěvoval gymnázium tehdy ještě v původní budově č. 1 na Velkém náměstí, ve které sídlilo v letech 1850–1877.
[14] *Otavan*, regionální měsíčník, vydával Vojtěch Janota, časopis začal vycházet právě v roce 1863.
[15] SEDLÁČEK A., *Paměti*, s. 44: „Do let 1859–1863 padají také průpravy k mému dějepisectví, čili lépe řkouc, já jsem sebe sám připravoval k budoucímu povolání."
[16] Emler Josef, 1836–1899, historik a archivář, pomohl Sedláčkovi najít nakladatele (Šimáčka) pro jeho Hrady, zámky a tvrze království českého.
[17] Tomek Václav Vladivoj, 1818–1905, historik a politik.
[18] Gindely Antonín, 1829–1892, historik, zemský archivář.
[19] Vzpomínky na J. Emlera jsou např. v *Pamětech*, s. 62.
[20] Hlavatá Ernestina, † 1899, od r. 1871 provdaná Sedláčková, první manželka A. Sedláčka.
[21] Žižkova ulice č. 355 (O. Kolář uvádí nesprávně č. 665, in edice *Vzpomínky* s. 65). O koupi domu roku 1899 viz blíže *Paměti* s. 174 a *Vzpomínky* s. 24.
[22] O tom podrobněji jeho *Paměti* s. 143 nn, kde popisuje i pořádací systém pro jednotlivé archivy. Takto uspořádal kromě Písku např. archivy v Protivíně a Rokycanech; pořádání březnického archivu nedokončil.

a pečovala o něj, dokud se jeho bohatý a neobyčejně plodný život 15. ledna 1926 neuzavřel.[23]

[23] Původním pramenem pro Sedláčkovu biografii jsou jednak jeho *Paměti*, dále pak *Curriculum*, které sepsal jako přílohu ke své žádosti o připuštění ke státní zkoušce v r. 1866 (viz Archiv Univerzity Karlovy, fond ZKG 1850–1945). Poslední léta jeho života vylíčila Tereza Sedláčková ve svých *Vzpomínkách*.

Tereza Barcalová se narodila 3. 2. 1883[24] v Písku jako dcera svobodné matky Marie Barcalové. Po ukončení školy byla několik let vychovatelkou nejprve poblíž Vídně a pak ve Švédsku u dětí českého správce cukrovaru Weigla.[25] Připravovala se na maturitu a po jejím vykonání nastoupila jako učitelka v Lounech (1911–1912), později učila na Mostecku: v Záluží (1912–1916), Souši (1916–1920) a nakonec v samotném Mostu (1920). Odtud se neustále snažila dostat blíže domovu, jak o tom nejednou píše Sedláčkovi.[26] Od začátku roku 1921 konečně nastoupila na školu v Záhoří poblíž Písku[27] a za rok nato na měšťanskou školu přímo ve svém bydlišti. Zde a na dalších školách ve městě působila až do svého předčasného penzionování v roce 1938.[28]

Tereza Barcalová se seznámila s Augustem Sedláčkem již v roce 1915 prostřednictvím své přítelkyně Vilmy Hruškové.[29] O prázdninách mu pak pomáhala při pořádání rokycanského archivu,[30] ale když ji Sedláček roku 1921 požádal o ruku, byla tím přece jen zaskočena a musela si vzít čas na rozmyšlenou.[31] Vždyť on byl tehdy již téměř osmdesátiletý a jí bylo třicet osm let.

Když nakonec sňatek přislíbila, její pohnutky byly určitě spíše praktické, stejně jako důvody Sedláčkovy. Ten se s nimi ostatně ani netajil. Nabízet manželství s poukazem na potřebu péče ve stáří a s odůvodněním, že platit si hospodyni je velmi nákladné, nebylo asi ani tehdy příliš obvyklé, ale Sedláček vždy vynikal mimořádnou přímostí.[32]

Ani Tereza neměla mnoho na vybranou. V dobách rakouské monarchie byly učitelky vázány celibátem a po jeho zrušení za republiky[33] by jen těžko hledala ženicha přiměřeného věku. Kromě toho nebyla příliš majetná a ještě pečovala o svou starou matku.[34] Rovněž její nemanželský původ byl pro ni jistě stálou přítěží. Jestliže jí v takovéto situaci nabídl sňatek muž, jakým byl Sedláček, dalo se jen těžko odmítnout. On byl již tehdy známým a oslavovaným spisovatelem a Tereza jeho práci obdivovala.

---

[24] Údaje o narození Terezy Barcalové viz v matrice narozených č. 22, farnost Písek, fol. 317, uložené v SOA Třeboň. Terezina matka Marie Barcalová byla svobodná, otec uveden není. Bydlí na Drlíčově č. 128. Tento dům již v tehdejší podobě neexistuje. Stručný životopis manželky zaznamenal Sedláček ve svých *Pamětech*, s. 177 a 178, další informace můžeme najít v Terezíných *Vzpomínkách*. Při sčítání lidu v roce 1921 bydlela Tereza s matkou v Prokopově ulici č. 398, v 1. patře. Obě jsou uváděny jako svobodné, matka v domácnosti, dcera učitelka v Záhoří (SOkA Písek, f. Okresní úřad Písek, sčítání lidu 1921, sčítací operát č. 11).

[25] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 58.

[26] Např. v dopisech č. 13, 15, 17.

[27] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 61. Tamtéž na s. 20 je však nesprávně uváděno datum 1. 1. 1920.

[28] Ve *Vzpomínkách* na s. 45 uvádí, že byla penzionována kvůli šedému zákalu. Do trvalé penze odešla v září 1938, ale předtím byla již dva roky velmi často nemocná (viz Terezin osobní spis uložený v SOkA Písek, f. Okrední školní výbor, karton 99).

[29] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 17. Vilma Hrušková, roz. Mayerová, byla manželkou hudebního skladatele a varhaníka v Písku Jaromíra Hrušky.

[30] Tamtéž, s. 21 a 22 a SEDLÁČEK A., *Paměti*, s. 160, 177. Dopisy psané Terezou Sedláčkovou manželovi po svatbě jsou vesměs adresovány do Rokycan.

[31] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 26.

[32] Tamtéž, s. 26.

[33] Celibát učitelek byl zrušen zákonem z roku 1920 iniciovaným tehdejším ministrem školství Gustavem Habrmanem (odtud tzv. „lex Habrman“).

[34] SEDLÁČEK A., *Paměti*, s. 177.

Navzdory velkému věkovému rozdílu je zřejmé, že jejich krátké manželství bylo nakonec velmi šťastné a Sedláček vděčí své druhé manželce za příznivé podmínky pro svoji pozdní tvorbu. Sám to charakterizuje ve svých Pamětech velmi vřelými slovy: „Po krutých ranách, které mne až do roku 1921 stíhaly, konečně mi zasvitla naděje na tichý, spokojený a řkouc blažený konec mé životní dráhy.“[35]

Mnoho o vzájemném vztahu manželů Sedláčkových vypovídají obzvláště Tereziny dopisy, kterých se ve Státním okresním archivu Písek dochovalo celkem 39.[36] Tereza se v nich před manželstvím jeví jako osobnost spíše pesimistického životního náhledu, ale po sňatku můžeme právě z korespondence sledovat její obdivuhodnou proměnu. Silou Sedláčkova vlivu a manželského štěstí nabývá optimismu, takže humor ji nakonec neopouští ani v závěru jejího života, kdy dovede s nadhledem komentovat i stinné stránky stáří.[37]

Už jako svobodná doprovázela Tereza Sedláčka na vycházkách do přírody a pravidelné nedělní výlety byly pak i v dobách manželství jejich společným zájmem. Často spolu chodili do píseckých lesů a navštěvovali i různá historická místa po celých Čechách. Tereza se pak o těchto vycházkách nejednou zmiňuje ve svých Vzpomínkách.[38] Zde se také rozpomíná, jak se vždy lidé divili, že si se Sedláčkem mají pořád o čem povídat, když cestou po ulici spolu neustále vedli živou debatu.[39] Tereza svého manžela, denně zabraného do vědecké práce, neustále překvapovala různými úpravami společné domácnosti.[40] Ty byly vždy vedeny snahou o zlepšení mužova pohodlí a on její úsilí odplácel láskou a vděkem.

Na sklonku života zajistil Sedláček u státních úřadů, aby výměnou za jeho autorská práva byla zvýšena manželčina penze,[41] a když Tereza onemocněla těžkým zápalem plic, nechtěl se hnout od jejího lůžka. Podobnou péčí mu ona odplatila, když umíral. Sedláček zakázal ošetřujícímu lékaři, aby manželku informoval o vážnosti jeho stavu, takže ona až do konce doufala v mužovo uzdravení. Poslední Sedláčkova slova byla: „Režičko, děkuji ti za všechno.“[42]

Již jsem se zmínil o tom, že v charakteru Tereziných dopisů Sedláčkovi došlo k nepřehlédnutelné změně poté, co se stala jeho manželkou. Dopisy z jejích učitelských míst před sňatkem jsou plné obav z vývoje společenské situace

[35] SEDLÁČEK A., *Paměti*, s. 177.
[36] SOkA Písek, f. Sedláček August, kart. 1, sign. 2. Soubor obsahuje nejen dopisy, ale také pohlednice a dopisnice; pro zjednodušení budou i nadále všechny tyto kategorie společně označovány jako dopisy.
[37] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*. Zde např. na s. 61 popisuje svůj pád do vykopaného hrobu na hřbitově nebo na s. 62 celkem humorně líčí úraz utrpěný na schodech. Pro úplnost je však třeba dodat, že v rozporu s tímto zdáním vzpomíná její tehdejší ošetřovatelka Marie Houdková (roz. Hroudová) na občasné sebevražedné úmysly paní Sedláčkové na sklonku života.
[38] Tamtéž, např. s. 19, 22, 26, 31, 42, ale i dopis č. 12 a 37 aj.
[39] Tamtéž, s. 38.
[40] Tamtéž, s. 30.
[41] Tamtéž, s. 45.
[42] Tamtéž, s. 50.

a nářků nad osudem.[43] Tereza si stěžuje na potíže způsobované jí jejím okolím[44] a neustále hledá cestu, jak získat učitelské místo poblíž domova.[45]

Dopisy po sňatku směřují do Rokycan, kde Sedláček pořádal tamější archiv. Jestliže je v těchto dopisech vyjádřena nějaká obava, je to vždy jen starost o manžela a jeho zdraví.[46] Tereza svého muže oslovuje něžnými výrazy[47] a v dobrém rozmaru mu vypráví různé veselé historky.[48]

Sedláčkových dopisů Tereze je celkem 66, ale jsou mnohem stručnější. K psaní používá většinou jen dopisnice a pohlednice, avšak i z těchto krátkých sdělení je znatelná vřelost jejich vztahu, projevující se v něžných osloveních,[49] adresách,[50] kresbičkách[51] a láskyplných pozdravech.[52]

Dopisy před sňatkem se zaměstnávají především Tereziným učitelským místem blíže Písku,[53] po sňatku pak Sedláček píše převážně z Rokycan. Nejčastěji sděluje pouze, jak proběhla cesta nebo kterým vlakem přijede domů, občas zmiňuje i významnější rokycanské události. I když mnohdy píše jen o počasí, jsou všechny dopisy velmi optimistické a svědčí o Sedláčkově příznivé duševní pohodě způsobené dozajista manželčinou něžnou péčí.

Tereza Sedláčková přežila svého muže o dlouhých šestačtyřicet let.[54] Brzy po jeho smrti byla kvůli závisti nepřátel přeložena na vzdálenější školu[55] a město také málo dbalo o Sedláčkovu památku. Paní Sedláčková sama jen stěží udržovala dům[56] a nemohla zachovat ani manželovu pracovnu,[57] protože do bytu byli přiděleni nájemníci. Naštěstí to byli hodní lidé, kteří se o ni postarali ve stáří.[58] Když pak v roce 1972 ve věku 89 let zemřela, dům připadl městu. Slibované zřízení Sedláčkova památníku se nakonec neuskutečnilo a dům byl prodán. Dnes je na něm umístěna pamětní deska[59] a převážně soukromou část pozůstalosti velkého historika spravuje Prácheňské muzeum v Písku spolu se zdejším okresním archivem.[60]

---

[43] Např. dopisy č. 5 a 10.
[44] Např. dopis č. 3.
[45] Např. dopisy č. 9, 12, 13, 14, 15, 17.
[46] Např. dopisy č. 21, 22, 23.
[47] Např. dopisy č. 21, 26, 31, 32, 37.
[48] Dopis č. 34.
[49] Např. dopisy č. 7, 23, 26, 29, 52, 54, 58, 61.
[50] Např. dopisy č. 43, 45, 46, 52, 53, 54, 57, 63, 64.
[51] Např. dopisy č. 19, 28, 29, 38, 40, 60.
[52] Např. dopisy č. 24, 25, 29, 33, 37, 38, 45, 48, 58, 62.
[53] Např. dopisy č. 12–18 a HIU.
[54] Zemřela 24. 11. 1972 (v některých pramenech je nesprávně uváděn rok 1974). Přání být pohřbena vedle svého manžela, které předem vyjádřila i na jeho náhrobku, jí nakonec bylo splněno, přestože Svatotrojický hřbitov se již od 50. let pro pohřbívání neužíval. Paní Sedláčková byla tedy posledním člověkem, který byl na tomto hřbitově pochován. Pochybnosti o tom, zda jí bude umožněno spočinout vedle svého muže, projevila i ve svých *Vzpomínkách* na s. 42.
[55] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky*, s. 51.
[56] Tamtéž, s. 24, 45, 56.
[57] Tamtéž, s. 53.
[58] Tamtéž, s. 53.
[59] Byla vytvořena sochařem J. Jiříkovským a odhalena v roce 1936.
[60] O dalších částech Sedláčkovy pozůstalosti viz pozn. č. 1 k této kapitole.

Zhodnocení pramenů a jejich interpretace

August Sedláček, který patřil mezi naše nejpilnější badatele a spisovatele, byl velmi skromný muž. Nestál nikdy o přílišnou publicitu své osoby a pokud se chtěl prezentovat, tak jedině svým badatelským dílem. Proto se během života soustavně vyhýbal situacím, ve kterých měl být středem pozornosti, a když tuto vlastnost spojil se svou pověstnou přímostí ve vyjadřování, mohl být zejména ve starším věku považován někdy i za nerudného člověka.

Patrně právě pro tuto nechuť k veřejným prezentacím a oslavám své osoby zůstával jeho soukromý život širší veřejností celkem nepovšimnut a až do současnosti nebyla publikována žádná významná monografie, která by soustavnějším způsobem shrnula poznatky o jeho osobnosti. Náležitého ocenění se mu dostalo jen v drobnějších publikacích, vydávaných především v regionech, ve kterých zanechal stopy svého díla.

Hlavním pramenem informací o Sedláčkově životě proto zůstává zejména autobiografie, kterou sepsal na sklonku života na naléhání svých příznivců.[61] Tyto memoáry vydané poprvé nákladem Historického spolku v Praze rok před Sedláčkovým skonem jsou tedy základním zdrojem poznatků nejen o jeho životních osudech, ale také o badatelské a spisovatelské práci, která pro něho byla stěžejním životním posláním. Sedláček sám označuje příznačně své Paměti jako možnou pomůcku pro začínající badatele, kteří zde podle něho mohou nacházet návod k účelnému postupu bádání. V Pamětech se prolínají Sedláčkovy osobní příběhy s popisem jeho badatelských cest, nebo dokonce s pořádacími systémy, které zejména v dobách své penze zpracoval pro některé okolní archivy. Badatel zabývající se pouze Sedláčkovým soukromím se zde proto může jen obtížně orientovat, neboť příběhy z osobního života tu nejsou podstatným autorovým záměrem. Události nemají ani chronologické uspořádání, a přestože přinášejí mnohé podrobnosti, jiné důležité příběhy tu vůbec zmíněny nejsou. Autorovým evidentním úmyslem bylo spíše představit svoji badatelskou činnost, pro kterou měly být události z osobního života jen nezbytnou kulisou.

Sedláček v Pamětech často zmiňuje své předky a další osobnosti, se kterými se v životě setkal a kteří formovali jeho osobní postoje. Nejednou vzpomíná s velkým respektem na své rodiče, zejména na otce, a s jistou hrdostí poukazuje na vlastnosti od nich získané, které se mu pak v životě dokonale osvědčily. Jedná se o názory a postoje, jež se nedají charakterizovat jinak než jako velmi konzervativní, stále se odkazující na všelidskou i rodinnou tradici, s opakovaným zdůrazňováním toho, jaký užitek tyto konzervativní postoje pro život přináší. Právě proto, že Sedláčkovy Paměti nepopisují jen události z jeho života, ale jsou vždy i výrazem postojů k těmto událostem, není pro poznání Sedláčkova charakteru lepší pramen nežli tento. Neopominutelnou a cennou součástí publikace je pak v závěru knihy uváděný soupis všech jeho zveřejněných prací včetně vydavatele a roku vydání.

[61] SEDLÁČEK A., *Paměti z mého života,* Praha 1997.

Kdybychom se zajímali pouze o základní fakta ze Sedláčkova mládí, pak nám k jejich zjištění postačí stručný životopis přiložený v roce 1866 k žádosti o připuštění ke státní učitelské zkoušce. Toto Curriculum je uloženo v Archivu Univerzity Karlovy,[62] ale bylo též publikováno ve sborníku vydaném Památníkem Mladovožicka k stopadesátému výročí Sedláčkova narození.[63] Sborník uspořádala Božena Kopičková a jsou v něm publikovány příspěvky našich předních znalců sedláčkovské problematiky, které byly předneseny na konferenci k zmiňovanému výročí. Tato pojednání představují výsledky současného bádání o životě a díle velkého historika, zejména pak jeho přínosy k jednotlivým pomocným vědám historickým. Úvodní referáty se zabývají též Sedláčkovým mládím. Autor příspěvku o studijních létech Augusta Sedláčka Miroslav Truc na spisovatelových školních vysvědčeních dokládá to, co se vždy jen nesměle a bez důkazů jinde zmiňovalo, že totiž Sedláček nebyl zejména na gymnáziu žádným vynikajícím studentem a rovněž na vysoké škole docházel jen na přednášky, které považoval za prospěšné pro svůj další odborný růst. Jinak vždy upřednostňoval (a ve svých Pamětech se tím nijak netají) praktickou badatelskou práci před zbytečným teoretizováním. Toto směřování k meritu věci můžeme pozorovat i v jeho pozdější badatelské činnosti, při níž se vždy věnoval jen záležitostem bezprostředně souvisejícími se zkoumaným tématem. To byl pak nepochybně jeden z momentů (kromě jeho obrovské pracovitosti), který mu umožnil vytvořit takové rozsáhlé dílo.

Sedláčkovou prací a životem se zabývali (jak je výše uvedeno), především badatelé v regionech, ve kterých Sedláček delší čas působil, tzn. zejména v Mladé Vožici (Sedláčkově rodišti), a v Písku, kde prožil poslední léta svého bohatého života.

Památník Mladovožicka při Městském úřadu v Mladé Vožici vydal již zmíněný sborník August Sedláček a pomocné vědy historické, a dále pak edici Sedláčkových dopisů nazvanou Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné,[64] která představuje veřejnosti Sedláčkovu milostnou korespondenci s jeho první láskou Karolinou. Edici dopisů v současnosti uložených ve Státním okresním archivu v Písku zpracoval Vlastimil Kolda a opatřil ji jen skrovným poznámkovým aparátem. V této edici, spíše popularizujícího nežli odborného charakteru, je představeno čtyřicet Sedláčkových dopisů určených jeho první lásce Karolině Rajské (dopisy druhé strany se nedochovaly). Přestože se jedná o milostnou korespondenci, projevuje se i v ní velmi věcný Sedláčkův charakter a milostné záležitosti můžeme číst spíše mezi řádky.

V Písku, městě, kde Sedláček prožíval dlouhá léta své penze, se sedláčkovskou problematikou nejhlouběji zabýval zdejší historik Ondřej Kolář. V osmdesátých a devadesátých letech minulého století vydaly městské kulturní instituce (Prácheňské muzeum, Okresní knihovna a Městské kulturní

[62] Archiv Univerzity Karlovy, fond ZKG 1850–1945.
[63] *August Sedláček a pomocné vědy historické,* sborník, Mladá Vožice 1995.
[64] KOLDA V. (ed.), *Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné,* Mladá Vožice 1998.

středisko) tři Kolářovy drobné odborné studie, zabývající se především Sedláčkovým píseckým pobytem, a dále pak pro osvětlení posledních let Sedláčkova života velmi cennou edici vzpomínek jeho manželky Terezy.

Chronologicky nejstarší Kolářova monografie nazvaná Písecká léta Augusta Sedláčka[65] je zajímavým shrnutím již známých informací o Sedláčkově pobytu v Písku v dobách jeho penze, doplněná o některé nové poznatky. Ty Kolář čerpal zejména z různých soudobých novinových článků a také z tehdy ještě nepublikovaných memoárů Sedláčkovy druhé manželky.

Podobného charakteru, ale s širším časovým záběrem je další Kolářova publikace nazvaná O Augustu Sedláčkovi.[66] Ta je ze všech jmenovaných Kolářových prací faktograficky nejvýznamnější. Na nevelkém prostoru daném regionálním charakterem přináší Kolář nebývalé množství jinde nepublikovaných dat, na jejichž shromáždění musel jistě vynaložit významné úsilí. Písecký pobyt Augusta Sedláčka v době gymnazijních studií pak Kolář mapuje v jedné z kapitol své drobnější práce nazvané Město v času proměn.[67]

Jednoznačně nejcennějším Kolářovým publikačním počinem je edice vzpomínek Terezy Sedláčkové, takto též nazvaná.[68] Sedláčkova druhá manželka sepsala své vzpomínky na společný život s velkým historikem ve dvou variantách, jenž jsou obě v Kolářově edici zahrnuty. První, rozsáhlejší, strojopisná verze z roku 1959 je uložena v Památníku Mladovožicka. Byla určena právě Sedláčkovým příznivcům v jeho rodišti. Paní Sedláčková totiž neměla v padesátých letech s píseckou radnicí dobré vztahy a trpěla pocitem (ostatně oprávněným), že si Písek památky jejího manžela málo váží - proto své paměti věnovala raději jeho rodišti.

Druhá verze – Vzpomínky z roku 1970 – jsou v originálu dostupné ve Státním okresním archivu v Písku. Jsou sepsány nezávisle na první verzi a přinášejí tudíž i jiné události – zde především z období společného života, kdežto první varianta rozsáhle čerpá také ze Sedláčkových vzpomínek na dobu, kdy se ještě s budoucí manželkou neznali. Zajímáme-li se především o Sedláčkův osobní život, jsou Vzpomínky Terezy Sedláčkové patrně významnějším zdrojem informací než jeho memoáry. Jak již bylo řečeno, Sedláček představuje v Pamětech životní příběhy nahlížené z perspektivy své vědecké činnosti; jeho manželka si však mnohem více všímá lidského rozměru událostí. Paní Sedláčková dovede vypravovat velmi poutavě, což s faktografickým významem popisovaných událostí činí z jejích Vzpomínek jeden z nejpodstatnějších (přitom však v odborných kruzích nepříliš známých) zdrojů informací o Sedláčkově soukromém životě.

Vydání z roku 1996 (Vzpomínky paní Sedláčkové byly posléze připojeny také k druhému vydání Pamětí jejího manžela) doplnil Ondřej Kolář též zajímavou úvahou nazvanou Tři ženy Augusta Sedláčka, kde

[65] KOLÁŘ O., *Písecká léta Augusta Sedláčka,* Písek 1987.
[66] KOLÁŘ O., *O Augustu Sedláčkovi,* Písek 1988.
[67] KOLÁŘ O., *Město v času proměn,* Písek 1990.
[68] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky Terezy Sedláčkové,* Písek 1996.

zmiňuje obě Sedláčkovy manželky a jeho lásku z mládí Karolinu. Edice je vybavena stručným poznámkovým aparátem.

K úplnému výčtu je potřeba ještě připomenout nejstarší z regionálních publikací o Augustu Sedláčkovi, drobnější práci dnes již zesnulého mirovického archiváře Ladislava Cihly, kterou vydal Státní okresní archiv Písek v roce 1963 [69] ke 120. výročí Sedláčkova narození. Význam této publikace nespočívá ani tak v jejím faktografickém přínosu, jako spíše v tom, že byla první vlaštovkou na poli výzkumu sedláčkovské problematiky. Monografie přináší Sedláčkova základní životní data, dále pak šest dopisů významných osobností k jeho osmdesátinám (např. od Friedricha, Nejedlého, Šebánka aj.) a několik krátkých vzpomínek na velkého historika z pera jeho přátel. V práci zaujmou též některé málo známé Sedláčkovy fotografie, které již kupodivu v pozdějších publikacích nejsou k vidění.

Dá se říci, že tyto výše uváděné práce, mezi nimiž ústřední místo zaujímají memoáry, mohou zúplna postačit k sestavení životopisných údajů obou protagonistů. Jiné syntetické dílo, které by vyčerpávajícím způsobem přiblížilo především život Augusta Sedláčka, zatím neexistuje (shromažďování bibliografických údajů není ostatně primárním cílem ani této práce) a o jeho manželce (kromě Vzpomínek) samozřejmě není k dispozici téměř nic.

Zde je potřeba ocenit zejména badatelské úsilí Ondřeje Koláře, který ve svých dílech naznačil i cesty, jimiž by se další bádání v sedláčkovské problematice mohlo dále ubírat.[70] Důležité úsilí při shromažďování různorodých informací o Augustu Sedláčkovi vyvíjí též plzeňský Klub Augusta Sedláčka, na jehož internetových stánkách a v klubovém Zpravodaji můžeme nejsnáze sledovat současný vývoj bádání.

Stěžejním zdrojem pro potřeby mé ediční práce však byly prameny dosud nepublikované. Když prozatím pominu dopisy obou protagonistů, o nichž bude pojednáno jinde, pocházely ostatní materiály primárně ze čtyř okruhů:

1. Prameny ve správě Státního okresního archivu Písek, kde jsem získal informace jak o Augustu Sedláčkovi, tak o jeho manželce, a dále pak poznatky o místních obyvatelích, kteří nějakým způsobem figurovali v dopisech manželů Sedláčkových.
2. Okruh pramenů ze Státního oblastního archivu Třeboň, kde jsou doklady o narození a původu Terezy Sedláčkové, tehdy ještě Barcalové.
3. Doklady o Sedláčkově táborském pobytu se nacházejí v tamějším Státním okresním archivu. Zabýval jsem se jimi proto, že v editovaném souboru je táborský pobyt několikrát zmiňován.
4. Korespondence ze Sedláčkovy pozůstalosti uložená v Historickém ústavu

[69] CIHLA L., *August Sedláček,* Písek 1963.
[70] Navrhuje např. vytvořit podle Sedláčkových zápisků mapku jeho badatelských cest apod.

Akademie věd ČR.

Shrňme si nejprve, jak se tyto materiály dotýkají jednotlivých protagonistů editovaného souboru korespondence.

Bádání v archiváliích týkajících se Augusta Sedláčka jsem začal v jeho posledním učitelském působišti – v Táboře. Sedláčkova táborská bydliště jsou v korespondenci zmiňována,[71] aniž by byla udána jejich přesnější adresa. Tereza ve svých Vzpomínkách uvádí, že Sedláček zpočátku bydlel v domku se zahrádkou blízko Kotnova, později pak naproti gymnáziu, ve kterém působil.[72] Žádná z uvedených nemovitostí není v současnosti označena pamětní deskou a nenašel jsem ani jiný snadno dostupný zdroj informací o jejich lokalizaci. Místa Sedláčkova pobytu se dala najít v táborských sčítacích operátech; nebylo však jednoduché potom nemovitosti fyzicky identifikovat, neboť od té doby se několikrát změnilo jejich číslování. Na tomto místě musím poděkovat kolegyni z táborského Státního okresního archivu Mgr. Haně Říhové, která mi pomohla nalézt v této záležitosti potřebné informace. Zjištění, kde se nacházela původní budova táborské reálky mi usnadnily intenetové stránky tamějšího gymnázia, přinášející stručnou historii školy od jejího vzniku až po současnost.

V Sedláčkově pozůstalosti uložené ve Státním okresním archivu v Písku se kromě dopisů nalézá též samostatná složka týkající se jeho bytového sporu s nájemníkem MUDr. Kuttou.[73] Tento spor má své odezvy i v editované korespondenci (viz poznámky k dopisům) a můžeme je najít také v personální složce Terezy Sedláčkové (viz dále). Celá záležitost se Sedláčka dotkla natolik, že ji v předmluvě svých Pamětí s nadsázkou uvádí jako jediné neštěstí svého života. Písemnosti týkající se této kauzy jsou dosti obsáhlé a mají dostatek materiálu i pro případné samostatné zpracování.

Nyní se podívejme, co archivní dokumenty vypovídají o Tereze Sedláčkové.

Předně: Žádný z pramenů vydaných se ani okrajově nedotýká jejího dětství. Jak Sedláček, tak i jeho manželka začínají popisovat Terezin život vždy až od odrostlého věku. Primárním důvodem k takovémuto mlčení byl, podle mého názoru, její nemanželský původ. Křestní matrika písecké farnosti uvádí Terezu jako dceru svobodné matky Marie Barcalové z Písku a otec není v matrice jmenován vůbec.[74] Podle všech indicií žila rodina jen ve velmi skromných poměrech, neboť Terezin děd je tu zapsán jako obecní slouha a jedním z kmotrů při jejím křtu byl místní kostelník Josef Vodička (kostelník býval kmotrem jen těch nejchudších dětí). Terezina hlavní kmotra Honsová uvádí bydliště v Krajníčku u Bavorova; to by mohlo být určitou stopou vedoucí k původu rodu. Dům na písecké Drlíčově, ve kterém tehdy

[71] Viz zejména Terezin dopis č. 20.
[72] V této budově u Náměstí Mikuláše z Husi v Táboře dnes sídlí Základní škola.
[73] SOkA Písek, fond Sedláček August, karton 3.
[74] SOA Třeboň, fond Matriky, farnost Písek, matrika narozených č. 22, fol. 317.

Barcalova rodina žila, už v tehdejší podobě neexistuje.[75] V posledních letech před Tereziným sňatkem s Augustem Sedláčkem bydlela pak Marie Barcalová s dcerou v nájmu u Heřmana Procházky v Prokopově ulici v Písku.[76] Údaje o bydlišti byly zjištěny ve sčítacích operátech z roku 1921.[77] (Jen pro připomenutí – sňatek Sedláčkových se konal brzy nato, koncem dubna r. 1922, ale Tereza ještě krátký čas po svatbě bydlela u matky.)

Téměř úplný obraz učitelské kariéry Terezy Sedláčkové přináší její osobní spis z materiálů Okresního školního výboru Písek, který je uložen v tamějším Státním okresním archivu.[78] Týká se sice jen Terezina píseckého působení, ale to vlastně představovalo podstatnou část jejího profesního života. Tereza učila postupně na několika píseckých školách a v posledních letech před nástupem do předčasné penze mívala často opakované zdravotní dovolené. Hlavní příčinou předčasného penzionování (jak vyplývá z přiložených lékařských zpráv) byl její rychle se horšící zrak, který jí neumožňoval učitelské povolání dále vykonávat. V jejím spisu se nacházejí též doklady o předchozím vzdělání, platovém postupu a hodnocení mnohými školními inspekcemi. Když žádala o přeložení na školu bližší svému bydlišti, které zdůvodňovala péčí o manžela, podpořil Sedláček její žádost obsáhlým dopisem. Ten je rovněž součástí spisu.

Již zmíněný Sedláčkův spor s nájemníkem MUDr. Kuttou se promítl také do personálních materiálů jeho manželky napomenutím, které jí udělila ředitelka školy za to, že tuto záležitost zmínila před žáky ve třídě, kam chodila Kuttova dcera. Z ostatních písemností týkajících se této kauzy je však zřejmé, že ředitelka stála spíše na straně své podřízené a k napomenutí se uchýlila pravděpodobně jen proto, že nebylo vyhnutí.

Ostatní jména zmiňovaná v editované korespondenci patřila převážně obyvatelům města Písku. Záznamy o většině z nich jsou tedy k nalezení v píseckých městských knihách z prvních desetiletí 20. století.[79] V poznámkovém aparátu edice uvádím o těchto osobách jen základní zjištěná data – k dispozici bylo více detailů, ale vzhledem k významu těchto informací jsem všechny nepoužil.

Další důležitý okruh osob připomínaných v korespondenci pochází z píseckého školského prostředí, které bylo pracovním prostředím především pro Terezu, jelikož August Sedláček ve sledovaných letech již ve školství nepůsobil (i když po svém příchodu do Písku se tomu nevyhýbal). Zde mi byl významným zdrojem informací opět fond písemností Okresního školního výboru v Písku. Procházel jsem personální spisy píseckých učitelů, dále pak škol ve městě a jeho blízkém okolí.[80] Přínos těchto materiálů pro potřeby edice nebyl příliš velký, ale

[75] Písek, Drlíčov č. 128.
[76] Písek, Prokopova ulice č. 398, 1. patro. Dům je na fotografii v příloze.
[77] SOkA Písek, fond Okresní úřad Písek, sčítání lidu 1921, sčítací operát č. 11.
[78] Tamtéž, fond Okresní školní výbor Písek, karton 99, sign. III S/2.
[79] Tamtéž, fond Městský úřad Písek, knihy 135–149 (matriky příslušníků obce a indexy k nim).
[80] SOkA Písek, fond Okresní školní výbor Písek, kartony 12, 19, 20, 21, 31, 37, 43, 45, 52–59, 64, 67, 90, 92, 98, 100, 101 aj.

na druhé straně mi zhlédnuté dokumenty umožnily důležitý exkurz do problematiky prvorepublikového školství ve městě. Ve fondu Okresní zastupitelstvo Písek jsem pak významně využil k identifikaci některých osob písemnosti dokumentující volby členů Okresního školního výboru.[81]

V editovaném souboru korespondence můžeme najít ještě další, sice malý, ale frekvencí výskytu významný okruh osob, evidentně z mimopíseckého prostředí. Jsou to především úředníci ministerstva školství Merhout a Setunský, z nichž druhý byl původně Sedláčkovým žákem na táborském gymnáziu. K mému nemalému překvapení se v personálních materiálech prvorepublikového ministerstva školství uložených v Národním archivu jejich složka nenacházela.[82] Dostatečný počet dopisů v pozůstalosti Augusta Sedláčka spravované Historickým ústavem AV ČR[83] však postačujícím způsobem osvětlil jejich vztah k manželům Sedláčkovým a hlavičkové dopisní papíry ministerstva mi pomohly identifikovat i jejich pozici na ministerstvu. Oba se angažovali v hledání učitelského místa pro Terezu poblíž Písku.

Velmi důležité údaje zde přinesly též dopisy dalších Sedláčkových přátel z odborných kruhů[84] – mezi nimi jsou nejvýznamnější dopisy Otakara Lemingera, Josefa Königsmarka a Bedřicha Schwarzenberga. Upřesňující údaje o Josefu Königsmarkovi jsem získal v rokycanském Státním okresním archivu, kdežto o životě a díle Bedřicha Schwarzenberga mě zasvěceně informoval pan Václav Vlček, bývalý zaměstnanec schwarzenberského panství, jinak velký znalec schwarzenberské problematiky. Podrobnější informace o těchto Sedláčkových přátelích lze najít v poznámkovém aparátu edice.

Pro potřeby editorské práce jsem využil též osobních rozhovorů s pamětníky. Velmi cenné informace mi poskytl pan Milan Růžička, současný majitel bývalého Sedláčkova domu,[85] a paní Marie Houdková, která navštěvovala a ošetřovala paní Sedláčkovou na sklonku jejího života.

Již jsem se zmiňoval o tom, že se město Písek po smrti paní Sedláčkové stalo majitelem jejího domu s příslibem, že zde vybuduje Sedláčkův památník. Tyto sliby nakonec dodrženy nebyly. V době úmrtí paní Sedláčkové již mnoho památek na jejího manžela stejně v domě nebylo, protože jeho větší část byla v 50. letech na příkaz městských zastupitelů pronajata a Sedláčkova pozůstalost byla předána tehdejšímu Československému státnímu ústavu historickému.[86] Nakonec bylo tedy rozhodnuto, že se dům prodá a zbytek pozůstalosti (vlastně pozůstalosti paní Sedláčkové, jejíž součástí je i editovaný soubor dopisů) dostalo Městské muzeum v Písku.[87] Dům tehdy koupil děd pana Růžičky.

---

[81] Tamtéž, fond Okresní zastupitelstvo Písek, karton 85 (volby členů OŠV).
[82] NA Praha, fond Ministerstvo školství a nár. osvěty, inventáře.
[83] Historický ústav AV ČR Praha, fond August Sedláček, inv. č. 161, korespondence.
[84] Též z fondu August Sedláček v Historickém ústavu AV ČR.
[85] Dům se nachází v Písku, Žižkova ulice č. 355. Současnou podobu domu viz na fotografii v příloze.
[86] Dnes Historický ústav Akademie věd ČR.
[87] Dnes Prácheňské muzeum. Písemná část pozůstalosti byla později předána SOkA v Písku.

V nedávné době byl dům kompletně rekonstruován, avšak k zásadním dispozičním změnám při opravách nedošlo. Obrovským překvapením pro mě bylo, že na zahradě domu se zachoval, možno říci legendární, Sedláčkův bazének. Ten je v současnosti sice zaplněný ornicí, takže jeho vyčnívající okraj tvoří obrys centrálního záhonu,[88] ale nezdá se, že by byl jinak vážně poškozen. Také keře a dřevěná kůlna na zahradě odpovídají fotografiím z dob Sedláčkova života. Pouze studna poblíž bazénu, původně sloužící k zásobování zahrady vodou, je již zasypaná, ale její pozůstatky jsou ještě dobře patrné.

Paní Houdková měla, narozdíl od pana Růžičky, možnost se s Terezou Sedláčkovou osobně setkávat, když ji ve stáří navštěvovala jako profesionální ošetřovatelka. Vzpomíná na ni jako na noblesní dámu, která ráda vypravovala o svém mládí a životě, někdy si však také velmi naříkala na strasti stáří a zvažovala, jak svůj život co nejdříve ukončit. Zda byly tyto úmysly míněny vážně, nelze už dnes posoudit.

Tolik lze tedy říci k základním zdrojům informací o reáliích editované korespondence a k jejich interpretaci. Ostatní publikace a periodický tisk, které uvádím v soupisu pramenů, sloužily k zpřesnění údajů zdrojů základních. Zde musím především jmenovat neocenitelný Adresář města Písku z roku 1922,[89] bez něhož si identifikaci některých osob vůbec nedovedu představit. Články v tisku připomínají různé Sedláčkovy publikační počiny či jeho životní výročí a jiné události, ostatní publikace pak pomáhají doplnit údaje topografického a personalistického charakteru. Ve výčtu těchto zdrojů patří nezastupitelné místo regionálnímu periodiku Otavan,[90] které s novinářskou pilností seznamovalo prácheňskou veřejnost se Sedláčkovými životními událostmi a spisovatelskými počiny.

Nakonec zbývá ještě vzpomenout dvou prací, které normovaly formální stránku této edice. V prvé řadě to byla metodická příručka Zásady vydávání novověkých historických pramenů, představená v nedávné době Archivní správou ministerstva vnitra ČR.[91] Tato publikace zpřístupňuje nejnovější trendy a postupy při zpracování novověkých edicí a kromě toho obsahuje mnohé další cenné informace využitelné při edičním zpracování novověkých textů. Pro formální stránku edice jsem hledal předlohy v nejnovějších edičních počinech zpřístupňujících korespondenci československých prvorepublikových politiků. Zde mě konkrétně zaujala a byla mi vzorem edice dopisů mezi T. G. Masarykem a E. Benešem z pera editorů D. Hájkové a I. Šedivého.[92]

---

[88] Viz foto v příloze.
[89] ŠEFL J. – DVOŘÁČEK J., *Adresář města Písku a okolí,* Písek 1922.
[90] *Otavan*, regionální časopis. Vycházel s přestávkami, původně též jako Poutník od Otavy.
[91] ŠŤOVÍČEK I. a kol., *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti,* Praha 2002.
[92] HÁJKOVÁ D. – ŠEDIVÝ I., *Korespondence (T. G. Masaryk a E. Beneš, 1914–1918),* Praha 2004.

Poznámky k edičnímu zpracování korespondence

a/ Charakteristika a historie fondu

V předkládané edici je poprvé představována korespondence významného českého historika Augusta Sedláčka a jeho druhé manželky Terezy z doby následující brzy po jejich seznámení až do Sedláčkovy smrti, tedy z let 1916–1925. Soubor těchto písemností je v současné době uložen spolu s další Sedláčkovou rodinnou korespondencí ve Státním okresním archivu Písek.[93]

Tyto dopisy jsou jen malým zlomkem z obrovského množství dokumentů, které Sedláček s pečlivostí archiváře po celý život schraňoval. U editovaného souboru se však jedná spíše o pozůstalost paní Sedláčkové, i když její podstatnou součástí jsou památky na manžela. Po Sedláčkově smrti (a zřejmě ještě z jeho rozhodnutí) převzal podstatnou část pozůstalosti, včetně korespondence, Československý státní historický ústav vydavatelský.[94] Rodinné dopisy (a další písemnosti osobního charakteru) však byly z pochopitelných důvodů z tohoto celku vyčleněny a zůstaly v držení paní Sedláčkové až do její smrti v roce 1972.

Celou pozůstalost Sedláčkovy manželky pak převzalo Městské muzeum v Písku a vyčlenilo z ní materiály písemného charakteru, které posléze předalo do správy zdejšího Státního okresního archivu. Zde byl fond rodinné korespondence a dalších písemností soukromé provenience v roce 1983 zpracován zkušeným archivářem Ladislavem Cihlou a utříděn celkem do osmi kartonů.

Mohu-li jen krátce popsat rozvržení celého fondu (pro ty, kteří by se případně zajímali také o další materiály), jsou zde dopisy od první Sedláčkovy manželky Ernestiny (144 ks), od jeho otce (343 ks) a matky (13 ks), dále pak od všech tří Sedláčkových bratrů (celkem 300 položek, nejvíce od bratra Rudolfa) a od dalších rodinných příslušníků. Jedinou částí tohoto fondu, která se již dočkala publikace, jsou Sedláčkovy dopisy první lásce Karolině (40 ks). Kromě rodinné korespondence jsou zde též uloženy dopisy, kterých si Sedláček asi zvlášť cenil, a proto je nezařadil do souboru věnovanému Československému státnímu ústavu historickému (jedná se o různá blahopřání, jmenování do čestných funkcí aj.). Další část korespondence byla adresována paní Sedláčkové. Jsou zde jednak v této edici zařazené dopisy od manžela, a pak další písemnosti z jejího rodinného okruhu.

Fond však neobsahuje pouze korespondenci. Z jeho význačnějších součástí je nutno jmenovat složku písemností týkajících se Sedláčkova bytového sporu s nájemníkem (k tomu blíže na jiném místě), mapy z pozůstalosti Sedláčkova bratra, deníky, fotografie, rukopisy některých menších Sedláčkových prací aj.

V době převzetí těchto dokumentů sídlil Státní okresní archiv v Mirovicích, městečku na severním okraji píseckého okresu. Odlehlost tohoto místa podle mého mínění zapříčinila, že nejen Sedláčkův fond, ale i všechny

[93] SOkA Písek, f. Sedláček August, kartony 1 a 8.
[94] Dnes Historický ústav AV ČR Praha.

ostatní materiály archivu nebyly badateli dostatečně využívány. Za prezentaci Sedláčkovy pozůstalosti širší veřejnosti vděčíme především píseckému historikovi Ondřeji Kolářovi, který nejen sám z materiálů fondu čerpal, ale objevil tyto písemnosti také pro jiné zájemce (např. Dr. Kolda, autor již zmíněné edice Sedláčkových milostných dopisů se v úvodu zmiňuje o Kolářově impulsu).

b/ Popis editovaného dopisového souboru

Inventář uvádí, že fond obsahuje celkem 39 dopisů od Terezy Barcalové (pak provdané Sedláčkové) napsaných příteli a manželovi v letech 1916–1925.[95] Z tohoto počtu jsem do edice nezařadil jednu položku, která se charakterem od ostatních značně odlišuje. Je to totiž jen jakýsi krátký vzkaz na již popsaném papírku tohoto znění: „Pěknou pusu na dobrou noc Ti dává Tvoje Reza.“ Na druhou stranu lístku Sedláček připsal: „Našel jsem 14. 2. 1923 na popelec na stole.“ V tomto případě tedy s určitostí nejde o dopis posílaný poštou, proto ho uvádím takto mimo rámec vlastní edice.

Na druhé straně jsem po zvážení přiřadil mezi Tereziny dopisy z píseckého fondu též jeden její dopis deponovaný v Sedláčkově pozůstalosti spravované Historickým ústavem Akademie věd ČR. Tento dopis tématicky i chronologicky patří do editovaného souboru, jelikož však byl napsán na rubu dopisu ministerského tajemníka Cyrila Merhouta, byl později zahrnut do složky jeho korespondence s manžely Sedláčkovými. Do edice jsem tento dopis vřadil v chronologické posloupnosti, avšak pro odlišení od písemností písecké provenience není označen pořadovou číslovkou, ale šifrou „HIU“. Zahrnutí tohoto dopisu do editovaného souboru podrobněji zdůvodním, až se budu zabývat obsahovou stránkou korespondence.

Sedláčkova korespondence Tereze obsahuje podle inventáře celkem 67 dopisů z let 1917–1925.[96] Zde jsem napočítal skutečně 68 položek, z nichž dvě, které se vymykají sledovanému tématu, nejsou v edici zahrnuty:

1. Malý útržek papíru, na kterém je Sedláčkovou rukou napsáno pouze:
   „S Bohem zlatá Rezičko.“
   Tento lístek nebyl (pravděpodobně vzhledem k svému charakteru) zahrnut ani do inventáře fondu a já ho z téhož důvodu uvádím rovněž mimo edici.
2. Dopisnice od Tereziny matky Marie Barcalové adresovaná manželům Sedláčkovým do Rokycan. Tu jsem do edice nezařadil, protože je určena oběma manželům společně a mimo to žádné významné informace nepřináší.

V souhlasu s inventářem jsem však v editovaném souboru ponechal i jednu dopisnici Sedláčkem adresovanou Terezině matce. Jí totiž patří jen první věta, vše ostatní je určeno manželce. Tato dopisnice[97] je do souboru vřazena v chronologické posloupnosti, jako by byla určena Tereze.

[95] SOkA Písek, f. Sedláček A., kart. 1, sign. 2.
[96] SOkA Písek, f. Sedláček A., kart. 8, sign. 92.
[97] Jedná se o č. 31.

V souboru se nacházejí ještě další zvláštnosti, na které je potřeba předem upozornit:

1. Dvě pohlednice z Rokycan[98] psal Sedláček se svými zdejšími přáteli, takže se na textu podíleli společně; jednu pohlednici[99] napsal z větší části rokycanský lékař MUDr. Jirman.
2. Jednou z položek souboru Sedláčkových dokumentů, která se charakterem od ostatních výrazně liší, je krátký telegram odeslaný z Rokycan do Písku.[100] Pro částečně nečitelnou dataci je zařazen na konci editovaného souboru.

Do dnešní doby se korespondence manželů Sedláčkových zachovala ve velmi dobrém stavu. Dopisy ani pohlednice nejsou nijak poškozené, pouze obálky u většiny dopisů chybí. Nemůžeme také s jistotou říci, zda se nějaká jednotlivina ještě před uložením do archivu neztratila, ale vše nasvědčuje tomu, že soubor je kompletní.

c/ Časový rozsah souboru

Oba protagonisté se podle svých vzpomínek seznámili v roce 1915.[101] Tehdy bylo Sedláčkovi již 72 let a jeho budoucí manželce 32 let. Potom se občas vídali o prázdninách při procházkách do přírody a během školního roku, když Tereza přijížděla ze svého učitelského působiště na Mostecku do Písku navštívit matku. Sedláček jí zpočátku posílal vzkazy prostřednictvím matčiných dopisů,[102] avšak oboustranná korespondence se rozvinula až od počátku roku 1917.

Písemný kontakt zahájila Tereza svým vánočním přáním v prosinci 1916, poslaným z jejího tehdejšího učitelského působiště v Souši na Mostecku.[103] Do sňatku na konci dubna 1922 si pak vyměnili celkem 39 dopisů a pohlednic. „Vyměnili“, nikoliv však doslova, i když každý napsal přibližně polovinu ze zmíněného počtu. Poslední Terezin dopis patřící do tohoto období je z 13. prosince 1920.[104] Od ledna roku 1921 učila Tereza v Záhoří nedaleko Písku[105] a bydlela doma u matky. Měli tedy se Sedláčkem dost příležitostí k osobním setkáním, a proto až do listopadu roku 1921 písemný kontakt úplně ustal. Od listopadu 1921 do dubna 1922 poslal Sedláček Tereze pět pohlednic z Rokycan,[106] kam vždy na jeden týden v měsíci odjížděl pořádat tamější archiv.

Brzy po sňatku, již od začátku května 1922, si manželé znovu dopisují. Sedláček teď už vždy píše z Rokycan domů do Písku, Tereza mu (až na jednu

[98] Jsou to pohlednice č. 38 a 65.
[99] Jedná se o pohlednici č. 34.
[100] V editovaném souboru má č. 66.
[101] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky,* s. 17.
[102] Tamtéž, s. 19.
[103] V editovaném souboru má č. 1.
[104] Dopis je v edici označen „HIU“, následuje za dopisem č. 18.
[105] Blíže viz pozn. 2 k Sedláčkovu dopisu č. 15.
[106] Jedná se o pohlednice č. 16–20.

výjimku)[107] odpovídá v opačném směru. Terezin poslední dopis je z 10. května 1925.[108] Sedláček ale jezdil pracovat do Rokycan i po tomto datu. Poslední jeho datovaná pohlednice, která však nemá z druhé strany odpověď, je z 29. 10. 1925.[109] Zdá se, že mezi květnem a říjnem 1925 Sedláček v Rokycanech vůbec nebyl a říjnová návštěva zde byla určitě jeho poslední. Od konce října, jak víme z Tereziných Vzpomínek,[110] byl již Sedláček vážně nemocný a nějaké delší cestování si nepochybně nemohl dovolit.

Celkem si Tereza a August Sedláčkovi po sňatku vyměnili 65 dopisů a pohlednic; mimo to též jeden telegram. Daleko více kontaktů (celkem 43) bylo ze strany Sedláčkovy. To je pochopitelné, protože on byl mimo domov a musel tudíž manželku informovat, jak se mu daří. Tereza mu odpověděla jen občas, zvláště když mu potřebovala sdělit nějaké důležité události z domova. Tomu také odpovídají použité prostředky: Sedláček píše z Rokycan jen krátké pohlednice, Tereza používá téměř vždy dopisy.

Časový rozsah editovaného souboru není příliš velký. Když opomineme jedinou pohlednici z Vánoc 1916, trval písemný kontakt Terezy a Augusta Sedláčkových devět let. Za tu dobu si vyměnili celkem 104 dopisů, dopisnic, pohlednic a jeden telegram.

Na závěr této kapitoly uvádím úplný přehled jednotlivých písemností editovaného souboru a jejich datování. U dokumentů nedostatečně datovaných nelze v tomto stručném přehledu zdůvodňovat, na základě jakých indicií jsem dospěl k jejich zařazení – tyto důvody uvádím v poznámkovém aparátu u jednotlivých písemností. Musím však připustit, že v několika málo případech jsou tyto indicie mojí (případně i zpochybnitelnou) spekulací.

Tereza Augustovi

označení písemnosti	druh	datování v písemn.	datum razítka	označení písemnosti	druh	datování v písem.	datum razítka
1	pohled.	22/12 1916	22/12 1916	10	dopis	23/11 1919	není
2	dopis	26/5 1917	není	11	dopis	1/3 1920	není
3	dopis	29/9 1917	není	12	dopis	16/4 1920	není
4	pohled.	15/12 1917	16/12 1917	13	dopis	29/4 1920	není
5	dopis	26/2 1918	není	14	dopis	15/9 1920	není
6	dopis	23/10 1918	není	15	dopis	17/10 1920	není
7	dopis	10/12 1918	není	16	dopis	18/11 1920	není
8	dopis	22/2 1919	není	17	dopis	28/11 1920	není
9	dopis	6/10 1919	není	18	pohled.	4/12 1920	4/12 1920

[107] Pohlednice č. 32 byla odeslána ze Záhoří.
[108] Dopis má v editovaném souboru č. 38.
[109] Sedláčkova pohlednice č. 58.
[110] KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky,* s. 47.

HIU	dopis	13/12 1920	není	29	pohled.	4/10 1923	5/11! 1923
19	pohled.	10/5 1922	11/5 1922	30	dopis	12/10 1923	není
20	pohled.	11/6 1922	11/6 1922	31	dopis	14/10 1923	není
21	dopis	16/9 1922	17/9 1922	32	pohled.	není	16/3? 1924
22	dopis	11/10 1922	13/101922	33	dopis	26/3 1924	není
23	dopis	16/11 1922	17/11 1922	34	dopis	18/9 1924	19/9 1924
24	dopis	8/12 1922	8/12 1922	35	pohled.	není	20/9 1924?
25	dopis	9/6 1923	není	36	pohled.	není	16/10 1924
26	dopis	11/9 1923	není	37	dopis	9/3 1925	není
27	pohled.	11/9 1923	11/9 1923	38	dopis	10/5 1925	není
28	pohled.	12/9 1923	12/9 1923				

August Tereze

označení písemnosti	druh	datování v písemn.	datum razítka	označení písemnosti	druh	datování v písem.	datum razítka
1	dopisn.	není	nečit.	34	dopisn.	není	11/6 1923
2	dopisn.	8/6 1917	nečit.	35	pohled.	není	?/9 1923
3	dopisn.	není	nečit.	36	pohled.	není	8/9 1923
4	dopis	2/3 1918	není	37	pohled.	není	10/9 1923
5	dopisn.	není	nečit.	38	pohled.	10/10 1923	nečit.
6	dopis	není	není	39	pohled.	není	11/10 1923
7	dopis	není	není	40	pohled.	není	16/10 1923
8	dopisn.	není	2/9 1920	41	pohled.	není	27/? 1924
9	dopis	19/9 1920	není	42	dopisn.	není	20?/3? 1924
10	dopis	není	není	43	dopisn.	není	24/3 1924
11	dopis	není	není	44	pohled.	není	?/5 1924
12	dopis	3/11 1920	není	45	dopisn.	není	12/5 1924
13	dopis	30/11 1920	není	46	dopisn.	není	14/6 1924
14	dopis	není	není	47	dopisn.	není	16/9 1924
15	dopis	není	není	48	pohled.	není	17/9 1924
16	pohled.	není	1/11 1921?	49	pohled.	19/9 ?	nečit.
17	pohled.	není	10/12 1921	50	pohled.	není	21/9 1924
18	pohled.	není	17/1 1922	51	pohled.	není	14/10 1924
19	dopisn.	není	není	52	dopisn.	není	16/10 1924
20	pohled.	není	5/4 1922	53	pohled.	není	?/? 1925
21	pohled.	není	?/? 1922	54	dopisn.	není	9/3 1925?
22	pohled.	není	10/5 1922	55	pohled.	není	12/3 1925
23	pohled.	není	8/6 1922	56	pohled.	není	8/5 1925
24	pohled.	není	?/? 1922?	57	dopisn.	není	11/5 1925
25	pohled.	není	15/9 1922	58	pohled.	není	29/10 1925
26	pohled.	není	8/10? 1922	59	pohled.	není	nečit.
27	pohled.	není	9/10? ?	60	dopisn.	není	nečit.
28	pohled.	není	11/10 1922	61	pohled.	není	nečit.
29	pohled.	není	13/10? ?	62	pohled.	není	nečit.
30	pohled.	není	?/11 ?	63	pohled.	není	nečit.
31	dopisn.	není	16/11 1922?	64	pohled.	není	25?/9? 1925?
32	pohled.	není	17?/11? ?	65	dopisn.	není	nečit.
33	pohled.	není	7/6 1923	66	telegr.	není	20/9 ?

d/ Vnějších znaky editované korespondence

Jak jsem již zmiňoval, rozdělil pořadatel písecké pozůstalosti Augusta Sedláčka Ladislav Cihla fond do osmi kartonů. Prvních šest kartonů obsahuje písemnosti týkající se pouze Sedláčka, přičemž nejdůležitější rodinné dopisy včetně dopisů Tereze jsou uloženy hned v prvním kartonu. Teprve sedmý a osmý karton obsahují materiály týkající se obou manželů nebo jen paní Sedláčkové. Její dopisy manželovi jsou uloženy v kartonu číslo osm.

Terezinych dopisů napsaných Sedláčkovi je v píseckém souboru celkem 38. Do edice jsem přiřadil i další dopis, který k tomuto celku původně patřil a je teď uložen v Historickém ústavu Akademie věd ČR.

Celkem soubor zahrnuje 11 pohlednic, 1 dopisnici a 27 dopisů (včetně výše zmíněného). Obálky se dochovaly jen u čtyřech dopisů,[111] ostatní dopisy jsou bez obálek. K psaní Tereza používala bílý dopisní papír běžného formátu, často zdobený Alšovými kresbičkami na motivy českých národních písní.[112] V jednom případě byl psací látkou papír zelenomodrý[113] a jednou linkovaný.[114]

Dopisy Tereza častěji píše před sňatkem se Sedláčkem; v manželství pak dopisů ubývá na úkor pohlednic. To je pochopitelné, protože dokud nebyli svoji, vídali se osobně jen zřídka a pro vzájemná sdělení potřebovali více místa. Avšak i před svatbou napsala Tereza Sedláčkovi několik pohlednic,[115] na nichž jsou zachycena její tehdejší učitelská působiště (Souš, Most). Po svatbě mu pak posílá pohlednice s fotografiemi míst jejich společných vycházek[116] (potok pod Jarníkem, živcový lom v lesích, hrad Zvíkov) nebo žánrové obrázky z píseckých ulic malované místním malířem Tomášem Štětkou.[117]

V adresách oslovuje Sedláčka vždy velmi zdvořilým způsobem – před sňatkem „slovutný“, „c. k. školní rada“, „archivář města“, „spisovatel“, potom nikdy nevynechá oslovení „slovutný pán“, a často také „archivář“.

Všechny její dopisy i pohlednice mají obvyklou vnější úpravu bez mimořádných znaků a jsou psány perem tmavým inkoustem. Tereza jako učitelka píše písmem kaligrafickým, ve starším věku pak snad vlivem rozvíjející se oční vady o něco robustnějším a mírně rozvolněným.[118] Až na pohlednici z výletu na Zvíkov[119] (která má ovšem částečně čitelné poštovní razítko), je ostatní její korespondence pečlivě datována.

Soubor Sedláčkových dopisů určených Tereze obsahuje 37 pohlednic, 18 dopisnic (či korespondenčních lístků), 1 telegram a 10 dopisů bez obálek. Dopisy jsou psány na bílém dopisním papíru kromě jednoho, na kterém je

[111] Dopisy č. 21, 23, 24 a 34.
[112] Dopisy č. 2, 3, 7, 8 a 11.
[113] Dopis č. 22.
[114] Dopis č. 33.
[115] Pohlednice č. 1, 4 a 18.
[116] Pohlednice č. 32, 35 a 36.
[117] Pohlednice č. 27 a 29.
[118] Ukázka jejího rukopisu je umístěna v příloze edice.
[119] Pohlednice č. 32.

černobílý motiv staroměstské mostecké věže.[120] Všechny byly napsány ještě před sňatkem, v období, kdy se Sedláček snažil zajistit Tereze učitelské místo poblíž domova. Prostřednictvím uzavřených dopisů jí sděloval informace o jednání s osobami, které mohly tuto záležitost nějak pozitivně ovlivnit, a nechtěl, aby tyto údaje byly volně přístupné. Po sňatku pak používal k psaní jenom pohlednice nebo dopisnice a jeho sdělení jsou obyčejně velmi stručná – někdy napsal dokonce pouze jedinou větu.

Na pohlednicích jsou ponejvíce černobílé nebo kolorované fotografie Rokycan a jejich okolí. Dopisnice si někdy vyráběl i sám tak, že na tvrdší karton potřebné rubriky ručně dopsal.[121] Zda tím chtěl uspořit čas nebo peníze se nedá odhadnout. Do pohlednic na straně obrázků občas dopsal krátký text obyčejně se týkající zobrazeného námětu.[122] Na jedné pohlednici[123] přimaloval plnovous pánovi stojícímu s kyticí květin u lavičky, na které sedí dáma – chtěl tím zobrazit pravděpodobně sebe. Samostatná kapitola by se dala napsat o Sedláčkových adresách. Milé výrazy jakými v nich manželku oslovuje hodně napovídají o jeho láskyplném vztahu k ní. Zatímco před sňatkem adresuje své dopisy vždy „spanilomyslné slečně“, po sňatku je škála oslovení nepřeberná a snad neexistují dvě stejné adresy. Svou manželku označuje jako „přemilou Rezičku“, „roztomilou Rezičku“, „drahou ženušku“, „nejmilejší Terezku“, „nejmilejší družku“ apod.[124] Několikrát neuvádí ani přesnou adresu a adresuje jen: „Své drahé ženušce“ nebo „mé roztomilé Rezičce“.[125] Paní Sedláčková se v jedné své odpovědi podivuje,[126] jak s takovou adresou mohla pohlednice vůbec dojít. Pravdou je, že Sedláček byl v Písku známou osobností a kromě toho za textem byl vždy i jeho podpis. Na dopisnicích se Sedláček obyčejně podepisoval v levém horním rohu vedle adresy.

V souboru se nachází jedna pohlednice, na která adresa uvedena není.[127] Byla tedy buď doručena osobně nebo poslána v obálce (což je, soudě podle textu, pravděpodobnější). Je to spíše žertovné dobrozdání rokycanského lékaře MUDr. Jirmana o Sedláčkově zdravotním stavu (předpovídá mu dožití 128 let), které jeho pacient doplnil optimistickou poznámkou v podobném duchu.

Sedláček vždy píše perem s použitím černého inkoustu, jen pohlednice se zprávou dr. Jirmana je napsána inkoustem modré barvy. Text je občas doplněn drobnými kresbičkami, o nichž bude podrobněji pojednáno dále. K vytváření těchto kresbiček Sedláček někdy používal barevné tužky; většinu obrázků však kreslí jen perem.

August Sedláček navyklý rychlému psaní má rukopis značně neuspořádaný a typologie písmen (obzvláště majuskul) je v textu velmi

[120] Dopis č. 4.
[121] Takto jsou vyrobeny dopisnice č. 8, 19 a 60.
[122] Např. pohlednice č. 39, 64, 65.
[123] Pohlednice č. 39.
[124] Např. dopisy č. 43, 45, 46, 52, 53, 54, 57, 63, 64.
[125] Pohlednice č. 52 a 56.
[126] Dopis č. 38.
[127] Pohlednice č. 34.

proměnlivá.[128] Při zběžném psaní nejednou v celých úsecích vynechává diakritická znaménka a interpunkci. Také si opětovaně vytváří neobvyklé zkratky, či v některých větách dokonce neuvádí pomocná slovesa. Podle výše uvedených znaků by se dal jeho písemný projev nejvýstižněji označit jako úsporný a je zřejmé, že se utvářel častým dlouhodobým psaním (nebo ještě spíše při pořizování výpisků v archivech). Sedláčkova korespondence je datována jen zřídka a nebýt poštovních razítek, dala by se obtížně chronologicky seřadit.

e/ Analýza obsahu korespondence

Mám-li začít analýzu obsahu editovaného souboru dopisů nějakým zobecňujícím pohledem, pak je potřeba říci, že dopisy manželů Sedláčkových svědčí především o jejich láskyplném vzájemném vztahu a spokojenosti se společným životem. Zdá se, že role v manželství jsou od začátku rozděleny k oboustranné spokojenosti: Sedláček se zabývá svou odbornou prací a manželka mu pro tuto práci vytváří zázemí.

Těmto zevšeobecňujícím pohledům se nepochybně vymyká ta část korespondence, která vznikla ještě před sňatkem. Odlišný charakter mají ale jen dopisy Tereziny – Sedláček už byl ve svém věku vyrovnaný muž. Tereza tehdy nastoupila na první učitelské místo daleko od domova v situaci, kdy se v nejtěžších válečných letech vyostřily vnitřní ekonomické a politické problémy dožívající monarchie. Se Sedláčkem se v této době znala už několik let, a proto se mu v dopisech s důvěrou v jeho životní moudrost svěřovala s různými obtížemi, které zažívala na svých působištích v poněmčeném území Mostecka.

Její dopisy jsou plné obav z vývoje společenské situace,[129] když se na konci války vyostřily rozpory mezi českým a německým obyvatelstvem, do kterých se později promítla i rozjitřená atmosféra prvorepublikové politické scény. Tereza se živě zajímá o společenské dění[130] a dovede se nadchnout pro různé sociální vize,[131] které s sebou tato doba přinesla. Se svými obavami a tužbami se v dopisech svěřovala Sedláčkovi a očekávala od něj jeho mínění.[132] Často si mu také stěžovala na příkoří, které jí způsobovalo její okolí.[133] Všechny tyto těžkosti byly pak znásobeny jejími opakovanými zdravotními potížemi.[134]

Postupně dospěla k názoru, že v tak problematickém koutu země dále žít nechce a Sedláček se jí svým vlivem snažil pomoci k učitelskému místu blíže domova. Hledání cesty k návratu na Písecko je pak stěžejním tématem jejich vzájemné korespondence až do konce roku 1920,[135] kdy se Tereza konečně dostává do Záhoří, obce nedaleko rodného Písku.

[128] Ukázka Sedláčkova rukopisu je v příloze edice.
[129] Např. dopisy č. 7, 8, 10 a 12.
[130] Dopisy č. 7 a 12.
[131] Dopisy č. 6 a 16.
[132] Např. dopisy č. 9. 10 a 16.
[133] Např. dopisy č. 3 a 9.
[134] Dopisy č. 5, 17 a 19.
[135] Tereziny dopisy č. 12–18 a HIU, Sedláčkovy dopisy č. 7, 10, 11, 12, 13, a 14.

K patrné proměně charakteru Tereziných dopisů dochází po sňatku v dubnu 1922. Od té doby se formulace v dopisech zvroucňují, stávají se osobnějšími a nesou se v uvolněném tónu. Všechny dopisy paní Sedláčkové teď směřují za manželem do Rokycan, kde Sedláček pořádal tamější archiv. Tereza v nich informovala manžela o událostech, které se seběhly v době jeho nepřítomnosti a je-li tu vyjádřena nějaká starost, je to vždy jen obava o manželovo zdraví a spokojenost.[136] V dopisech mu sděluje různé humorné historky, nebo dokonce vypravuje vtipy[137] svědčící o její dobré duševní pohodě. Svou lásku mu dává najevo zvláště v osloveních a pozdravech, když se na něj obrací něžnými výrazy a jmény (např. „můj milý, zlatý dobráčku“, „moje drahá duše“, „milovaný muži“ apod.).[138]

Sedláčkovy dopisy nejsou nikdy tak expresivní jako dopisy, které mu píše Tereza před svatbou. On už byl v době jejich seznámení starý muž; proto své životní postoje v nastalých poměrech tak snadno neměnil. Na nešťastné nářky své mladé přítelkyně odpovídá vždy uklidňujícím tónem a ujišťuje ji svým trvalým přátelstvím, když ho Tereza obviňuje, že na ni zapomíná („Nedělejte si starosti, snad jste na mně poznala, že nejsem vrtkavý.“).[139] Starostlivě a s otcovskou moudrostí jí radí, jak se má zachovat v různých složitých situacích,[140] odkazuje ji též na pomoc svých přátel[141] a upřímně ji lituje v její nemoci.[142] Vždy se jí snaží svým klidným a optimistickým postojem dodávat sílu, když ona si už zoufá („Víte, že mám upřímnou soustrast s Vámi a že pro Vás udělám, co budu moci.“).[143]

Dopisy před sňatkem se zaměstnávají především Tereziným učitelským místem blíže domova.[144] Sedláček využívá všech svých známostí nejen ve školských kruzích v Písku, ale také na ministerstvu, a posléze nabízí Tereze možnosti jejího umístění na Písecku. Toto vše vyžaduje dopisy obsáhlejší, které píše, až do příznivého vyřešení celé záležitosti.

Jako manželé pak Sedláčkovi pochopitelně přecházejí k tykání (proto tento předěl v edici zvlášť nevyznačuji) a po několika prvních možná trochu rozpačitých dopisech se rozvíjí korespondence, ve které se oba neustávají předstihovat ve vzájemných něžnostech. Sedláček má pro manželku jen samá milá oslovení (např. „milá, roztomilá Rezinko“, „mé drahé srdce“, „přemilá“, „moje milá holčičko“ aj.)[145] a obdobně jako v adresách tak také zde vymýšlí jména stále nová. V osloveních používá mnohokrát nezvyklé zkratky (např. „m. z. a nej. ž. vždy rozt.“, „m. m. h. a R.“, „m. d. m. ž.“),[146] až je někdy

[136] Např. dopisy č. 21, 22, 23 aj.
[137] Dopis č. 34.
[138] Např. dopisy č. 21, 26, 31, 32, 37.
[139] Dopisnice č. 5.
[140] Např. dopisy č. 6, 7 a 13.
[141] Dopisy č. 3, 9 a 12.
[142] Dopis č. 4.
[143] Dopis č. 7.
[144] Dopisy č. 7 a 10–14.
[145] Např. dopisy a pohlednice č. 7, 23, 26, 29, 51, 52, 58, 61 aj.
[146] Např. pohlednice č. 24, 26, 30, 36, 37, 48, 49.

problematické pochopit, co napsaná šifra vůbec znamená. Některé obraty píše v latině[147] a Tereza se mu pokouší stejným jazykem odpovídat.[148]

Výrazem Sedláčkova něžného vztahu k manželce jsou i časté drobné kresbičky, kterými doplňuje text.[149] Ty mají různé motivy, nejčastěji však znázorňují odesílání tisíců polibků milované ženě. (O tom, že Sedláček byl dobrý kreslíř, víme i z jeho dochovaných zápisků. Pro svá budoucí díla si takto zachycoval skici hradů, erbů i pečetí a s velkou zručností kreslil také situační plánky a mapky.)

Obsah Sedláčkovy korespondence svědčí jednoznačně o tom, že mu pozdní manželství přineslo nebývalé životní štěstí. I když jsou jeho sdělení vždy velmi stručná a stačí jim obyčejně jen malý prostor pohlednic či dopisnic, štěstí a spokojenost z nich zřetelně vyzařují.

f/ Transkripční zásady a úprava textů

Při edičním zpracování korespondence manželů Sedláčkových jsem se řídil především pravidly stanovenými v publikaci Archivní správy MV nazvané Zásady pro vydávání novověkých pramenů.[150] Tato příručka přináší komplexní informace potřebné pro moderní editorskou činnost; přesto jsem v některých záležitostech nahlédl i do pomůcek starších.[151] Jelikož jsem chtěl co nejvěrněji zachovat celkový charakter dopisů, aby edice mohla nahradit badatelům originály, moje editorské zásahy do původního textu jsou nepatrné a omezily se pouze na odstranění gramatických nepřesností v oblasti interpunkce, diakritiky a psaní velkých písmen. Interpretační stránka textů není tedy nijak dotčena a všechny charakteristické dobové výrazy a zvláštnosti zůstaly v původní podobě. Při přepisu textů jsem vypustil jen škrty a opravy, kterých je ostatně velmi málo, a jedná se vždy o zjevné omyly pisatelů.

Uvedené úpravy se týkají především Sedláčkových dopisů, které by byly bez doplnění chybějící diakritiky a interpunkce v některých úsecích obtížně srozumitelné. Tam, kde se nabízely pro členění věty dvě možnosti nebo kde by oprava podle mého názoru posunula významový akcent věty, ponechal jsem také interpunkci bez úpravy. Tyto drobné zásahy jsem dělal s vědomím, že chyby nevznikly z neznalosti, ale jen a pouze z důvodů úsporného Sedláčkova rukopisu, na který byl zvyklý při psaní svých badatelských poznámek.

Současné pravopisné normě jsem nakonec přizpůsobil jen psaní velkých písmen. Tento zásah do textu považuji za přijatelný zejména z toho důvodu, že nemá dopad na interpretaci dokumentu a kromě toho především August Sedláček nedodržoval systematicky ani tehdy platné pravopisné

[147] Pohlednice a dopisnice č. 24, 25, 29, 37, 38, 45, 48, 58, 62.
[148] Pohlednice č. 27 a 28.
[149] Pohlednice a dopisnice č. 19, 28, 29, 38, 40 a 60.
[150] ŠŤOVÍČEK I. a kol., *Zásady pro vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002.
[151] Např. do Daňhelkových pravidel pro vydávání starších českých textů, in *Husitský tábor*, 1985.

normy.[152] Často se totiž stalo, že u stejného názvu použil jednou velké a jindy malé počáteční písmeno. Potřeba úprav se vyskytla zejména u topografických údajů *(mostecko – Mostecko, Ražické nádraží – ražické nádraží, ...)*, řidčeji pak i v některých jiných názvech (např. *Františkán – františkán*). Aby však nedošlo k narušení dobového charakteru textu, ponechal jsem bez úpravy místní hovorové tvary zeměpisných názvů *(Litvínov – Litvinov)* a také u slov cizího původu zůstal zachován tehdejší pravopis *(feuilleton, theorie, organisace, apod.)*. Spojování číslovky s koncovkou *(13tého, 10x, apod.)*, přestože určitým způsobem komplikuje čitelnost, jsem po zvážení ponechal v původní podobě, a to zejména z toho důvodu, že se vyskytuje jen velmi zřídka.

Dalším významnějším zásahem do textu byla úprava zkratek. Zkratky pro označení *pan, paní, slečna (p., pí., sl.)* a jiné běžné zkratky jsem pro snažší interpretaci rozepsal bez zvláštního upozornění. Tytéž zkratky však ponechávám v původní podobě v adresách, kde nepůsobí tak rušivě, jako v textu. Rovněž zkratky *prof. a dr.*, příp. *Prof. a Dr.*, zůstávají bez změn a neupravuji také zkratky, které jsem nedokázal s jistotou dešifrovat nebo zkratky víceznačné *(Moje m. – milá či milovaná?)*. Nerozepisuji ani iniciály a zkratky v podpisech. Ostatní zkrácená slova v textu dopisů (je-li zřejmé, o jaká slova se jedná) jsou doplněna v hranatých závorkách. Podtržená slova jsem ponechal tak, jak byla podtržena odesilatelem. Všechny další editorské zásahy do textu, usnadňující porozumění textu, jsou označeny hranatými závorkami. Nesrozumitelná nebo nejasná místa dokumentu označuji znakem [?] a nečitelná slova jsou (bez ohledu na počet liter) nahrazena znakem [...].

Na pravopisné chyby či rozdíly proti současné pravopisné normě upozorňuji značkou [!]. Cizojazyčné (zde pouze latinské) věty jsou ponechány v původním znění a rovněž členění textu do odstavců zachovávám podle originálů. Je však nutno podotknout, že v některých případech – především u Sedláčkových dopisů – nejsou odstavce vždy zřetelné. Dochované adresy vypisuji v jedné řádce, přičemž původní členění do řádek je vyznačeno čárkami. Zkrácená slova v adresách nedoplňuji a ponechávám je v podobě užité pisateli.

Dataci písemností jsem stylově nesjednocoval a ponechávám ji v původní podobě (tzn. včetně římských číslovek). Doplnil jsem v hranatých závorkách pouze chybějící znaky. Nečitelné datování (které se však vyskytuje jen při datování podle poštovních razítek) nahrazuji [?] a k nejistým údajům přiřazuji [?] za toto datování.

g/ Uspořádání edice

Dopisy jsou v edici seřazeny v chronologickém sledu a podle toho též očíslovány (arabskými číslovkami) samostatnou číselnou řadou u každého pisatele zvlášť. Jejich datování vychází z údajů obsažených jakýmkoliv způsobem v dokumentu, přičemž za takovéto údaje považuji především vlastnoruční dataci pisatele. Tam kde datace odesilatele chybí zařadil jsem dopis podle poštovního

[152] *Pravidla hledící k českému pravopisu a tvarosloví* z r. 1913.

razítka; pokud je ovšem razítko na písemnosti a je alespoň částečně čitelné. Nedala-li se posloupnost stanovit ani takto, podařilo se mi určit pořadí některých dopisů podle souvislostí s datovaným dopisem druhé strany. Někde jsem využil i jiných indicií (např. poštovní známky rakouské nebo československé provenience, známky s Františkem Josefem a Karlem I. apod.), nebo jejich kombinace (podle jedné indicie se dal určit den a měsíc, podle jiné rok odeslání).

Jestliže je datování písemnosti byť jen částečně nejisté, uvádím číslo takovéhoto dopisu v hranaté závorce. Přesto se mi podařilo podle uvedených indicií (viz výše) většinu neúplně datovaných dopisů v chronologickém sledu uspokojivě umístit. Pouze sedm Sedláčkových pohlednic (Tereziny dopisy jsou vždy vzorně datovány), u kterých nic nevypovídalo o jejich posloupnosti, jsem zařadil na konec souboru.[153]

Jedinou výjimkou z číselné řady je Terezin dopis pocházející ze souboru deponovaného v Historickém ústavu AV ČR. Tento dopis je do editovaného souboru vložen sice také v chronologickém sledu, není však označen číslovkou, ale šifrou „HIU“.[154]

Za citací jednotlivých dopisů je zařazen popis dokumentu a dále pak textové a věcné poznámky. Popis přináší doplňující informace o druhu (dopis, pohlednice, atd.) a vzhledu písemnosti, adrese, dataci a místu vzniku, případně upozorňuje na jiné zvláštnosti (např. na razítka a poštovní známky, které jsou jen na některých dokumentech, rukou dopisované poznámky na pohlednicích apod.). Jsou zde též zařazeny odkazy upozorňující na vzájemný vztah s jiným dopisem editovaného souboru, pokud uvedenou spojitost vyvozuji z celého textu dokumentu. Je-li však tato souvislost stanovena podle nějaké konkrétní indicie obsažené v dopisu, zdůvodňuji tuto skutečnost v textových poznámkách.

Poznámek vztahujících se k jazykové nebo vzhledové stránce textu je velmi málo, proto jsem je pro větší přehlednost poznámkového aparátu ponechal mezi vysvětlivkami věcnými. Společně jsou označeny arabskými číslovkami a přinášejí tedy doplňující informace jak k údajům obsaženým v dokumentu, tak i k jevové stránce textu. Věcné poznámky nejčastěji odkazují na memoáry Augusta a Terezy Sedláčkových[155] – je proto užitečné vyhledávat si v nich při čtení dopisů příslušné události. Ukázat na souvislosti mezi editovanou korespondencí a těmito publikacemi je ostatně primárním účelem této edice.

Na závěr edice je připojen jmenný rejstřík, odkazující na číslo dopisu, v němž se uváděné jméno vyskytuje. Pro odlišení obou dopisových řad jsou dopisy od Terezy ještě označeny písmenem „T“ a dopisy od Augusta písmenem

[153] Jedná se o pohlednice č. 59–65.
[154] Je zařazen mezi Tereziny pohlednice č. 18 a 19.
[155] SEDLÁČEK A., *Paměti z mého života*, Praha 1997 (Jedná se o druhé vydání Sedláčkových Pamětí, první vydání, které vyšlo v r. 1924 nákladem Historického spolku v Praze je dnes prakticky nedostupné.).
KOLÁŘ O. (ed.), *Vzpomínky Terezy Sedláčkové*, Písek 1996 (Vzpomínky T. Sedláčkové jsou též přiřazeny k druhému vydání Sedláčkových Pamětí; zde však byla použita edice Kolářova.).

„A“. Do rejstříku jsem společně zařadil jména místní i osobní, místní jména však pro větší přehlednost odlišuji polokurzivou. Rejstřík slouží pouze k vyhledání výskytu určitého jména nebo názvu; bližší informace o osobě nebo místu lze pak najít v poznámkovém aparátu příslušného dopisu.

h/ Odkazy na související prameny a dopisové soubory

Zájemce o životní osudy manželů Sedláčkových odkazuji především na memoáry obou protagonistů, které poskytují nejautentičtější obraz jejich života. Tuto problematiku rovněž zpracoval v dosti širokém záběru Ondřej Kolář v několika svých studiích.[156] Z dochované rozsáhlé Sedláčkovy korespondence byly (jak již bylo dříve zmíněno) vydány Městským úřadem v Mladé Vožici dopisy mladého Sedláčka s jeho první láskou Karolinou.[157] Korespondence s rodinnými příslušníky, z níž nejvýznamnější je velké množství dopisů od otce a od první manželky, a dále pak korespondence s četnými významnými Sedláčkovými současníky, zůstává zatím editorsky nezpracována.[158] Rovněž nebylo zatím systematicky publikováno nic z velkého souboru dopisů – celkem 2 611 položek (zde popsaných stran) došlé pošty a několik desítek odeslaných – ze Sedláčkovy pozůstalosti uložené v Historickém ústavu AV ČR. Malé soubory Sedláčkových dopisů vlastní též Muzeum Aloise Jiráska a Literární archiv Památníku národního písemnictví v Praze.

[156] KOLÁŘ O., *Písecká léta Augusta Sedláčka*, Písek 1987; KOLÁŘ O., *O Augustu Sedláčkovi*, Písek 1988.
[157] KOLDA V. (ed.), *Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné*, Mladá Vožice, 1998.
[158] SOkA Písek, f. Sedláček A.

DOPISY TEREZY A AUGUSTA SEDLÁČKOVÝCH

Tereza Sedláčková Augustu Sedláčkovi (1916–1925)

1

V Souši[1] dne 22. prosince 1916

Hodně zdraví o svátcích vánočních i po nich dovoluje si Vám, slovutný pane, přáti

Reza Barcalová

Nová škola jest mé nynější působiště.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Tschausch, dat. razítka 22. XII. [19]16,
kolor. foto Nová veřejná česká škola v Čouši.[2]
Adresa: Slovutný pán, pan Dr. Aug. Sedláček, zemský šk. rada, spisovatel atd.
v Písku – Čechy, Táborská ulice.[3]

[1] Souš, obec poblíž města Mostu, dnes součást města, třetí učitelské působiště Terezy Barcalové. Ta působila na zdejší škole od září 1916 do června 1920.
[2] Před válkou se obec nazývala Tschausch, česky Čouš. Tereza společně s A. Sedláčkem zajistila po válce změnu názvu obce na české Souš (jak se o tom se zmiňuje ve svých *Vzpomínkách* na s. 20 a 59).
[3] A. Sedláček bydlel v Písku v Žižkově ul. č. 55, která se v době svého vzniku v 1. pol. 19. stol. nazývala Táborská. Jako ulice Žižkova je uváděna už na konci 19. stol., protože však směřuje na Tábor, bývá dodnes užíváno původní pojmenování.

2

Slovutný pane!

Používajíc Vašeho laskavého svolení dovoluji si Vám oznámiti, že se mi konečně podařilo uzavříti s panem páterem mír.
K mé otázce proč se na mne hněvá, odvětil, že se mýlím. On prý není nikterak proti mně zaujat.
Tázala jsem se ho dále po příčině onoho chování se vůči mne tehdy v kanceláři. Omlouval se nervosní nespavostí, která je příčinou, že snaží se usnouti všude, kde se mu spánek dostaví a také tenkrát prý jen ze strachu, aby nebyl zavlečen do hovoru a o spánek připraven, na pohovce se obrátil.
Ptala jsem se, proč mne nezdraví. Namítal, že nervozita mu ubírá pozornost pro okolí. Ale když jsem nahodila, že ostatní slečny zdraví důsledně, ohražoval se tím, že pozoroval, že jsem k jeho pozdravům lhostejná.

Tvářila jsem se, jako bych věřila jeho slovům, i neřekla jsem mu ničeho z toho, co mi pan řídící[1] kdysi povídal. Nyní mne pozná všude, ba několikráte vzkázal mi po žácích pozdravení.
Vám, slovutný pane, děkuji za radu.[2]
Přejíc hodně zdraví znamenám se
v hluboké úctě

Reza Barcalová.

V Souši[3] dne 26. května 1917

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 ×180 mm,
na první straně v levém rohu je Alšova kresba oslavujících a píseň V pivu duch hudby (Zadudej, dudáčku, zadudej...).

[1] Míněn řídící na škole v Souši Hovorka Karel, titulem je zmiňován i v dalších dopisech, jmenovitě pak poprvé v dopisu č. 14, kde jsou o něm v poznámce podrobnější informace.
[2] Jedná se zde o blíže neznámý spor, ve kterém Tereza žádala od Sedláčka rady, jak je to zmíněno v jeho dopisech č. 1 a následně 2. Z dopisu č. 1 vyplývá, že podrobnosti sporu mu Tereza sdělila nejspíše osobně.
[3] Viz pozn. č. 1 a 2 k dopisu č. 1.

3

V Souši 29. září 1917

Slovutný pane školní rado!

Nedovedu slovy vylíčiti dojmutí, které se mne po přečtení Vašeho lístku zmocnilo. Srdečné díky za Vaši laskavost.
Obávám se však, zdali i onen pán mne tak otcovsky přijme jako Vy, zda nebudu mu obtíží? Vám, pane školní rado, snaží se každý vyhověti, aby se Vám zavděčil a odpuste mi proto mojí otázku – znáte povahu onoho pána, víte, že neuložil jste mu protivnou povinnost?[1]
Nepřeji si svými pochybnostmi rozhněvati si Vás, ale strachuji se nepřívětivého přijetí. Trochu mluví ze mne zkušenost. Pan Ješina[2] vůči Vám byl samé „ano, prosím“, ale když jsem si pro slíbené poslala, řekl, že ničeho nemá, což uvádím na příklad.
Ovšem, tím Vaše dobrota není menší, ale snad zarmoutilo by Vás, kdybych Vám oznámila, že lidé Vám ochotně slibující, slovům svým nedostojí. Že mne bolí viděti zbořené vzdušné zámky, nemusím ani uvádět.
A teď si Vám dovolím pověděti o škole. Výpomocná učitelka Vacínová přijala zatímní místo v teplickém okrese, v Košťanech,[3] a výpom[ocná] pěstounka zde,

I. tř[ídu] vyučující již 2 léta, stala se řídící pěstoun[kou] na témže okrese. Jsme zde jen 3 učitelky a pan řídící. Dětí je 523.
Mně nabízena byla opět nejvyšší třída, prý k vůli [!] zapracování. Nepřijala jsem ji i nevím, zda Váš vzkaz či odpor obou druhých byl příčinou, že tam učí pan říd[ící], ale jen týž počet hodin, jako má ve II. tř[íd̆e] Prý je mnoho kancel[ářských] prací (a za ty je zvláštní plat). I. tř[ída] = 108 dětí, má školu 3 dny v týdnu a V. tř[ída] rovněž. Vyučuje tam slečna Hroníková. II. tř[ída] má plný počet učebných hodin a školu denně. Třídní učit[elka] Babušková učí vedle ní v VI. tř[íd̆e] čtení, psaní, kreslení.
III. tř[ída] = 81 dětí a IV. tř[ída] = 85 dětí, mají opět vyučování ob den, působím tam já a vedle toho mám v VI. tř[íd̆e] přírodopis. Rozumí se, že ve třídách o zmenšeném počtu hodin vyučuje se pouze počtům, mluvnici, čtení, 1 hod. týd[ně] psaní a 1 vlastivědě. To bude jednou na vědomosti bohatá mládež, to bude český národ! Vždyť nejen že je škola ob den, ještě ve dny, kdy je vyučování, je hrstka dětí ve škole. Stojí ve frontách na mléko, chléb, maso, ocet, cigorii, mýdlo a brambory. Každý den se vydává jiná věc, brzy na šachtě hornictvu, na radnici druhým lidem. Brambor se dostává 1 kg týdně, másla 3 dkg. Vejce zde stojí 80 h.
A prosím Vás, pane školní rado, je možno míti energii, když se vnitřnosti hladem kroutí? Mluvím denně 5 hod. ve škole. Mám samé předměty, kde se táže, vykládá. Ten bochníček chleba i při šetrnosti za tři dny sním. Z ½ kg mouky, kterou na lístek obdržím, napeku vdolky do snídaně pro další dny, vždyť mám stále hlad. To jednostranné jídlo mnoho síly nedá i věřte, že mám málo energie k žití, tím méně k nějakým bojům. Snad řeknete: „Starejte se, ať se máte lépe.“ Byla jsem již u starosty a ten slíbil, že snad nám přidělí více brambor, bude-li jich dosti. (Ten posílal policajta k matkám s hrozbou, že budou vypovězeny z bytu, nedají-li děti do něm[ecké] školy.)
Hodně zdraví přeje a do Vaší přízně se poroučí

Reza Barcalová.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 180 mm,
na první straně v levém rohu je Alšova kresba pece s koláči a píseň Potěcha (Staral se chudý s chudou...).

[1] Jedná se nejspíše o odpověď na Sedláčkův dopis č. 3.
[2] Velmi pravděpodobně Ješina František, tehdejší písecký lékárník.
[3] Košťany, obec 4 km západně od Teplic.

4

V Souši 15. 12. [19]17

Za lístek uctivě děkuje, na písecké lesy,[1] vzduch i shledanou s Vámi srdečně se těší

Reza Barcalová

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Tschausch, dat. razítka 16. XII. [19]17,
kolor. foto Město Most, pohled s [!] věže kostela sv. Václava. Nakl. M. Mikysková, Most.
Adresa: Slovutný pán, pan Dr. Aug. Sedláček, c. k. škol. rada a archivář města,[2] Písku, Čechy.

[1] Tereza se často ve svých *Vzpomínkách* zmiňuje o procházkách se Sedláčkem po pískeckých lesích.
[2] Sedláček se brzy po svém příchodu do Písku v r. 1899 pustil do pořádání pískeckého archivu. Funkci městského archiváře vykonával až do své smrti v r. 1926.

5

Slovutný pane školní rado.

Jistě věříte, že pilně pracuji na národa roli dědičné a já zatím od 4. ledna ležím nemocná.
Můj studený vlhký byt v novém domě byl prý příčinou, že již celé měsíce cítila jsem zvláštní bolesti v nohou a kříži. Vánoční cesta mi dodala. Po mém návratu sem nejen každý krok, ale i pohyb paže vyvolával mi velké bolesti. Slibovala jsem si, že v neděli zůstanu ležet a vypotím se. Avšak když 4. ledna přišla jsem ze školy, schvácena jsem byla tak krutými bolestmi, že jsem upadla a až do druhého dne ráno jsem ve své podkrovní světnici o pomoc marně volala. Teprve ráno věnována mému křiku pozornost, vypáčeny dvéře, telefonováno do Mostu pro lékaře a ten prohlásil, že mám silný zánět nervů kyčelních a nohou. Plné 4 týdny byla jsem téměř živena aspirinem, morfiem a chininem. Ve všech potřebách odkázána jsouc na cizí přispění, neb i pohyb hlavy působil mi bolesti v kříži. Teprve týden je tomu, co o holi mohu přejíti světnici. Opět musím chváliti vlp. Tomka. Když uslyšel, že ošetřovatelka nemá u mne na čem ležeti a musí u mne v noci býti kvůli obkladům, užívání i udržování tepla, poslal jí ihned svojí pohovku.
Až mi bude lépe, pojedu domu [!]. Mám bráti parní lázně, teď už se dávám masírovat a jednak mne vše stojí mnoho peněz a napařovat se zde vůbec nemohu. Veliký bol mi působí strach, nezůstanu-li mrzák a budu-li moci choditi opět do našich krásných a mně drahých lesů. Máti mi poslala dvě jedlové snítky a několik proutků jehněd a mně stesk po lese svíral srdce.

Tolik toužím po zdraví, že si připadám býti jedním z nejnešťastnějších tvorů. Teď se dávám mazati čistým terpentýnovým olejem. Pokožku na nohách mám již bolavou, ale bolestí uvnitř ubývá.
Odpustíte mi, pane školní rado, že Vás vypisováním svých útrap zaneprázdňuji? Maminku děsiti nesmím a strach, budu-li plně zdráva, mám.
Prosím, pozdravujte u nás se probouzející přírodu a ve zdraví se těšte z její krásy.

Reza Barcalová.

V Souši 26. února 1918

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 175 mm.

6

V Souši dne 23. října 1918

Slovutný pane doktore!

Spoléhajíc na Vaši vzácnou mi přízeň těším se, že nejen můj dopis laskavě přijmete, ale také, že přiložené švédské známky[1] panu Weilovi[2] odevzdáte. Ovšem toto dovoluji si žádati jen na Vaše přímé nabídnutí.
Dopis ze Švédska jsem teprve dnes obdržela, a proto netroufala jsem si dříve psáti. Několik známek je tak zvaných „Dienst Briefmarken“.[3] Snad i ty se do sbírky hodí. Ach, pane doktore, já se na Písek navzpomínám, zvláště teď, kdy pro chřipku již druhý týden není vyučování. Ale nezahálím! Pražila jsem si ze řípy cigorku, naložila jsem si 18 kg zelí a sama jsem si vyprala prádlo. Také za aprovisací jsem byla; totiž v Telci[4] pro brambory. Bohužel, zdraví mé už za mnoho nestojí. Nesla jsem v baťohu 20 kg brambor z Telce do Klobouk[5] na nádraží, neb v Telci vlak nestavil. Notně jsem se zapotila. Ve vlaku však nebylo jediného okna se sklem, tahlo [!], lavice studily, úplná tma ve vozích [!] byla. Já se druhý den hnouti nemohla a ač se pilně nahřívám, mám dosud nohy těžké a každý krok mi bolí. To mne plní hrůzou. Teď, když jdeme lepší budoucnosti vstříc, stanu se snad mrzákem, který by nemohl pracovati? A umříti bych nyni [!] rovněž nechtěla. Vždyť vedle mnoha jiného těším se i na reformu školství.
Letos jsem si přece vyprosila I. třídu. Mám 99 dětí. První týden se mi tam nelíbilo, ale potom už ano. Jsou ty děti tak komické a mnohé je rozmilé. Ve II. třídě učím za pana řídícího zpěvu a tělocviku. Zpěv mne příliš netěší, zpěvačka nejsem. Letos přešlo zde 35 českých žáků z německé do české školy. Ovšem, je to jen jejich povinnost, ale také je viděti, jak mnoho lidí leze ku kříži; či dostává rozum?

A ještě něco zvláštního máme! Jednou týdně o trhu smíme začíti učit až od 9. hod. a můžeme si tak v Mostě[6] na trhu nakoupiti zeleninu, houby (Václavky), ovoce, králíky, drůbež. Na oboje poslední nám služba nestačí. Maso kleslo z 25 dkg týdně na 5 dkg na osobu, ale to určitě dostaneme. Mléko mi prodává bývalá domácí paní ½ l denně za 60 h. I mám se lépe než máti, co mléka se týče.
Své dlouhé psaní neomlouvám, neb jsem šťastna, že mohu Vám své radosti i bolesti žalovati.
Vyprošuji si pozdrav na Františku[7] a naše lesy.
A pane doktore, hodně pevné zdraví přeji Vám, by ještě dlouho Vaše práce sloužily ku zdaru národa, ve prospěch vlasti.

V hluboké úctě

Reza Barcalová.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 220 mm.

[1] Poštovní známky jsou nepochybně z korespondence s předchozími Terezinými zaměstnavateli ve Švédsku.
[2] Jedná se nejspíše o Aloise Weila, zubního lékaře v Žižkově ulici blízko Sedláčkova domu.
[3] Služební známky, poštovní známky používané úřady, zejména státními, určené pro úřední korespondenci.
[4] Dnes Telce, obec asi 20 km jihozápadně od Loun, žel. stanice na trati Slaný–Louny.
[5] Klobouky, obec po silnici asi 2,5 km vzdálená od Telců, žel. stanice na trati Slaný–Louny.
[6] Centrum Mostu bylo od Souše vzdálené přibližně 3 km.
[7] Matrincová Františka, spolužačka první Sedláčkovy manželky, pocházela z Uhřinovíc u Rychnova n. Kněžnou. Byla hospodyní u Sedláčků 24 let, až do své smrti v prosinci 1921 (viz. *Paměti* s. 172 a 173).

7

V Souši 10. 12. [19]18

Slovutný pane doktore!

Srdečný dík za lístek, noviny i laskavé vyřízení mé prosby.
Velikou radost mám, že dožil jste se naší samostatnosti. Jen abyste viděl také českou zemi obohacenou plody opravdového míru i svorné práce všech jejich příslušníků. Bojím se, že až přestanou třenice národnostní, začnou boje třídní.
Pan řídící děkuje za vzpomínku a uctivě se poroučí. Teď prý jistě jméno obce „Čouš“ přemění se v Souš.[1] On sám toho pojmenování užil v Besídce týdeníku „Česká stráž“.[2]
Ale my zde mnoho o slavnostech českých měst nevíme. Zde se celý obrat odtancoval a tím se nadšení vybilo. Třikrát v týdnu byla muzika.
Já si radostí trochu poplakala nad zprávami novin. Lituji, že všeho nedočkali ti, kdož pro své české smýšlení trpěli, lituji, že nemohu býti školačkou v opraveném školství (?) a těším se domů i na Vás.

Nezlobíte se, pane doktore?
Jsem zde cizí, opuštěná.[3] Písek mám velmi ráda, Vy jste jeho částí, vážím si Vás a pro Vaši laskavost ke mně také ráda mám.
Uctivě se poroučí a mnoho pozdravů posílá

Reza Barcalová.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm,
na první straně v levém rohu je Alšova kresba Sláva vlasti má.

[1] Změnu názvu obce inicioval A. Sedláček prostřednictvím Terezy, která se o tom blíže zmiňuje ve svých *Vzpomínkách* (s. 20 a 59). Na s. 20 *Vzpomínek* pak Tereza poznamenává, že si správní orgány tehdy vyžádaly fotografie iniciátorů, tzn. Sedláčkovu a její. Za Protektorátu pak prý měla strach, aby se jí Němci za to nemstili.
[2] Česká stráž, týdeník „věnovaný potřebám národním a zvláště obraně národa v krajích smíšených", původně vycházel jako Český sever.
[3] Ve svých *Vzpomínkách* (s. 59) ale Tereza tvrdí, že se jí na Mostecku líbilo a že zde byla spokojená.

8

V Souši 22. 2. [19]19

Slovutný pane doktore!

Můj srdečný dík za Vaší laskavost. Snad jsem velmi smělá, že odvážila jsem se prositi Vás o osnovu řeči, ale opravdu mne bolí, že ani slůvka jste pro mne nepřidal. Hněváte se proto na mne? Prosím, pane doktore, odpusťte mi laskavě. Zde neznám nikoho, na něhož bych se obrátiti mohla.
Nechtíc Vás častým psaním obtěžovati, čekala jsem, že ku svým díkům připojim [!] ihned vylíčení schůze. Ale čekám dosud. Pan řídící chce, by schůze byla v neděli (by se rodiče nevymlouvali). Avšak každé soboty se zde začne tancovati a končí se v pondělí v poledne. Místnosti nelze dostati. Tak jsem si naší svobodu nepředstavovala. Proč se tančí? Z vlastenectví? Radostí? Toužím odtud.[1]
Hodně zdraví přeje a byste se nehněval prosí

Reza Barcalová.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm,
na první straně v levém rohu je Alšova kresba s písní Pásla panenka páva.

[1] Srov. opět s Terezíným tvrzením ve *Vzpomínkách* na s. 59, že se jí na Mostecku líbilo.

V Souši 6. X. [19]19

Slovutný pane doktore!

Včera byla jsem v Lounech[1] podívati se na 3 neděle starého syna své přítelkyně. Při té příležitosti navštívila jsem slečnu Treglerovou, ale nenašla jsem jí doma. Od čtvrtka je v Praze. Její máti ukázala mi slečninu podobenku a dle té soudím, že je to velmi energická dívka. Snad jindy poznám ji osobně.
Místo v Mostě jsem nedostala nemajíc dostatečnou protekci, nebo neumějíc se usmívati. Písecký pan inspektor tvrdil, že nemůže dáti zatímní místo blíže Písku učitelce z jiného okresu a zde se dva takové případy staly.
Litvinovský [!] řídící má syna učitele, který po dobu války působil na Mělnicku. Dcera, učitelka, byla rok v Blatné,[2] rok v Třebenicích[3] a rok ve Mšeně[4] u Mělníka. Ti dva zásobovali aprovisací rodiče i sourozence v nejhorší době. Učiti na zdejším okrese nechtěli, ukazujíce na zdejší bídu. Teď je tu snáze s živobytím, mluví se i o zvláštním přídavku menšinového učitelstva, neboť třídy jsou přeplněné a učitelstvo se o místa nehlásí, i ustanovena ona slečna zatímní učitelkou v Mostě, syn v Litvinově [!]. Jemu ustoupiti musila tamní učitelka, která přeložena do Záluží.[5] Avšak v Litvinově [!] působí též sestra onoho řídícího co industriální učit[elka] a žena je tam výpomocnou. Onen řídící je proslulý pouze velikou agitací pro rak[ouské] váleč[né] půjčky.
Druhé místo v Mostě obdržela neteř řídícího z Lomu.[6] Dříve byla učitelkou v Jistebnici[7] u Tábora. Od 15. září máme zde panem inspektorem professora lounské realky Rybku. Ustanoven je pouze na 3 měsíce, neboť Mostecko bude míti samostatného inspektora a s Lounskem spojeno nebude. Náš pan řídící žádal o místo ředitele mostecké měšťanky a nedostav je, nervově onemocněl, i je nás o jednoho méně. Letos učím II. tř[ídu] – 98 dětí.
Ale, pane doktore, sever se také kultůrně [!] hýbe. Zde prý bude zřízena veřejná čítárna. Pro mládež škole odrostlou začnou teď večerní přednášky obsahu vzdělávacího i výchovného. Bude-li je ta mládež navštěvovati, nevím, ale učitelstvo po řadě přednášeti bude.
Já si nedovedu zvoliti žádné thema. Plno mi toho hlavou proletí a vše se mi zdá nevhodné. I mám k Vám smělou prosbu.
Račte mi laskavě navrhnouti látku k jedné neb dvěma přednáškám. Kdybych směla prositi, tedy i osnovu. Ale nežádám dlouhé psaní, jen body, neboť si vše vypracuji. Na příklad: „Kniha.“ Osnova: Papír, spisovatel, tisk, vazba. Je-li to dobře, nevím, ale představuji si to tak. Nikdy jsem nemyslila, že mám býti řečnicí před dospělými. To mi celou tremu působí.
Snad se na mne nebudete hněvati, že jsem tolik smělá? Představuji si, že vše víte a při Vaší hluboké vzdělanosti a učenosti je Vám lehké voliti určitý námět.
Jinak se mám lépe než léta předešlá. Uzeného špeku, konserv, sucharů lze zde koupiti libovolné množství. Hrušek je tu velká úroda i je cena 1 kg 70–80 h. Letní brambory (bohužel rychle hnijící) byly v každém množství ke koupi

v konsumech i u obce. Velká bída je pouze o mléko a vejce. Letos byla jsem už i na výletě v horách. Na Schönbachu[8] nad Litvinovem [!]. V hostinci byl prodáván domácí chléb s máslem. Píši trochu mnoho, ale spoléhám ve Vaší dobrotu.
S přáním stálého zdraví znamenám se v hluboké úctě

Reza.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 220 mm.

[1] V Lounech působila Tereza ve školním roce 1911–1912.
[2] Blatná, městečko 22 km severně od Strakonic.
[3] Třebenice, obec 10 km JVV od Třebíče.
[4] Mšeno, obec 20 km SV od Mělníka.
[5] Záluží, obec 6 km SSZ od Mostu, na komunikaci ve směru Litvínov. Tereza učila na zdejší škole čtyři roky, v letech 1912–1916.
[6] Lom, obec 4 km východně od Litvínova. Tereza se o zdejší škole často zmiňuje.
[7] Jistebnice, obec 12 km SV od Tábora.
[8] Schönbach, dnes obec Mezihoří na svahu Loučné, 956 m n. m., 3 km od centra Litvínova.

10

Slovutný pane doktore!

Jsem tolik nespokojena s žitím, že se odvažuji Vám žalovati, bych si trochu ulehčila. Avšak dříve příjměte [!] srdečný dík za Váš dopis. Moje bolesti jsou následující.
Za bývalého zdejšího inspektora, lounského děkana p. Stejskala, byly zde na školách velké nepořádky. My učitelky měly radost, když jeho nástupcem se stal professor lounské reálky pan Rybka, neboť je znám svou nestranností i vzděláním.
Ale on, poznav zdejší nepořádky, prohlásil, že Mostecko a Duchcovsko musí míti svého inspektora, on má dosti na Lounsku a Žatecku. I vypsán byl do 15. listop[adu] konkurs.
Učitelé svolali schůzi učitelstva a tam řekli, že všemi silami se přičiní, by inspektorem stal se některý z učitelů smíšeného území, neboť zde se žije úplně v jiných poměrech, nežli v ostatních Čechách a oni nechtí [!], by snad nějaký professor sem přišel dělat zkopičiny [!]. (Opakuji doslovně.) A ihned také navrhli terno inspektorů. Na prvním místě člověka, který propadl u zkoušek odborných a nevyniká ani jako člověk; druzí nebyli lepší.
Ženská organisace učitelská byla proti nim i povstala vojna, ve které navržená trojice sice padla, ale jak jsme na hejtmanství zjistily, 4 učitelé si žádost podali a vyhraje-li některý z nich, běda nám.

My bychom rády člověka vzdělaného, který by s učitelkami jednal lidsky a spravedlivě. Další, co mne roztrpčuje, je, že i lid je proti nám.
Tak v Lomu měla se státi řídící učitelkou na dívčí škole učitelka.
Snad 10 spolků podalo k zem[ské] škol[ní] radě resoluci, by se tak nestalo. Důvodem je, že prý učitelky nedovedou se přizpůsobiti republikánskému duchu, nejdou mezi lid, nepracují ve spolcích.
U nás si někteří občané rovněž ztěžovali [!] u inspektora, by ženské síly nahradil mužskými.
Pan insp[ektor] přijel, byl na inspekci pouze u učitelek, prohlásil, že pracují náležitě, kázeň mají, děti umí i nemá příčin vystupovati proti nim.
On nám to sice neřekl, mne se pouze ptal, v jakém poměru jsme k zdejšímu občanstvu, ale dozvěděla jsem se to od kolegyně z Loun.
Tedy zdejším rodičům je milejší, když se škola odbude, ale jen když je pan učitel funkcionářem ve 4 spolcích, s každým si tyká a chodí do hospody mezi lid.
Kdyby se chtěli poctivě pro školu připraviti, nemohli by býti všude a při všem.
Za války o hladu majíce každá přes 100 dětí to jsme byly dobré, teď chtí [!] síly, které jdou mezi lid, do spolků atd.
Ale já přece nebudu pořádati zábavy a chodit na stará kolena[1] k muzikám. Vždyť je to jediná práce všech spolků. Či se mám otravovat v divadle, kde dávají kusy jednající o salonech a pohybují se dle svých zvyků?
Nemám velkého vzdělání, nedovedu se nad lidi povyšovat, není vůbec v mé povaze hráti dámu, ale nedovedu také se baviti se zdejšími lidmi. Jsem viděna na cestě do školy a zpět. Od počátku škol[ního] roku byla jsem třikráte v Lounech, to je mé občerstvení. Nikdy jsem ve smíšeném území ráda nebyla,[2] ale takhle lásky k lidu nenajdu.
Pane doktore, poznal jste někdy podobnou vděčnost za práci? Ale Vy jste muž a ti jsou vždy milejší. Za to má radost snad bude ještě větší, až o Vánocích ztratí se mi zdejší komíny na obzoru.
Mnoho srdečných pozdravů Vám posílá a pozdrav na Františku[3] si vyprošuje

Reza

Souš 23. 11. [19]19

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 220 mm.

[1] V této době jí bylo 26 let.
[2] Viz pozn. 1 k dopisu č. 8.
[3] Viz pozn. 7 k dopisu č. 6.

11

V Souši 1. III. 1920

Slovutný pane doktore!

Celou zimu se mi nestýskalo, ale teď, kdy slunce opět jasněji svítí, vynoří se mi náhle před očima naše hory, v nich stezky, kouty sluncem oblité a mně sevře se srdce takovou touhou po mém kraji, že se pláči neubráním. Rozumí se, že si potom vyhubuji, směji se sama sobě pro svou staropannenskou [!] citlivost, ale proto stýská se mi přece dál.
V takových chvílích je mi Váš dopis, kde slibuje se mi domovina, velmi drahý. I děkuji Vám srdečně za ta slova naděje. – V posledním čísle Otavana[1] jsem čtla [!], že dne 26. t. m. budete přednášeti „O bitvě u Sudoměře“.
Pane doktore, proč jsou všechny přednášky, když doma nejsem? Chtěla bych Vás také slyšeti. Není možno, by přednáška byla později, až na svátky přijedu?
Právě tato látka mne tolik zajímá. Já přijedu 28. t. m. Jak se už těším!
Od Nového roku máme zde školu občanskou. Bývalý pan řídící je ředitelem. Inspektorem zdejšího okresu stal se mostecký říd[ící] uč[itel] pan Fiala.
Vše ostatní povím, až přijedu.
Tisíce pozdravů omládlému kraji a Vám posílá

Vaše Reza.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm,
na první straně v levém rohu je Alšova kresba Tatíček (Nynčko jste, tatíčku, náš...).

[1] Otavan, písecký regionální měsíčník. Vycházel s přestávkami od r. 1863.

12

V Souši dne 16. dubna 1920

Slovutný pane doktore!

Kollegyně jednatelka, která je ochotna mne k panu tajemníkovi Merhoutovi[1] doprovoditi, má v Praze ve čtvrtek dne 29. t. m. nějaké jednání. I prosím Vás, byste laskavě panu tajemníkovi dopsal, aby mne na ten den k sobě obeslal.
Pane doktore, teď již vůbec nepochybuji, že protekcí lze všeho dosíci.

Jak račte věděti, žádala obecná škola v Mostě na počátku škol[ního] r[oku] zřízení několika poboček. Teď přišlo potvrzení a na ženské místo ustanovena nejmladší z okresu, neť pana řídícího z Lomu.
Starší kollegyně se nejspíše proti tomu ozvou, i já byla vyzvána, bych tak učinila, ale ve mně tímto skutkem byla posílena naděje, že pro Vás z té černé země dostane se mi vysvobození.
Jen nevzplane-li po volbách[2] boj! Já se bojím. Zde svolali obchodníci a živnostníci schůzi, která ve ¼ hodině skončila výpraskem obchodníků. Můj domácí řekl, že zvítězí-li „měšťáci“ (tak zovou [!] Národ[ní] demog[racii]), musí nastati revoluce. Dělný lid prý si od pánů poroučeti nedá. – Což Dr. Vrbenský[3] není pán?
Vzpomínám na naše lesní vycházky. Musí býti u nás krásně, když teď je i v té učerněné Souši pěkně.
Mnoho pozdravů posílá i uctivě se poroučí

Reza.

Také se těším, že uvidím Prahu a k tomu na jaře. Ve čtvrtek 29. dubna.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 220 mm.

[1] Merhout Cyril, ministerský tajemník. Na Sedláčkův popud se zasazoval o Terezino přeložení blíže Písku. V této záležitosti s ním vedl obsáhlou korespondenci z níž je v Sedláčkově pozůstalosti v Historickém ústavu AV ČR uloženo 28 dopisů a dále jeden dopis adresovaný Merhoutem přímo Tereze Barcalové.
[2] Míněny parlamentní volby z dubna 1920. V nich s velkou převahou téměř 26 % zvítězila sociální demokracie, zatímco národní demokracie získala pouze 6,3 % hlasů.
[3] Vrbenský Bohuslav, 1882–1904, politik a novinář. Po r. 1918 zastával různé veřejné funkce včetně ministerských.

13

V Souši dne 29. dubna1920

Slovutný pane doktore!

Tisíceré díky. Kdybych se nestyděla, skákala bych radostí. Pan tajemník[1] mi řekl: „O místo v Mirovicích[2] žádejte. Ale poněvadž není vyloučena možnost, že některá z učitelek má na něj nárok, žádejte zároveň o zatímní místo v Písku. Já panu inspektorovi Topkovi[3] napíši, by Vám místo dal.[4] Ale odpoví-li negativně, tedy si některou neděli vyjedu do Písku a vše s ním ústně vyjednám. Při tom navštívím pana doktora, neboť si ho vážím a bylo by mi ctí osobně ho poznati.
Dobře by bylo, kdybych věděl o změnách, které se v Písku na školách dějí.“

Pane doktore, já si vzpomněla, že u pana inspek[tora] žádosti o místa zapisuje a o každé změně ví pan Pítra.[5] Prosím Vás, račte býti tak laskav a vyjednejte to s ním. Jistě Vám rád vyhoví, tak jako mi pan tajemník řekl, že žádajíc o místo na Písecku, nechci nic nemožného. Vlastně to místo dají Vám. Vše je Vaše práce, Vaše zásluha.
Také se mne ptal na Vaše zdraví a máte-li děti. Ale moje smělost šla tak daleko, že jsem smějíc se prohlásila, že jsem Vaše nevlastní dítě. Viďte, že se nehněváte! Přece se mnou vždy tak otcovsky jednáte, že k Vám jako k otci pohlížím.
Ačkoliv jsem do Prahy jela ranním vlakem, přece nevím, usnu-li. Mám plnou hlavu plánu o stěhování a jiném vyučování.
Ještě jednou Vám za vše srdečně děkuje a mnoho, mnoho pozdravů posílá

Vaše
Reza.

Pan tajemník dopis pro pana insp[ektora] v mé přítomnosti napsal a já sama jej dala do schránky.[6]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 220 mm.

[1] Míněn tajemník Cyril Merhout (viz pozn. 1 k dopisu č. 12).
[2] Mirovice, městečko 30 km SSZ od Písku na trati Protivín–Písek–Zdice, dnes má 1 700 obyvatel.
[3] Topka Josef, okresní školní inspektor v Písku. V letech 1918–1922 vykonával tuto činnost sám, teprve od pol. roku 1922 přibyl další inspektor. Ve funkci inspektora působil nejméně od roku 1903.
[4] Merhoutovy dopisy pro inspektora Topku jsou uloženy v Sedláčkově pozůstalosti v Historickém ústavu AV ČR. Dále viz pozn. 6.
[5] Snad Pítra František, bývalý evidenční důstojník. Později pracoval v různých úřednických funkcích.
[6] Topkovy odpovědi na Merhoutovy intervence jsou též uloženy v Historickém ústavu AV ČR. Jeho první odpověď je vyhýbyvá, druhá zcela otevřeně odmítavá. Topka nepřipouští v obsazování učitelských míst žádnou protekci ani na přání vysokého ministerského úředníka Merhouta.

14

V Souši dne 15. září 1920

Slovutný a milý pane doktore!

Váš lístek mne poplašil.
Spatřivši jej, domnívala jsem se, že mi nese radostnou zvěst o mém návratu. Ačkoliv tomu tak nebylo, přece mne potěšil. Žití zde zpříjemňuje mi naděje na odchod odtud. Vedle toho je mi každé Vaše slovo milé, poněvadž je řečeno upřimně [!], bez přetvářky. Po Vašem upřimném [!] hovoru a našich procházkách se mi stýská.

Když 1. 9. jsem přišla do školy, řekl mi pan ředitel, že jsem přeložena do Mostu.[1] Byla jsem překvapena, ale nehněvám se. Značí to ulehčení práce.
V mostské obecné škole je 1006 dětí rozděleno do 16 tříd. I. škol[ní] rok má 4 třídy, vzhledem k své důležitosti. Ve třech třídách je po 57, ve 4-té, kde sám pan řídící vyučuje, 34 děti. To lze bez přemáhání pracovat! Vždyť učila jsem v téže třídě 108 dětí současně [!].
Já mám III. tř[ídu] 64 děti, a to 29 chlapců, 35 děvčat. Je zde celá škola koedukační. Vyučuje 11 učitelek, 4 mladíci po maturitě a pan řídící.
Nepříjemné je stravování. Jíti na oběd do hostince nechci, že bych vše projedla. Jsem odkázána na krajíce chleba, který mi v ústech roste. Suchý bych snědla malý kousek, ale vyhladověla bych příliš, než večer uvařím. Jdu v 7 hod. ráno z domova, školu mám do 3 hod. odpoledne a teprve po 6. hod. jím opět teplou stravu. Ale draho je zde. Hovězí maso 1 kg 32 K, vepřové 40 K. Máslo 68 K, brambory 1.60 K. Největší nouze je o mléko. V Mostě mám větší plat, ale přece toužím pryč.
Od pana ředitele Hovorky[2] mám Vám vyříditi, že ministerstvo prohlásilo jméno obce Souš, místo bývalého Čouš.[3] On sepsal feuilleton o mostecké slavnosti v den P. Marie Sněžné[4] i těšil se, že vezmu jej sebou, až mé jmenování do Mirovic přijde, přečtu Vám jej a Váš úsudek mu při navrácení rukopisu sdělím.
Vaše slova, která jste mi o Souši před 4 léty řekl, byla mu ostruhou, že teď v historii i pověstech zdejšího kraje bádá. O Vás a vlastně Vašem působení na změně názvu obce připravuje rovněž feuilleton. Já si pamatuji vše, co mi řeknete lépe, než desetkrát přečtené. (Poslední feuilleton je pro „Stráž severu“.[5])
Vám uctivě se poroučí, mnoho pozdravů posílá a v brzké shledání doufá

Vaše Reza.

Vyprošuji si pozdrav na Františku.[6]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý list, formát 180 × 215 mm.

[1] Tereza i po přeložení do Mostu nadále bydlela v Souši a do Mostu docházela denně asi 3 km pěšky.
[2] Hovorka Karel, ředitel školy v Souši. Přispíval do regionálního tisku, napomohl při počeštění názvu obce Souš (o tom blíže viz pozn. 1 k dopisu č. 7). Se Sedláčkem si vyměnili několik dopisů, které jsou součástí Sedláčkovy pozůstalosti uložené v Historickém ústavu AV ČR.
[3] Viz pozn. 1 a 2 k dopisu č. 1 a pozn. 1 k dopisu č. 7.
[4] Svátek p. Marie Sněžné připadá na den 5. srpna. Toto zasvěcení má mostecký pozdně gotický děkanský kostel, který byl v roce 1975 posunut kvůli těžbě uhlí o 841 m.
[5] Stráž severu, vlivný sociálně demokratický deník, vycházel v Liberci.
[6] Viz pozn. 7 k dopisu č. 6.

V Souši 17. října 1920

Slovutný pane doktore!

Prokazujete mi tolik laskavosti, že každý můj dopis musí začínati díky. Děkuji Vám za zprávu, že definitiva v Mirovicích[1] dosud vyřízena není. Smím tedy ještě doufat ve splnění mého přání. Sice mne zde všichni ujišťují, že ono místo zákonem ze dne 9. dubna 1920 č. 306 mně náleží,[2] a o mé místo v Mostě už žádala učitelka z Lomu, ale učitelstvo z krajů dobrotou oplývajících se brání a má mnoho námitek proti tomuto zákonu. Při zrušení hranic jednotlivých okresů[3] mohlo by se státi, že by muselo putovati do krajů cizích a to se mu nechce. Hlavně Pražáci útočí proti výnosu. Čtla [!] jsem to v „Učitelském časopisu“. Ale přece mne zde vše více těší při myšlence, že už dlouho zde vázána nebudu.
Než do Kestřan[4] bych si nepřála. Snad račte věděti, že učitelstvo vedle základního služného béře již před válkou místní přídavek lišící se v každé obci dle počtu obyvatel.
Věřím, že drahotní poměry v Mirovicích jsou stejné s kestřanskými, ale přídavek je snad různý. Aspoň v Souši je vše, i činže tak velká jako v Mostě, osady jsou půl hodiny od sebe vzdálené a přece v Souši jsem měla ročně 1 400 K, v Mostě je 1 800 Kč.
Vedle toho mne těší, že v Mir[ovicích] je škola pětitřídní, pro 5 škol[ních] roků. Na malotřídních školách, kde spojeny jsou 2–3 škol[ní] roky a je velký počet žactva, učila jsem 8 let. Od začátku svého učitelování v Lounech[5] až teprve letos mám 64 dětí, dříve stále přes 80 až 100, i myslím, že už smím si dělati nároky na lehčí práci. Není to lenost, ale spíše trochu řevnivosti. Ve městech vnitřních Čech, mají-li 50 dětí ve třídě, už křičí na množství.
Odpusťte, rozpovídala jsem se příliš. Maminka mi poslala květiny od Vás. Ovanula mne vůně domova i touha po něm. Díky.
A ještě si dovoluji prosbu. Pan řed[itel] Hovorka[6] rád by znal česká jména osad na lístku napsaných.[7]

Nikdy nemohu dosti obdivovat Vaše vědomosti.
Mnoho srdečných pozdravů.

Vaše Reza

Vyprošuji si pozdravení Františce.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 105 × 180 mm.

[1] Viz pozn. 2 k dopisu č. 13.
[2] Zákon 306/1920 Sb. o „přechodné úpravě právních svazků učitelstva“ nově vymezoval pravidla pro umísťování učitelů. Jeho první paragraf se zabýval speciálně umísťováním učitelek
[3] Míněn tzv. „župní zákon“ č. 126 z 29. 2. 1920. Z jeho realizace nakonec sešlo.
[4] Kestřany, obec 7 km JZZ od Písku. Vlakem lze dojet do zastávky Ražice, odkud jsou Kestřany vzdáleny 4 km.
[5] V Lounech začala Tereza vyučovat v roce 1911.
[6] Viz pozn. 2 k dopisu č. 14.
[7] Tento lístek není v souboru přiložen.

16

V Souši dne 18. listop[adu] 1920

Slovutný pane doktore!

Vaše poslání jsem již před týdnem vyřídila. Ale s panem radou[1] jsem nemluvila. V úřadě mi řekli, že má jednání venku, mimo úřad. Proto dala jsem Váš vzkaz pro něj zaznamenati.
Pane doktore, v neděli jsem byla za kmotru chlapci své bývalé žačky. Letos se jich několik provdalo, ale že od chudé kantorky si některá vyžádá takovou oběť, jsem nečekala. Bránila jsem se, ale když mi řekli, že je nešťastno dítě, kterému se kmotrovství odepře, nechtíc je nešťastným udělati, svolila jsem.
Celá rodina i bába jmenují mne kmotřičkou, což se mi zdá velmi veselé, ale mám strach, by ostatní žačky také nepřišly. Proto nejlépe – přijíti pryč.
Předešlý čtvrtek prožila jsem krásný večer.
Mimo pánů Herbena,[2] Kaliny,[3] Sokola,[4] Rašína,[5] neslyšela jsem dosud řečníka, který by neútočil na cizí politické strany.
Ve čtvrtek měl v Mostě přednášku provázenou světelnými obrazy poručík Vaněk, ruský legionář,[6] soc[iální] demog[rat] „Po stopách legion[ářů] Ruskem a Sibiří.“
Líčil vznik legii [!], jednání jednotlivých ruských vlád k nim, jejich naděje, vzrůst, utrpení, pronásledování od bolševiků i českých zrádců, obranné i vítězné boje. Vykládal Marxovu theorii sociální, její směr. Líčil komunismus Kristův i v co se zvrátil. Povídal, kterak světové události po svém rozumu vykládá si ruský analfabet a kterak vůbec různé třídy rus[kého] lidu. Končil tím, že Marxův socialismus směřuje proti bytí Čech, nehodí se vůbec na hospodář[ské] poměry nynější u nás; ironicky ukazoval na bolševický ráj ruský a všechny komunisty, kteří onen ráj opouští a dávají přednost peklu u nás. Řekl: „V Čechách je možný jen socialismus lásky všech Čechů k sobě bez rozdílu tříd a socialismus vzdělání atd. Plné 3 hodiny mluvil, ale mně to uběhlo jak chvilka a tolik radosti jsem měla, že jsou u nás tak rozumní a tak vlast milující lidé. Ale už cestu domu [!], mi otrávil učitel, začátečník ze Souše. V přednášce bylo několik členů zdejšího uč[itelského] sboru a ti jsou tak straničtí, že proti přednášce mluvili a nejvíce ten nejmladší.
Pane doktore, je to tak velká idealnost nebo hloupost?

Též jsem zvěděla, že v Souši bude zřízena socialistická škola, jako je na Kladně. Pro mládež od 14 do 18 let. (Nevím o tom nic. Snad je bolševická?)
Zprávy za I. čtvrtletí jsou už hotové. V neděli máme schůzi s rodiči. Za měsíc se již budu chystati domů. Jak se těším. Jen abych se brzy chystala už pro vždycky. Mám radost, že Němci za své provokace dostali.[7]
Mnoho srdečných pozdravů posílá a uctivě se poroučí

Vaše Reza.

Vyprošuji si pozdrav Františce.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 105 × 180 mm.

[1] Míněn s největší pravděpodobností báňský rada v Mostě Otakar Leminger, Sedláčkův přítel. Více o něm viz v poznámkách k Sedláčkovým dopisům č. 9 a 12.
[2] Herben Jan, 1857–1936, novinář a publicista.
[3] Kalina Antonín, 1870–1922, politik. Proslul jako nekompromisní obhájce českých menšin v pohraničí.
[4] Sokol Karel Stanislav, 1867–1922, politik. V roce 1918 byl poslancem NS.
[5] Marx Karl, 1818–1883, německý filozof, ekonom a politik, tvůrce dialektického materialismu.
[6] Příslušník čs. dobrovolnických jednotek v Rusku za 1. svět. války. Tyto jednotky se na mnoha místech většinou vítězně střetly s bolševiky.
[7] Míněna snaha o německou iredentu, zejména střet s čs. vojskem na jaře 1919, při kterém přišlo o život více než 50 osob.

17

V Souši dne 28. listopadu 1920

Slovutný pane doktore!

Obávám se, že mé místo v Mirovicích „hoří“. Proto se na Vás obracím s prosbou. Ale dříve Vám něco vylíčím.
Dětmi nejbohatší škola je v Lomu. Tam zřízena byla první občanská škola na Mostecku. Tam loni byla rozdělena obecná na chlapeckou a dívčí.
Ale když o řídící místo na dívčí škole žádala učitelka, popouzeli učitelé spolky proti ní i podán protest. (Vytýkáno její nábož[enské] smýšlení a že nejde mezi lid.) Ona místo přece obdržela. Učitelé v tom vidí své zkrácení i pracovali znovu. Naváděli radnici, by žádala za opětné spojení obou škol pod jednu správu za účelem ušetření nákladu.
Jedna starší učitelka tamnějšího [!] sboru, členka ženské organisace (ta je všem učitelům solí v očích), dojela k panu pres. Metelkovi[1] a vše mu pověděla.
Rozčiloval se. Prý se všude školy rozšiřují, tam by takovou mamutí školu chtěli dát pod jednu správu. Pana insp[ektora] nazval bačkorou, v kterém se zklamal.

Po jejím návratu poslán z Prahy přípis, kde spojení škol se nepovoluje. (Všichni učitelé jí přestali zdraviti.) Na poč[átku] škol[ního] roku žádala jak chlapecká, tak dívčí škola o zřízení poboček. By si říd[ící] uč[itel] chlap[ecké] školy zajistil větší počet tříd a tím větší funkční přídavek, a že se spojení nepovedlo, dojeli si opět učitelé do Prahy i dosáhli na panu pres. Metelkovi, který se nad jejich jednáním horšil, že při dívčí škole se nezřídilo nic, ale při chlapec[ké] několik poboček smíšených.
Je tedy v Lomu škola dívčí, ale některé dívky chodí do školy chlapecké, kde se vyučují společně s hochy. A teď k mé věci.
Když jsem přijela do Souše, ptal se mne pan ředitel[2] před celým sborem, vím-li, co je s mojí žádostí do Mirovic. Žádost o místo zatímní byla sem během prázdnin vrácena, druhá ne.
Řekla jsem mu, že jsem ze žadatelek nejstarší a dle dubnového výnosu nároky na místo mám. Tvrdil, že jej musím dostati.
O této rozmluvě vědělo v krátkém čase celé Mostecko.
Oné učitelce v Lomu činěno různé příkoří, a proto když ona slyšela, že příjdu [!] pryč, dojela si do Mostu k panu inspek[torovi] a žádala místo po mne.
Slíbil jí ho.
Ale zase on o její prosbě povídal.
Jednoho nepěkného mlhavého rána potkám na cestě k Mostu mostec[kého] řídícího. Měla jsem býti překvapena, kde on se béře, ale překvapeným se stavěl on, divil se, že bydlím v Souši[3] atd. Potom se mi [!] ptal, je-li pravdou, že chci z Mostecka. Rozmlouval mi to. Tvrdil, že za několik let se zde vše změní, bude zde krásně a Mirovice jsou malé hnízdo atd. Vše marně. Posléze se mi [!] ptal, je-li jisté, že místo dostanu. Mluvila jsem o výnosu. Smál se, že výnos je, ale neprovádí se.
Já o jeho slovech vůbec nepřemýšlela, zapomněla jsem téměř na vše.
Včera mi vzkázala ona učitelka z Lomu:
„Dostala jsem se do sporu s řídícím a tu on se smíchem mi řekl, bych se netěšila, že dostanu se do Mostu. Slečna Barcalová ještě v Mirovicích není a také není jisté, že tam bude. Proto se obává, aby nějakou intrikou i mne o místo tam nepřipravili.“
Tu se mi vše v paměti vynořilo. Otázky pana řídícího i to, že učitelku Jánskou z Kopist pan insp[ektor] propustiti nechtěl, když v říjnu místo na Smíchovsku obdržela.
Prosím Vás, pane doktore, neobtěžuje-li Vás to příliš, požádejte dopisem pana minis[terského] tajemníka,[4] může-li vyzvěděti u zem[ské] šk[olní] rady, co je s místem v Mirovicích.
Nemám zde žádných nepříjemností, ale toužím býti, když ne doma aspoň blíže domovu. Zrovna teď jsem domov velmi postrádala.
Před týdnem jsem Vám psala, že jsem zdráva, a hned na to podebrala se mi dáseň. Jeden zub jsem si musila dáti vytrhnout a druhý půjde ven, až se mi dáseň zahojí. V úterý odpoledne musila jsem odejíti ze školy, jak mi bylo od nevyspání i bolesti zle. Co přemáhání bolestí jsem prožila celé dny ve škole a přijdouc domu [!] musím si ještě vše oběhati, udělati.

Když mi něco bolí, nejvíce na maminku vzpomínám. Jsme obě samy, bez pomoci. Buďte hodně zdráv. Za 4 neděle jsem v Písku. Velice se těším. Vaše

Reza.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 180 × 215 mm.

[1] Metelku zmiňuje tajemník min. školství Merhout v jednom ze svých dopisů Sedláčkovi (viz pozůstalost A. Sedláčka v Hist. ústavu AV ČR). Sděluje mu, že Metelka si vyhradil obsazování míst v menšinových oblastech.
[2] Hovorka Karel, ředitel školy v Souši. Více viz pozn. 2 k dopisu č. 14.
[3] Viz pozn. 1 k dopisu č. 14.
[4] Velmi pravděpodobně již vícekrát zmiňovaného Cyrila Merhouta (viz např. pozn. 1 k dopisu č. 12).

18

V Souši 4. XII. 1920

Slovutný pane doktore!

Dnes ráno obdržela jsem dopis od pana tajemníka,[1] ve kterém se mne ptá, chtěla-li bych místo v Zahoří.[2]
Odpověděla jsem jemu i panu inspektorovi, že místo přijímám.
Mám velkou radost.
To budou vánoce, ze kterých se nemusím vraceti.
Tisíceré díky Vám za všecko prokázané dobro.

V hluboké úctě
Vaše Reza

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Brüx, dat. razítka 4. XII. [19]20,
dřevoryt J. Hodka K. J. Erben. Vydal J. Hladký, Praha, Vinohrady 234.
Adresa: Slovutný pán, pan dr. Aug. Sedláček, školní rada a archivář města, Písku, Čechy.

[1] Viz pozn. 1 k předcházejícímu dopisu.
[2] Správně Záhoří (krátký tvar je ovšem často používán i v současnosti), obec 6 km SV od Písku. Leží na trati Ražice–Písek–Tábor, žel. st. je vzdálena od obce téměř 1 km. Tereza zde učila od ledna 1921 do června 1922 a kvůli nevhodnému vlakovému spojení často docházela pěšky (viz *Vzpomínky* s. 21).

HIU[1]

Slovutný pane doktore!

Dnes mi máti oznamuje, že o místo v Zah[oří][2] přijdu, jelikož neposílám žádost. Což pak já mohu za rychlost naší pošty a úřadů!
Posílám dopis páně tajemníkův[3] na důkaz, že o nějaké žádosti se vůbec nezmínil. Teprve, když jste mi napsal, vzkaz pana insp[ektora], podala jsem žádost ihned. To bylo 7. 4. t. m. Očekávajíc netrpělivě zprávu z Písku, šla jsem v pátek dne 10. t. m. na hejtmanství a tu jsem se dozvěděla, že sice už všichni vědí, kdo bude ustanoven za mne, ale pro mne zde dosud nic není a moje žádost odeslána nebyla.
Šla jsem k panu insp[ektorovi] ten slíbil žádost odeslati, ale také mi řekl, že zde do svátků učiti musím.
To chápu. Síly pro uzavřené území na zavolání nejsou. Vždyť moje loňská třída má 108 žáků a ještě není rozdělena pro nedostatek sil. Přijde-li za mne do Mostu síla z okresu, je třeba za ní nové učitelky. Třídy jsou zde všude přeplněné, suplování je na denním pořádku i nemůže se práce přidávat. Není mojí vinou, že vše jde na dlouhé lokte.
Prosím, kdo mi nahradí výlohy, které mi již vznikly? Musila jsem vypověděti byt (nový nájemník se ještě před svátky nastěhuje); mám vše k odjezdu připraveno, zasilatele obstaraného, který za mnou zavazadla pošle. Dala jsem přetáhnouti pohovku, přelakovat stůl, by mi domácí ani skvrny nevytýkal. Své přesazení neřídím já, ale úřady a ty mne mohly nechati v klidu, pak-li [!] místo pro mne měly, jen mne poplašily. Je-li maminčino oznámení hotovou pravdou, čeká mne řada nepříjemností, bytem počínaje a mojí nástupkyní konče. Ta dala si nábytek znovu natřít, by jej měla hezký, neboť okr[esní] lékař jí už opatřil byt u svých známých. Hoří mi hlava, když na vše pomyslím.
Usuzuji. Tento dopis dostala jsem 4. t. m. I kdybych hned byla žádost poslala, tedy nejméně týden by uplynul na její úplné vyřízení. 23. t. m. počínají vánoční prázdniny. Kolik dní bych učila? Musíme-li mi zde celá léta pro nedostatek učitelstva suplovat, těch několik dní by v Zahoří vysuplovali také. Vždyť bych se snažila probrané učivo upevniti, pak-li [!] suplováním se něco zanedbalo.
Odpusťte, pane doktore, ale lituji, že vše bylo jen pouhé rozčilování. Ovšem, Vás také.

V dokonalé úctě
Vaše Reza

Souš 13. 12. 1920

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist. Původní dopis s hlavičkou ministerstva školství a národní osvěty, ve kterém tajemník Merhout sděluje Tereze, že jí bylo přiděleno zatímní učitelské místo v Záhoří u Písku. Tereza píše Sedláčkovi na druhé straně Merhoutova dopisního papíru.

[1] Tento dopis je uložen ve fondu August Sedláček v Historickém ústavu AV ČR mezi dopisy ministerského tajemníka Cyrila Merhouta.

[2] Viz pozn. 2 k předcházejícímu dopisu.
[3] Tereza píše Sedláčkovi na druhé straně Merhoutova dopisu.

19

10. 5. 1922

Milý můj Gusto!

Denně nesčetněkrát k Tobě[1] myslí zalétám. Buď a vrať se mi zdráv. Z oken školy vidím, jak vše pospíchá se rozvíti. Na procházku s Tebou tou rozkvetlou krásou se velice těší Tě líbající

Tvoje laňka

D.' Od Akademie je zde balík. Snad korektůra [!]. Jiřiny dosud nepřišly. – Díky za lístek.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 11. V. [19]22,
bar. obr. C. V. Mutticha Děvče z Vlčnova.
Adresa: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, archivář, v Rokycanech, Hôtel [!] „Merkur", blíže nádraží.[2]

[1] Ve *Vzpomínkách* na s. 29 popisuje Tereza počáteční problémy s tykáním po sňatku. Dlouho si nemohla na tykání svému muži zvyknout a to bylo pro Sedláčka problematické zejména před cizími lidmi.
[2] Dnes budova rokycanské pošty, Jiráskova 8.

20

11. VI. 1922

Milý můj Gusto!

V úterý jedu do Tábora, neboť ty věčně nespokojené opět revoltovaly i ustanoven výlet pevně na třináctého. Jak je mi líto, že nemůžeš jeti sebou a ukázati mi všechna místa, kudy jsi chodíval, kde jsi býval![1] Ale dům, ve kterém jsi bydlil, si nechám ukázati.[2] V duchu budu s Tebou.
Rovněž lituji, že jsem odkládala s přečtením pouček. Dnes odpoledne se pustím do Tvého „Slovníku“.[3] Myslím, že mi průvodce nahradí.
Z Tvého blížícího návratu se velice těší, za lístek Ti srdečně děkuje a mnoho hubiček Ti posílá a Tebe za sebe i od máti zdraví

Tvoje „laňka“

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 11. VI. [19]22, bar. obr. prosluněného lesa.
Adresa: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, archivář, t. č., v Rokycanech, Hôtel [!] „Merkur“.

[1] Sedláček působil na táborském gymnáziu v letech 1875–1889.
[2] Zprvu bydlel Sedláček v Táboře pod Kotnovem v domku se zahrádkou, pak naproti gymnáziu, ve kterém působil (tolik *Vzpomínky* s. 23 a 24). Bližší údaje o Sedláčkově táborském pobytu je možno najít v tamějším okresním archivu, f. Okresní úřad Tábor, sčítací operáty č. 87 a 151a. První Sedláčkův byt se nacházel v dnešní Růžové ulici č. 83, druhý pak na Náměstí Mikuláše z Husi č. 36 – skutečně proti tehdejšímu gymnáziu, které zde sídlilo do roku 1906 (viz www stránky táborského gymnázia). Jelikož výše uvedené informace nejsou obecně známé, zařadil jsem fotografie obou domů mezi přílohy této práce.
[3] Míněn Sedláčkův *Místopisný slovník historický království českého*, který vyšel v roce 1908.

21

Můj milý, zlatý dobráčku!

Všechny Tvé „Osculatio“[1] Ti v duchu splácím a až se mi domu [!] vrátíš, hotově je vyplatím.
Děkuji Ti srdečně za Tvé lístky. Jsou mi přemilými pozdravy, když přijdouc ze školy na stole je spatřím. Mám radost, že na mne myslíš a při práci nutí mne uvažovati o Tvé dobrotě, hřejí mne. Vše Ti láskou splatím.
Jsi asi zvědav, mám-li již úřední oznámení o přeložení.[2] Dosud nic, ale závist již ano. Pan řídící docela navedl děti, by mne žádaly, bych neodcházela. Není v tom ocenění práce, ale strach, by nástupce po mne nepřidal se k jeho nepřátelům.[3] Tak soudím. Mazlíčku, co tomu řekneš, že dělám natěrače? Tebou objednaný

mistr řekl, že má tak mnoho nutné práce, a proto neví, kdy bude moci práci u nás dodělati. Máti dnes koupila barvu a já do tmy natírala. Zítra natřu okna podruhé. Nebude-li to zrovna dobře uděláno, aspoň se nebudeš rozčilovati, že natěrač nejde. Ačkoliv jsi hodný hospodář, že trháš šípky,[4] mne to netěší. Vím, že přístup k nim byl většinou nesnadný a což kdybys upadl. Raději se vrať zdráv bez nich.
Večeři si nevoz, uchystáme ji.
Od pana Černýho[5] přišla korektura. Ale čtvrtek oslavíme jako svátek. Jsem teď hrozně pilná a nemazlím se, chci si vše nahraditi Tvým příchodem. Máti Tě pozdravuje. Prosím, vyřiď mé poručení známým. Svému Gustovi mnoho pozdravů a hodně pus posílá

Jeho „laňka“

Po večeři 16. IX. 1922
„Dobrou noc, můj malý mazlíku!“

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm,
na první straně v celé její horní polovině je č. b. foto Prahy, Hradčany a Karlův most.
Dochována obálka s adresou: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycynech, Hôtel [!] „Merkur“.
Poštovní razítko Písek, dat. razítka 17. IX. [19]22.

[1] Z lat. – polibky.
[2] Na měšťanskou školu do Písku byla jako zastupující učitelka přeložena na vlastní žádost koncem září 1922. Přitom sehrálo svoji roli i Terezino přátelství s tehdejší ředitelkou měšťanské školy Annou Husovou (viz *Vzpomínky* s. 21).
[3] Tereza nastoupila na školu v Záhoří v době, kdy se zde odehrával spor mezi ředitelem školy Hynkem Pohořským a místním školním výborem. Učitelský sbor byl rozdělen na přívržence obou stran. Tereza je podepsána pod požadavkem některých učitelů na rozpuštění školního výboru, ale podstata sporu jí zřejmě (pro krátkost působení v Záhoří) unikala. Blíže o tomto sporu viz SOkA Písek, fond Okresní školní výbor, kart. 67, sign. D 126.
[4] Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 24.
[5] Nezjištěno, o koho se jedná.

22

Písek 11. X. 1922

Dějiny Záhoří jsou už vytištěné[1]

Můj drahý muži!

Lituji Tě upřimně [!], žes musil tak dlouho čekati.[2] Je to nepříjemná věc vůbec a tak nenadálé čekání je zvláště nemilé.

A Ty, chudáčku, jsi málo snídal a ničeho sebou neměl. Vidíš, ač Tě lituji, přece pro sebe něco čekám. Doufám totiž, že při tak zdlouhavém spojení nebudeš do Rokycan jezditi a zůstaneš u mne doma.
Ty dobrá duše, Ty mi příjdeš [!] v pondělí naproti. Je mi líto, že já Tebe nemohu v nádraží očekávat. Ovšem, Mařenu[3] pošlu a dej jí i kabát, bude-li teplo.
Za to, že přece o několik hodin dříve se vrátíš, dostaneš hodně pus a teď Ti je v duchu posílá na dobrou noc

Tvá Reza

Všechny Tě zdravíme.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, zelenomodrý přeložený papír odeslaný bez obálky, rozložený formát 125 × 160 mm.
Na rubové straně je adresa: Vážený pán, pan dr. Aug. Sedláček, t. č., Hôtel [!] Merkur v Rokycanech.
Pošt. razítko Písek, dat. razítka 13. X. [19]22.

[1] Drobná Sedláčkova brožura nazvaná *Z osady záhorské*, která byla určena především školním dětem v Záhoří.
[2] Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 27.
[3] Kočková Marie, sloužila u Sedláčků od srpna 1922 celkem asi 3 roky až do své svatby (viz *Vzpomínky* s. 31).

23

V Písku 16. listop[adu] 1922

Moje drahá duše!

Dychtivě jsem očekávala Tvůj lístek, který teprve ve čtvrtek přišel.
Starost mi působí, že přece zimou trpíš.[1] Poslouchej, mazlíku, nemohla by paní Tobě k posluze daná vždy k večeru Ti v hotelu zatopiti? Je to vedle. Je lhostejno, platí-li obec topivo hostinskému, nebo dá-li Ti jej přímo. Snad je spolehlivá, že bys jí klíč pokoje svěřiti mohl. Kdyby hodně naložila po rozdělání a pak, nežli jdeš k večeři, jistě by bylo teplo větší jak světlo v kamnech hostinskými zapálené. Uvažuj, prosím, o mé radě a hlavně nenastydni mi!
Za lístek i zprávu, že přijedeš v pondělí, Ti děkuji. Aspoň se já ohřeji s Tebou a jsem nejspokojenější, vidím-li Tě. Také Tě čeká plno dopisů. Dva jsou z archivu minis[terstva] vnitra, jeden od minis[terstva] osvěty, 1 ze Čtyř Dvorů, 1 od pana Hrušky z Prahy, 1 od ředit[ele] ze Souše.[2]
Hned po Tvém odchodu přišla poštou složenka bern[ího] úřadu na zaplacení daně domovní. Poněvadž tam stojí, že nezaplacením do 3 dnů platí se denně pokuta 10 h, zaplatila jsem daň sama ze svého.

Včera jsem měla ve škole zlý den. To bylo pláče! Já za sebe bych jim všechno zlobení odpustila, jen abych nářek a pláč slyšeti nemusila. Ale dnes byly některé dívky přece hodnější. Spíše ty v prvních ročnících nežli starší.
Kdes asi včera za deště meškal? Viď, že aspoň přes zimu u mne zůstaneš? Ušetříš mi starost, já budu hodná, bys se nerozčiloval a Tvé milé „Práchensko“[3] poroste. Už se těším, jak svého přítulného, malého mazlíka obejmu a zlíbám.
Také mi scházíš, že nemám komu o chemických pokusech povídati. Moje dušičko trpělivá, viď, že mi odpustíš to dlouhé povídání.
Na dobrou noc Tě vduchu [!] líbá

Tvá Reza.

Vyprošuji si poručení Tvým známým. Od máti pozdrav.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, první strana zdobená po okraji červenou přerušovanou čárou, formát 135 × 185 mm.
Dochována obálka s adresou: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycynech, Hotel „Český Dvůr“.[4]
Poštovní razítko Písek, dat. razítka 17. XI. [19]22.

[1] Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 29.
[2] Ředitel školy v Souši Hovorka Karel si od dob Terezina působení na zdejší škole se Sedláčkem dopisoval a konzultoval s ním své historické příspěvky do regionálního tisku. V Sedláčkově pozůstalosti uložené v Historickém ústavu AV ČR jsou čtyři Hovorkovy listy, ale ze souvislostí lze soudit, že jich bylo více.
[3] Míněny Sedláčkovy *Děje Prachenského kraje*, které vyšly až posmrtně v r. 1926 v souvislosti se snahou o zachování územní integrity Prácheňska.
[4] Dnes Masarykovo náměstí č. 2, vedle rokycanské radnice.

24

Můj drahý Gusto!

Mne počasí netrápí, vždyť sedím doma, nemám školu, ale lituji, že tak toužně do Rokycan pospícháš. Vidíš, mám 2 celé dny a 2 půldne, vše za sebou prázdné a Tys’ pryč. To jsme mohli zpívat – „A Ty a já.“[1]
Ale já nespím. Dnes jsem dodělala Tobě kabát a mám ukrutnou radost – ne, že je hotov, ale jak Tě bude hřáti. Viď, že mi radost nezkazíš a budeš jej nosit?
Děkuji Ti za lístek a dnes ještě jednou za darovanou Tvou poslední podobenku. Jsi tam jak živý a já Ti chodím do pokoje vyčítat, že v takovém nečase se doma nedáš držet a vrátila jsem Ti „oscula“. „Multa“ jich dostaneš Ty sám. Ale to jsem si dala! Vidím, jak se směješ! Může se státi, že až Ti budu povídati něco Tobě nezajímavého, pošleš mne k své podobence.
Poslouchej, mně je rozhodně příjemnější, posloucháš-li osobně. – Včera mohla Tvoje Reza přijít málem o oči. Explodoval mi na vodě kousek draslíku as 1 ½ cm^3 velký, ale příliš okysličený. Trochu mi postříkal obličej, ale dnes je než jedno místo tím znatelné. Rána byla tak silná, že i v ostatních třídách ji slyšely [!]

a dětem se to tolik líbilo, že chtěly, bych ten výstřel opakovala. Avšak já byla šťastna, že se nikomu nic nestalo a mně jen tak málo a na další pokusy s draslíkem mi zašla chuť. Totiž, mne to bavilo také, ale bála jsem se, bych nikomu neublížila.
Ti, kdož jsou Tobě v R[okycanech] milí, pozdravuji, ale řekni jim, že už v zimě nepojedeš, žes' to ženě slíbil. Máti při noční vichřici stále na Tě vzpomínala a zdraví Tě. Na svého malého mazlíka se těší a mnoho hubiček mu posílá

Reza

V Písku dne 8. pros[ince] 1922

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm,
na první straně, v celé její horní půli, je č. b. foto Prahy, pohled na Prahu z Hradčan.
Dochována obálka s adresou: Vážený pán, pan August Sedláček, doktor, profes., škol. rada atd.,
t. č., v Rokycynech, Hôtel [!] „Český Dvůr".
Poštovní razítko Písek, dat. razítka 8. XII. [19]22.

[1] Tereza často vzpomíná, jak si doma se Sedláčkem společně zpívali. Občas spolu vedli zpěvem i dialog (*Vzpomínky* s. 38 a 39).

25

V Písku 9. června 1923

Můj drahý muži,

tolik mně Tě bylo líto, když jsi odjížděl, že jsem prvně plakala, co do Rokycan jezdíš.
Vím, jak se tam máš, ale tentokráte máš bolesti v obličeji,[1] a proto Tě lituji. Přála bych si, by změna vzduchu přispěla k jich zmírnění. Jsem zvědava, jak Ti tamní pobyt prospěje.
Vroucně bych si přála, by vrácené zdraví Ti dovolilo míti radost z našeho nově zřízeného bytu. Sice Tě v něm nemohu míti radši, nežli dosud Tě mám, ale doufám, že Ty v něm budeš radši. Těším se na Tvůj o něm úsudek. Dosud je hotovo jen malování, ale mně se velmi líbí.
Gusto zlatý, mám k Tobě prosbu. Navrhla jsem máti, by koupila Mařeně na zástěru, že ji ušiji. Namítla, že více práce při tom úklidu máme všechny, poslední čas se s tím počítalo a Mařena[2] měla s úklidem práce méně i nezaslouží zvláštní odměny. Uznávám to. Avšak nedá se upříti, že se při úklidu více šatu zničí, nežli při práci, kterou my konáme, a mýti podlahu po malíři je horší, než mýti ji obyčejně. Proto jsem sama koupila zástěru a uschovala jí [!].

Souhlasíš-li se mnou, prosím, dej ji po svém příjezdu Mařeně a řekni, že já jsem si přála, bys ji koupil pro ní [!].
Uznávám, je to divné, by pán pro služebnou kupoval, ale řekneš-li, že je to na ženinu žádost, už to tak nezní a Tobě máti odporovat nebude.
Myslíš-li, že si ji Mařena nezaslouží, dobrá, necháme ji schovanou pro strýčka příhodu. Nezlob se, že Tě ke lži svádím, mně se to též nelíbí, ale ráda bych znala Tvůj úsudek o mém sporu s mátí. Viď, že je nejlepší, když se spolu můžem ihned poradit? Však se těším, až Tě budu míti zase doma.
Mnoho, mnoho hubiček Ti posílá, na Tebe stále vzpomíná, od máti, slečny Hus[ové][3] a Bož[ky] Prel[lové][4] pozdravy vyřizuje a sama volá: „Vrať se brzy a zdráv."

Tvoje

Reza

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, první strana zdobená po okraji červenou přerušovanou čárou, formát 135 × 180 mm.

[1] Sedláček míval z archivního prachu bolestivou vyrážku v obličeji. V únoru 1924 tato nemoc dokonce vyústila v zánět trojklaného nervu, který se mu pak občas opakoval.
[2] Viz pozn. 3 k dopisu č. 22.
[3] Husová Anna Regina, 1857–1945, učitelka, ředitelka měšťanské školy, regionální spisovatelka. Terezu též učila a doporučila ji na vychovatelské místo (*Paměti* s. 178). Je pohřbena na Svatotrojickém hřbitově stejně jako Tereza.
[4] Prellová Božena, učitelka na měšťanské škole, Terezina kolegyně.

26

V Písku 11. 9. 1923

Můj roztomilý muži.

Ctím Tvou práci, vážím si jí, sama vím, že nedovedla bych bez ní žíti, a přece na ní žehrám, když mi za ní odjedeš. Ač uznávám, že máš v Rokycanech více klidu, přece jsem stále znepokojena obavami o Tebe. Zneklidnění je příčinou, že se mi o Tobě denně zdá i budu opět šťastna, až budeš u mne doma a zavoláš, když mé pomoci Ti třeba bude.
V Píseckých listech čtla [!] jsem hezký článek o Tobě a ještě lepší prý bude uveřejněn v den Tvých oslav.[1] Též tam stojí, že ve Vožici[2] byla o Tobě přednáška.
Pan Dr. Šebánek[3] byl se u nás poroučeti. Jel do Prahy.
V pátek ráno přinesl Ti listonoš peníze. Kolik a od koho neřekl, neb jich nevydal a řekl, že je dostaneš až po svém návratu.
Přišla Ti ještě přání. Soudím tak, neb jsou adressy spolků a škol na nich.
Panu prokurátorovi jsem psala. Kutta[4] se dal do nás hned v pátek. S mátí jsem byla v neděli v Betlemě [!] a na Americe.[5] Velmi se jí domky líbily. Ale už je

zima. Poslouchej zlato, což abychom Ti připravily vanu ke koupání v den Tvého příjezdu. Koupaly jsme se a vzpomínaly, jak Tobě asi by se to líbilo. Máti Tobě za rozkoš koupání blahořečí.[6] Nebudeš se na mne zlobiti, že mýdlo pro Tebe připravené zůstalo doma? To je, když dva skládají.
Mazlíku, navrhuji, bys přijel na Pražskou zastávku,[7] kde by Mařena čekala, a šel přímo domu [!], kam pospěchám, jak nejdříve budu moci. A sice proto. Rozvrh je hotov, ale nespokojenost z něho veliká. Někdo má až 3 půldne týdne prázdno, druhý žádné.
Já v pátek mám dle něho do 4 hod., ale není jisto, že se to nezmění.
Ovšem, rozhodni dle své vůle. Za lístek Ti srdečně děkuji. Ale jsou v Rokycanech povedení páni. Já se mohla usmát, máti se hrozila, že možno takovou hádanku na lístek psáti.[8] Dala jsem ji odpoledne sboru, než Boža Prellů[9] jí znala. U nich projde mnoho lidí[10] i slyší mnoho. Přeji Ti stálou veselost a zdraví, líbám Tě mnohokrát

Tvá Laňka.

Ze školy poručení a od máti pozdravy připojuji.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm.
Odpověď na Sedláčkův dopis č. 36.

---

[1] První článek připomínající Sedláčkovy osmdesátiny vyšel v Píseckých listech 25. 8. 1923 na s. 4. Je to jen krátká připomínka Sedláčkova výročí s odkazem na oficiální oslavy koncem září. Druhý článek od dr. Šebánka pak vyšel v témže listu 28. 9. 1923 na s. 1 (viz přílohu). Šebánek zde na necelých dvou stranách připomíná Sedláčkova osobní data a pak dosti podrobně jeho spisovatelskou činnost.
[2] Mladá Vožice na Táborsku je Sedláčkovým rodištěm.
[3] Šebánek Jindřich, PhDr., 1900–1977, archivář, univerzitní profesor v Brně. Šebánkovi bydleli v Písku v Erbenově ulici č. 568.
[4] Kutta Bedřich, MUDr., pplk., 1871–1937, nájemník u Sedláčkových, vojenský lékař. Ještě před sňatkem s Terezou mu dal Sedláček výpověď, on ji ale odmítl respektovat a choval se ke svým domácím tak hrubě, že vše nakonec skončilo soudním sporem (*Vzpomínky* s. 27–29). O tomto sporu se zachovala rozsáhlá složka písemností v Sedláčkově pozůstalosti (SOkA Písek, f. Sedláček August, karton 3, sign. 52). Jak tato záležitost Sedláčka traumatizovala svědčí i jeho povzdech v prologu *Pamětí* (s. 7): „... byl jsem šťasten u svých rodičů, šťastným v obojím manželství, celkem i šťastný mezi lidmi, ovšem bez mého posledního nájemníka.“ Dr. Kutta vznesl stížnost také na Terezu, protože se zmínila o tomto sporu ve třídě, kam chodila Kuttova dcera (SOkA Písek, f. Okr. školní výbor, karton 99, sign. III S/2, osobní spis Terezy Sedláčkové).
[5] Amerika, písecký příměstský les, oblíbené místo vycházek. Až k jeho okraji dosahuje vilová čtvrť.
[6] Sedláček se od jara do podzimu rád denně koupal (*Vzpomínky* s. 29 a s. 30) ve venkovním bazénu, který si nechal zřídit na zahradě brzy po koupi domu v Žižkově ulici (*Vzpomínky* s. 25). Tento zvyk od něj přejala i jeho manželka a její matka. Chodil se též koupat do řeky při svých pracovních pobytech v Rokycanech. Naposledy se venku koupal ještě tři měsíce před svou smrtí (*Vzpomínky* s. 47, 60, 61). Pozůstatky Sedláčkova bazénku překvapivě zůstaly na zahradě jeho bývalého domu dodnes (viz foto v příloze).
[7] Z Rokycan do Písku se dá jet vlakem dvěma směry. Podle toho, kterou trasu použil, přijížděl Sedláček buď na Táborskou či na Pražskou zastávku (viz např. následující písemnost). Z Táborské zastávky měl domů podstatně blíže, nežli ze zastávky Pražské.
[8] Hádanka je v Sedláčkově dopisu č. 36.
[9] Viz pozn. 4 k předcházejícímu dopisu.
[10] Prellovi provozovali prosperující zasilatelství e obchod uhlím v Nádražní třídě č. 251.

27

11. 9. 1923

Můj drahý!

Děkuji Ti za lístek. Rozumím tomu tak, že v pátek v 9 hod. vyjedeš do Plzně a ve 2 hod. budeš na táborské zastávce.[1]
Mýlím-li se, prosím, pak to lístkem oprav.
Máš tu dopis z Londyna [!] .

Pro meus amans
oscula fidélis avia

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 11. IX. [19]23,
bar. obr. T. Štětky, Písek, Komenského třída. Vydal J. Hofman v Písku.
Adresa: Vážený pán, pan dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, hôtel [!] „Český Dvůr".
Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 35.

[1] Srovnej pozn. 7 k dopisu č. 26.

28

12. 9. 1923

Meus humanus amans!

Dnes byl u nás pan prof[esor] Kaiser[1] chtěje s Tebou projednati nějakou záležitost. K tomu připojil: Pan B[edřich] Schwarzenberk[2] z Orlíka pošle v sobotu do Písku kočár. Ten by Tě k němu odvezl a opět zpět dopravil. Oznamuji Ti to, neb pan prof[esor] si v pátek příjde [!] pro odpověď a Ty zatím o tom uvažuj, chceš-li jeti.

De alga re, osculum
artior complexus
tuis cerva.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 12. IX. [19]23,
kolor. foto Písku, Kamenný most z hradu.
Adresa: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, Hôtel [!] „Český Dvůr“.

[1] Kaiser Josef, profesor gymnázia. Pocházel z Klatov a po Sedláčkově smrti řídil písecké muzeum a jako první zhodnotil Sedláčkovu pozůstalost (viz *Otavan,* roč. X, s. 9–10). Byl též v předsednictvu písecké odbočky Klubu čsl. turistů a iniciativa o zřízení turistické Sedláčkovy stezky podél Otavy ke Zvíkovu vzešla od něho.
[2] Schwarzenbeg Bedřich, JUDr., 1862–1936, z orlické větve Schwarzenbergů. Majitel statku Tochovice, poslanec českého sněmu, tajný rada, předseda společnosti Národního muzea, heraldik.

29

V Písku 4. října 1923

Můj drahý,
bez nehody jsem dojela.[1]

Máti je zdráva a uchystala mi baršě [?]. Prší.
Máš zde doporučený dopis od státního ústavu vydavatelského a navštivenku [!] z Nov[ého] Yorku.

Obě žákyně mne na zastávce očekávaly.
Přejeme Ti hodně, hodně zdraví. Tebe líbá

Tvoje Reza

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 5. XI. [19]23, měsíc na razítku neodpovídá dataci dopisu [?],
bar. obr. T. Štětky, Písek, část hradeb. Vydal J. Hofman v Písku.
Adresa: Vážený pán, pan dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, hôtel [!] „Čes. Dvůr“.

[1] Vždy jeden týden v měsíci trávil Sedláček v Rokycanech pořádáním tamějšího městského archivu. (*Paměti* s. 158). Tereza mu ještě před sňatkem o prázdninách s prací pomáhala a ve školním roce pak za ním jezdila někdy o víkendech (*Vzpomínky* s. 22). Přitom se vzájemně poštou informovali, jak proběhla cesta.

V Písku 12. října 1923

Můj drahý muži!

Srdečný dík za veselý lístek. Přijedu Ti naproti ve středu ku vlaku, který ve 2 hod. do Písku přijíždí.[1] Tedy, v Ražicích na veselou shledanou![2]
Včera zde celý den lilo i měla jsem o Tebe strach. Ale dnes je hezky.
U pana dr. Zajíčka[3] jsem byla i četl mi celou žalobu dne 17. května podanou. K té je soudcem připojeno: „Žadatel se osobně k soudu dostavil a prohlásil, že na provedení žaloby netrvá."
Řekl, že kdybys byl trval na předvolání svědků, byl by K[utta] výpověď dostal.[4] Podá teď žádost na dovolení písemné výpovědi a já k ní spisuji důvody i uvádím svědky. Důvody musí býti od 17. V. 1923.
Dnes u soudu trval výslech přes jednu hodinu. První byl vyslýchán K[utta], který část zapírá, ostatek překrucuje. Vyslýchající pan auditor prohlásil, že myslil, že se to dnes skoncuje, ale bude prý z toho velký soud. Poslední byla Andulka Čachová,[5] která venku povídala, že nepoví jen, nač se budou tázati, ale též vše, k čemu byla naváděna. Víš, můj milý, myslím, že se na mne osvědčuje přísloví, že se všemu zvykne. Já nebyla vůbec rozčilena a celý výslech mi připadal jako sousedská zábava.
Včera byl ve škole nový pan inspektor.[6] Mám Tě zdravit od něho. Jeho bratr byl Tvým žákem v Táboře. On sám je sourodák pana říd[ícího] Menšíka.[7]
Ondříčkovo kvarteto, které božsky hrálo, poslalo k nám jednoho pána, jenž žádal, bys dovolil, aby Ti směli přijíti zahrát. Škoda, žes nebyl doma. Srdce se třáslo při těch melodiích. Byla jsem si je v divadle poslechnout.
Buď mi hodně zdráv. To Ti přeje i máti. Svoji dobrou duši a celého svého muže líbá mnohokrát

babička.[8]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm.

[1] Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 39.
[2] Ražice, obec 9 km jižně od Písku, železniční uzel na trati z Českých Budějovic do Plzně. Zde se připojuje trať od Písku. Tereza sem často jezdila Sedláčkovi naproti a společně se vraceli do Písku.
[3] Zajíček Jaroslav, JUDr., advokát v Písku. Bydlel v Prokopově ulici č. 78, tzn. nepříliš daleko od Sedláčkových.
[4] K soudnímu sporu viz pozn. 4 k dopisu č. 26 a podrobněji příp. zde zmiňovaná složka v Sedláčkově pozůstalosti.
[5] Čáchová Anna, provdaná Blovská, Terezina přítelkyně a vrstevnice (∗ 1884).
[6] Velmi pravděpodobně Maděra Rudolf z Blatné. Jako inspektor začal působit ve školním roce 1922–23.
[7] Řídící Menšík nebyl překvapivě nalezen ani v rejstřících píseckých městských knih, ani v materiálech Okresního školního výboru Písek (personální materiály a akta píseckých škol a škol v nejbližším okolí města). Z dopisu č. 33 by se mohlo zdát, že působil v Písku.
[8] V této době bylo Tereze 41 let.

V Písku dne 14. října 1923

Moje drahá duše!

Je neděle a mně se stýská. Od večera lije. Chystaly jsme se s máti [!] do lesa na houby i zkazila se nám každá vycházka.
Toužím s Tebou se pomazliti, na Tvé milující srdce se stuliti. Víš, je to takové blahé vědomí věděti, že mně má někdo hodně rád, ale chce se mi býti u Tebe. Jak Ty se chudáčku máš? Jen nenastydni!
Pan Dr. Krejčí[1] přišel mi k svátku gratulovati,[2] poroučí se Ti a pozdravuje, přál vše nejlepší i Tobě, ale zdůrazňoval, že se lehce oblékáš na sychravé počasí.
I od pana inž[enýra] Fialy[3] Tě zdravím, který přinesl půjčenou knihu. Zasmála jsem se mu, neb tázaje se po máti, ptal se, kde je jeho poslední láska.
Pan Dr. Cikánek[4] Ti psal i odpověděla jsem mu sama, vždyť rukopis jsem poznala i domnívala jsem se, že je v něm něco stran žaloby. Podivíš se, že píše, že pan Kut[ta] byl od zdejšího velitelství vzat v ochranu. Já to vůbec nechápu.
Až přijedeš, půjdem na houby. Je v trhu plno klouzků. U Smrkovic[5] prý rostou hodně žampiony.
Lístek z hospodského zasedání jsem včera dostala. Pánům pěkně děkuji a Tobě za kresbu holubičky posílám pěknou pusu.[6] Nepočítaných Ti dám, jen až mi přijedeš i těším se, že už mi za děvčaty nepojedeš, jak mi tu veselý pan inženýr dokazoval.
Buď zdráv a v Ražicích[7] ve 2 hod. na shledanou. Totiž dříve.

Moje pusinko!
Hubičky od Rezy.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm.

[1] Nezjištěno, o koho se jedná.
[2] Svátek sv. Terezie (Terezie z Lisieux, 1873–1897) připadá na 15. října.
[3] Nezjištěno, o koho se jedná.
[4] Cikánek Antonín, JUDr., vojen. prokurátor. Angažoval se v Sedláčkově bytovém sporu s pplk. Kuttou.
[5] Smrkovice, obec 1 km JJV od Písku. Dnes je součástí města.
[6] Míněna pohlednice č. 38, kterou napsal Sedláček se svými rokycanskými přáteli. Pozdrav doplnil perokresbou holubičky. Nejspíše ji odesílal někdo ze Sedláčkových přátel. a proto došla později, než Sedláčkova pohlednice č. 39.
[7] Viz. pozn. 2 k předchozímu dopisu.

[32]

Můj drahý,

přece jsme na Zvíkově.[1] Ráno svítilo sluníčko a maminka si dala říci. Je unešena [!] vším, ale ten krásný pohled od řeky neviděla,[2] je ten ostroh pod vodou.

Líbá Tě Tvá Reza

Marouš[3] kastelán
M. Barcalová[4]

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Horní Záhoří a příležitostné razítko Hrad Zvíkov,
dat. razítka 16. III [?]. [19]24, kolor. foto Zvíkov.
Adresa: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, hôtel [!] „Český Dvůr".

[1] Zvíkov, původně královský hrad na soutoku řek Vltavy a Otavy, 20 km severně od Písku. Byl založen Přemyslem I. Otakarem na místě keltského oppida, je národní kulturní památkou. Dnes k němu vede z Písku podél Otavy turistická cesta nazvaná Sedláčkova stezka Ta byla vybudována píseckými turisty v letech 1924–1927 a slavnostně otevřena 20. 5. 1928. Její vybudování slíbili písečtí turisté Sedláčkovi k jeho osmdesátinám.
[2] Hrad Zvíkov stál do napuštění Orlické přehrady (1962) na skále vysoké 75 m nad soutokem Vltavy a Otavy.
[3] Kastelánův podpis má ozdobné zakončení, je tedy možno ho číst i jako Maroušek.
[4] Marie Barcalová, Terezina matka, dcera Františka Barcala z Písku a matky Alžběty.

33

Milovaný muži,

děkuji Ti za lístek. Je to sice hezké, že jsi šťastně dojel,[1] ale pro mne je daleko hezčí, když jsi doma. Tehdy žiji bezstarostně, bez obav, že Tě na „Plzeňské"[2] nějaké auto porazí, neboť u nás jich přece tolik nejezdí.
Já vím, že jsi zkušený, mnoho jsi procestoval. Ale tenkrát po silnicích tolik různých vehiklů nejezdilo a také nebylo po světové válce.
Považ, pan řídící Menšík[3] měl včera pohřeb.
Jsem ráda, že se nezměnil personál. Aspoň vědí, jak si co přeješ.
Žádost o legitimaci jsem si už poslala.

Prosím Tě, buď tak laskav a požádej pana uč[itele] Königsmarka,[4] by mi dobrodivě [!] načrtl koncept žádosti o legitimaci na větší množství cest v době prázdninové i také, jak velký je poplatek při použití II. tř[ídy] (Poplatek kolkový).
Přeji si, bys se mi zdráv navrátil. Až svoje miminko opět k sobě přivinu, tak mu mnoho mnoho hubiček dá jeho

babička.

V Písku 26. III. 1924
Byla u nás paní Trnková.[5] Ona a maminka Tě pozdravují. Zahrádka roste před očima. Je 12° R.[6]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý linkovaný dvojlist, formát 115 × 170 mm.

[1] Odpověď na Sedláčkovu dopisnici č. 43.
[2] Silnice z Plzně do Prahy tehdy procházela centrem Rokycan.
[3] Viz pozn. 7 k dopisu č. 30.
[4] Königsmark Josef, 1881–1960, učitel a ředitel na rokycanských školách, badatel, publicista, redaktor regionálního tisku, autor vlastivědných a místopisných publikací o Rokycansku.
[5] Nezjištěno, o koho se jedná.
[6] Jedná-li se o stupně Réaumurovy, pak je to 15° C.

34

V Písku dne 18. 9. 1924

Můj drahý muži!

Čtouc v Havlíčkových spisech, přišla jsem na anekdotu, která se mi tolik líbí, že se nemohu zdržeti, bych Ti ji nepověděla.
Jesuita hádal se jednou s františkánem o přednost svého řádu, při které příležitosti si již nejvíce na pouhém jméně „Tovaryšstvo Ježíšovo“ zakládal. Na to mu odpověděl františkán: „Při narození svém ležel pán Ježíš mezi oslem a volem; za živobytí obcoval s farizei a hříšníky a umřel mezi dvěma lotry: Z kterého tedy tovaryšstva jsi ty – od narození, z života neb smrti? Viď, to je pro jesuity ťafka? [!]
Za lístky Ti, můj zlatý, děkuji a všechny pusy hotově splatím.
Jsem ráda, že máš Mářu sebou a nejsi tak opuštěn.
Já neměla středeční odpoledne pěkné, neboť se mi děti v pověsti o bílé paní tolik rozpovídaly, že jsem celé půldne až do večeře na opravu potřebovala. Bude-li zítra pěkně, půjdu s nimi na Kostelík.[1]

Boža[2] měla z Pamětí[3] velkou radost a tvrdila, že se Ti musí odvděčit; vymlouvala jsem jí to, ale ona chce Ti dáti nějaké kuřivo. Jen má při tom strach, neurazíš-li se. Vilma si radostí zaplakala a mně [!] i máti zlíbala. Tobě prý příjde [!] poděkovati vzlášť [!]. Má radost, že prý to má potvrzené černé na bílém, že Tě oženila.[4]
Z vojen[ského] ústavu jsi dostal redakční výtisk, silnou to knihu. Můj chudáčku, dopisy na Tebe rovněž čekají. Já na své mazlení také čekám, ale naproti přece nemohu.
Jsem zvědava, jak se Máře[5] v Rokycanech a vůbec vše to líbí. Panečku, to Rokytští žasnou, jak Ti žena omládla! Nezapomeň jí koupit přesnídávku. Nějaké ovoce po obědě jí také neuškodí.
Mějte se dobře.

V duchu Tě líbá
Tvoje Reza

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 140 × 185 mm.
Dochována obálka s adresou: Vážený pán, pan dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycynech, Hôtel [!] „Český Dvůr“.
Poštovní razítko Písek, dat. razítka 19. IX. [19]24.

[1] Kostelík, les asi 2 km severně od Písku, vpravo při silnici na Vrcovice, nad samotou Biskůpek.
[2] Viz pozn. 4 k dopisu č. 25.
[3] Míněny Sedláčkovy *Paměti z mého života*, které právě v roce 1924 vyšly knižně.
[4] Mayerová Vilma, provdaná Hrušková, Terezina přítelkyně, seznámila v r. 1915 Terezu se Sedláčkem (*Vzpomínky* s. 17). Sedláček se však o její úloze při seznámení s Terezou ve svých *Pamětech* vůbec nezmiňuje, proto je tato pasáž dopisu nejasná.
[5] Sadílková Marie, sloužila v této době u Sedláčků. Je též podepsána na Sedláčkově pohlednici č. 49 z Rokycan.

35

Můj drahý,

čekám na Tebe já, stovka doutníků, nové osvětlení schodů,[1] které jsem dala udělati a les.
Je krásně i myslím, že Ti koupání můžem připraviti.[2] S dětmi jsem byla na Kostelíku[3] a našly přes dvacet hřibů. Máti slibuje, že zítra spolu též do lesa půjdem.
Tos' se sedláky zatočil![4] Sláva, nebudeš mi odjížděti. Prosím, ptej se pánů učitelů, zda by česká rodina nevzala na výměnu 2 slečny 18–20leté, Němkyně z Mostu? Dcery velkoobchodníka. Doporučuje Hovorka.[5]
Zdravíme Vás. Tebe líbá

Reza.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 20. IX. [19]24 [?],
č. b. foto Písek, potok pod Jarníkem. Vydal J. Hofman v Písku.
Adresa: Vážený pán, pan dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, hôtel [!] „Český Dvůr“.
Odpověď na Sedláčkovu pohlednici č. 48.

[1] O tom blíže ve *Vzpomínkách* s. 30.
[2] Viz pozn. 6 k dopisu č. 26.
[3] Viz pozn. 1 k předcházejícímu dopisu.
[4] Srovnej Sedláčkovy pohlednice č. 48 a 49.
[5] Viz pozn. 2 k dopisu č. 14.

36

Můj drahý muži,

děkuji Ti za lístek.
Po Tvém odjezdu přišel k nám pan řed[itel] Zenkl z Březnice.[1] Snad bys mu mohl poslati lístek, kde jsi. Dnes je krásný den a máti šla přece se mnou do lesa. Vodila a ukazovala jsem jí, kudy s Tebou chodívám. Líbilo se jí tam.
V sobotu mne máš v Rokycanech.[2]
Povíš mi o své přednášce.[3]
Na shledání se těší a Tebe líbá

Tvá Reza

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 16. X. [19]24,
č. b. foto Písek, zatopený lom živcový.
Adresa: Vážený pán, pan Dr. Aug. Sedláček, t. č., v Rokycanech, Hôtel [!] „Český Dvůr“.

[1] Sedláček uspořádal ještě před válkou vrchnostenský archiv v Březnici. Během těžkých válečných let tam pak měl možnost levněji koupit nějaké potraviny (*Vzpomínky* s. 13).
[2] Viz pozn. 1 k dopisu č. 29.
[3] Srovnej Sedláčkovu dopisnici č. 52.

V Písku 9. III. 1925

Drahý muži,

děkuji Ti za lísteček. Vzpomínám na Tebe každou chvíli a paní ředitelka,[1] Boža[2] a Šádková[3] Tě pozdravují.
Víš, ta chvilička, kdy jsem u Tebe stulena jako děťátko, je přece jen příliš sladká, cítím se u Tebe v jistém bezpečí, obé Tvým odjezdem je pryč i nediv se, že nerada Tě pouštím.
Ale přála bych Ti, bys měl lepší počasí, než je zde, a já se mohla těšiti, žes ošklivému ujel. Včera i dnes střídavě prší a sněží. Nemohla jsem s maminkou do lesa, jak ona se těšila.
V sobotu dělala jsem se slečnou Pirchanovou[4] deputaci při dopolední vojenské parádě a průběh Ti povím, budeš-li do paměť[ní] knihy psáti.
Tam sešla jsem se s paní Hejdukovou [!],[5] dává se Ti poroučet a tvrdila, že Tvé výlety jsou prospěšny zdraví. Což já Ti je přeji, jen počasí, aby bylo lepší a Ty se někde zimou nechvěl. Dnes jsem sila ty jedovaté rostliny.
Na shledanou se těší a v duchu Tě líbá

Tvá Rezička.

Maminka Tě zdraví.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 175 mm.

[1] Viz pozn. 3 k dopisu č. 25.
[2] Viz pozn. 4 k dopisu č. 25.
[3] Šádková Ema, učitelka na měšťanské škole, Terezina kolegyně. Po odchodu Anny Husové do penze řídila od 1. 3. do 30. 6. 1926 jako služebně nejstarší učitelka školu.
[4] Pirchanová Ludmila, učitelka na měšťanské škole, Terezina kolegyně. V letech 1926–1928 byla ředitelkou školy.
[5] Heyduková Emilie, 1859–1935, vdova po básníkovi Adolfu Heydukovi (1835–1923) z generace májovců.

V neděli 10. 5. 1925

Moje zlato,

to jsem se zasmála, pod jakou adresou došel Tvůj lístek.[1] Mám takovou hřejivou radost, že mne máš tolik rád.
Jak se Ti spalo v tom horku pod peřinou? To byla na dnešek teplá noc. U nás ve stínu bylo ráno v 6 hod. 12° C. Já šla s máti [!] přes Šturčici k Novému rybníku[2] a po silnici přes Živcovou boudu[3] zpět. Trvalo to s mátí 3 ¾ hodiny. Ale bylo horko! Přinesla jsem si pro školu a teď roztřídila následující rostlinky: rožec, zimostrázek, pastuší tobolku, pryskyřník, šťavel, pryšec, zběhovec, hluchavku, hrachor, řeřišnici, sasanku, blatouch, rozrazil, přesličku, plicník.
Maminka byla jako u vidění nad vší tou pestrostí v lese, já měla z toho radost i ukazovala jí, kudy my spolu chodíváme. Ale jsme jinší chlapíci, viď? Kam bychom došli za ten čas. Víš, optám se Štajera[4], kolik by žádal za dovezení k Průhonům.[5] Šli bychom, až přijedeš, na Mehelník.[6]
A kde jsi byl Ty? Připravím Ti lehčí prádlo. Teď zde prší a snad se ochladí. Máš tu dopis z minist[erstva] škol[ství] a úmrtní oznámení ředit[ele] smíchov[ského] reál[ného] gymnas[ia] pana Jos[efa] Benharta.
Vrať se mi zdráv, měj se dobře a mnoho hubiček v duchu přijmi od své Rezy.

Mazlíku!

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 175 mm.

[1] Sedláčkova pohlednice č. 56 byla adresována „mé roztomilé Rezičce“, bez uvedení příjmení.
[2] Nový rybník, rybník v Píseckých horách, asi 3 km východně od centra města. Je stále oblíbeným cílem příměstských vycházek z Písku.
[3] Živcová bouda, výletní chata v Píseckých horách, asi 2 km SVV od centra, vedle bývalého živcového lomu (odtud název). Dodnes nabízí možnost občerstvení a ubytování.
[4] Štajer Karel, obuvník a drožkář v Písku.
[5] Průhony, komunikace v Píseckých horách vedoucí od Flekaček přes Rozkročák k Dobré vodě. Odtud pokračuje dál jako Mlacká alej.
[6] Mehelník, nejvyšší místo Píseckých hor, 632 m nad mořem, vzdálený asi 4 km východně od centra města. Výhledům dnes brání vzrostlý les.

August Sedláček Tereze Sedláčkové (1917–1925)

[1]

Velectěná slečno!
Těším se, že Vás opět uvidím. Stačím-li,[1] budu[2] ne jednu radu, ale tucet rad dávati.

Aug. Sedláček[3]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Písek, dat. razítka nečit., známka Österreichische Post, Fr. Josef I.
Adresa: Velectěné slečně, p. Ter. Barcalové, učitelce, v Souši, Tschausch-Brük [!].

[1] Toto slovo může náležet i k předcházející větě, neboť text postrádá interpunkci a ani rozdíl mezi velkými a malými písmeny není vždy dost zřetelný.
[2] Čtení tohoto slova je nejisté.
[3] Podpis je na druhé straně dopisnice společně s adresou.

2

8/6 1917

Jsem tomu věru rád, že moje rada pomohla. Škorpit a zlobit se k ničemu nevede; lidé jsouce pospolu na světě, musejí se spolu srovnávati.

August Sedláček[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Písek, dat. razítka nečit., známka Österreichische Post, Fr. Josef I.
Adresa: Velectěné slečně, sl. R. Barcalové p. t., v Souši (Tschausch), u Mostu.
Odpověď na Terezin dopis č. 2.

[1] Podpis je na druhé straně dopisnice společně s adresou.

[3]

Mluvil jsem zase s panem K.[1] Vymlouval se, že neměl kdy, ale že se tyto dny s Vámi smluví. Hleďte se ho dopátrati. Bydlí v Duchcově v Něm[eckém] domě, ale často bývá v Mostě.
Pozdravujte ode mne hodné děti a vyřiďte jim ode mne, že se napřed musejí učiti poslouchati, aby jednou dovedli [!] rozumně poroučeti.

S přáním všeho dobrého
Dr. Aug. Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko nečitelné, známka Österreichische Post.
Adresa: Velectěné slečně, sl. Tereze Barcalové, učitelce, v Souši, (Tschausch), u Mostu.

[1] Nezjištěno, o koho se jedná.

4

Milá Rezinko!

Vaše poslední psaní bylo mi velkým překvapením, litoval jsem Vás velice a jsem tomu rád, že je nejhorší odbyto.
Z toho, co zbylo nic si nedělejte; mladost je divotvorný lék a síla bujarosti, která mnoho překoná. L[éta] 1915 mluvíval jsem s důstojníkem, jemuž byla noha pod kolenem prostřelena; naříkal, že bude mrzákem večně, ale já ho těšil, že mladost všechno přemůže. Vloni jsem ho potkal; chodí jako jelen.
Račte mě uctivě poroučeti panu paterovi[1] a vzkázati mu ode mne, že jeho křesťanská útrpnost jest ctností nad jiné povýšenou, že následuje příkladu Krystova [!] stojí vysoko nad nynější bezcitné prospěcháře.
Přijeďte brzo, zdejší lesy Vás pozdraví docela. Budoucně se chraňte nastuzení.
Kdyby se Vám pak bolesti ozývaly, bude to znamením, že se povětří měniti chce; jak se změní, bolesti Vám přestanou.

V Písku 2. března 1918.

S přáním všeho dobrého
August Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 130 × 170 mm, v horní části první strany č. b. foto Prahy, Mostecká věž a klášter křížovnický.
Odpověď na Terezin dopis č. 5.

[1] Jedná se o P. Tomka, pravděpodobně katechetu, který Tereze pomohl, když byla nemocná. Sedláček ho nechává pak ve svých dopisech č. 9 a 14 pozdravovat.

[5]

Milá Rezinko!
Nedělejte si starosti, snad jste na mně poznala, že nejsem vrtkavý; já jsem ve spěchu Vaše přání vyplnil a více jsem nepřipisoval, poněvadž tyto dni nemám kdy. Lidem radost přejte; zkusili dosti.

Aug. Sedláček[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Písek, dat. razítka nečit., známka Österreichische Post, Karel I.
Adresa: Velectěné slečně, Tereze Barcalové, v Souši, u Mostu.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat na prosinec 1918.
Odpověď na Terezin dopis č. 7.

[1] Podpis je na druhé straně dopisnice společně s adresou.

[6]

Milá Rezinko!

Psaní jsem obdržel a netajím se s odpovědí.
Navrhuji Vám dvě úvahy jednu o čistotě, druhou o šetrnosti. Oboje našim lidem schází.
Čistota polovice zdraví: Č[istota] mysli, č[istota] srdce čistota na těle, prádle atd., čistota v bytě, pomůcky oheň a voda, co lze spáliti, všechno páliti a nepohazovati (papír, smetí po ulicích).
Šetrnost:
1. ve všem jednání bez zbyteč[ného] běhání, chvatu, plýtvání lidskou silou
2. s časem. Angličané říkají: Čas je tolik jako peníze, odpočinek, zbytečné zahálky
3. s penězi – Kdo šetří může podnikati velké peníze – avšak ne šetřiti krejcarem a vyhazovati zlatky.
Byl jsem dvakráte u maminky[1] ptáti se na Mařenu; bylo vždy zavřené.

Přátelsky Vás pozdravuje a líbá
Aug. Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat na říjen 1919.
Odpověď na Terezin dopis č. 9.

[1] Terezina matka Marie Barcalová bydlela v Prokopově ulici č. 398 v 1. patře. Bližší informace viz v Úvodu, pozn. č. 24.

[7]

Milá, roztomilá
Rezinko!

Víte, že mám upřimnou [!] soustrast s Vámi a že pro Vás udělám co budu moci. Jestli chcete, pošlu Váš list do ministerstva školství a budu pracovati o to, abyste se dostala buď do Písku aneb okolí. Nevím ovšem, jestli to bude možné. Prozatím snášejte vše s trpělivostí. Těm, kteří říkají, abyste chodila mezi ně, řekněte, že je žena určena k tomu, aby řídila domácnost, a i když je svobodná, platí o ní staročeské přísloví „seď panenko v koutě, budeš-li hodná, najdou tě“.
Tedy hlavu vzhůru a dělejte Rrrrezu. Chcete-li tedy, abych něco v ministerstvu dělal, dopište mi.

S přáním všeho dobrého a s upřimným [!] pozdravením
August Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat na přelom listopadu a prosince 1919.
Odpověď na Terezin dopis č. 10.

8

Aug. Sedláček
M. R.
Posud nic nevím. Vzpomínali jsme si s Tetivou[1] na Vás, kterouž pohřešujeme. Dá Bůh, že se brzo [!] sem vrátíte.

POPIS DOKUMENTU
Dopisnice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 2. IX. [19]20, dopisnice vystřižena z kartonu, slovo Dopisnice dopsáno Sedláčkovou rukou.
Adresa: Spanilomyslné slečně, sl. Terezce Barcalové, učitelce, v Souši, u Mostu.

[1] Tetiva František, vrchní soudní rada v Písku. Z dalších dopisů vyplývá, že se angažoval v zajištění učitelského místa pro Terezu v Písku.

9

19/9 1920

Přemilá Rezinko!

Měl jsem radost z Vašeho psaní a také lítost z Vašeho nezaslouženého osudu, o kterém mi už maminka pověděla. Co se u nás děje, ani Vám nechci psáti, abyste nepocítila lítosti; příroda totiž je hodná a dává nám co může. Lid jest pokojný, ač mu štípají na hlavě.
Příležitě posílám Vám cedulky, které jsem našel v Protivíně[1] mezi spisy. Rozdejte je v Mostě a v Souši.
Jestli Vám bude souzeno zůstati v Mostě, dojděte k báňskému radovi Lemingrovi; řekněte, že Vás tam posílám. On je velmi hodný pán a poradí Vám, abyste dostala byt.
Často si na Vás vzpomínám a lituji, že nemohu Vaší milé společnosti užívati. Jsem však přece té naděje, že se Váš osud změní a že se dostanete do naší krajiny. V té naději pozdravuji Vás co nejvroucněji jako starý a upřimný [!] přítel.

S přáním všeho
dobrého
August Sedláček

Pánům Hovorkovi[2] a Tomkovi[3] všechno pěkné.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.

[1] Sedláček pořádal v té době též protivínský vrchnostenský archiv.
[2] Hovorka Karel, Terezin řídící na škole v Souši. Blíže o něm viz poznámku 2 k Terezinu dopisu č. 14.
[3] Viz pozn. 1 k dopisu č. 4.

[10]

Milá Rezinko

Místo v Mirovicích[1] dostal zdejší Velenovský protože jest místo řídící.

Za to jsem se dozvěděl, že obsazovány Oslov[2] a Kestřany[3] jež jste mohla snadno dostati, poněvadž se nikdo o ně nehlásil.
Oslov je ¾ hod. od štace Vlastce, z Kestřan se chodí do Písku 2 hodiny. V Oslově je fara, v Kestřanech není.
Dávejte tedy pozor, jestli budou ta místa vypsána. Já již Merhoutovi[4] psal, co máme dělati, a čekám odpovědi. Teď se zde uchytíte, poněvadž není učitelův dostatek.

S přáním všeho dobrého a vroucným pozdravením

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat do roku 1920.

[1] Mirovice, obec asi 25 km severozápadně od Písku. S Pískem má přímé železniční spojení po trati Protivín–Zdice.
[2] Oslov, obec asi 15 km severovýchodně od Písku. Vlakem je možno dojet z Písku po trati Ražice–Tábor do obce Vlastec, která je od Oslova vzdálena asi 3 km.
[3] Kestřany, obec asi 8 km jihozápadně od Písku. Vlakové spojení nemá.
[4] Merhout Cyril, ministerský tajemník. Na Sedláčkův popud se zasazoval o Terezino přeložení blíže Písku. Více o něm je v pozn. 1 k Terezinu dopisu č. 12.

[11]

Přemilá Rezinko!

Chodím pořáde [!] k Pítrovi[1] a posud se nic nedozvím.
Minulý pondělek bylo zasedání zdejší školní rady. Dvě místa obsadili osobami z cizích okresův, do Kestřan[2] nehlásil se nikdo. Jestli tedy nepůjdete do Mirovic,[3] dostanete se do Kestřan najisto. Do Písku se jde asi 2 hodiny pěšky a k ražickému nádraží asi hodinu.
Vzpomínám si často na Vás a těším se, že přijedete na vánoce.

S přátelským pozdravením

Váš upřimný [!]

A. Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat do roku 1920.

[1] Snad Pítra František, bývalý evidenční důstojník. Později pracoval v různých úřednických funkcích.
[2] Viz pozn. 3 k předcházejícímu dopisu.
[3] Viz pozn. 1 k předcházejícímu dopisu.

12

Přemilá Rezinko!

Začínám po staročesku „Tisíckrát Vás pozdravuji atd.“ a doufám, že Vás při zdraví vynacházím. Zkusili jsme větru až hanba.
Zdejší učitelka Malkusová provdá se za prof. Křemena v Praze, až si byt najde. Tím se tu uprázdní místo.
K Pítrovi[1] chodívám, ale posud nic nedošlo. Jestli Vám zbude chvíle, dojděte k panu Ot. Lemingrovi,[2] báňskému radovi, a vyřiďte mu ode mne poručení a že mu na jeho psaní odpovím, až budu něco jistého věděti. Najdete ho na horním úřadě.
Maminku někdy vídám, dobře vypadá a jak se mi zdá, je zdráva a spokojena. Jiného z Písku Vám nemohu psáti kromě jen toho, že se tu mnoho krade, jako jinde.
Těším se, že přijedete na vánoce

V Písku 3/11 20

S přáním všeho dobrého
Vám věrně oddaný
August Sedláček

Pozdravuji Hovorku[3] a Tomka.[4]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.

[1] Viz pozn. 1 k předcházejícímu dopisu.
[2] Leminger Otakar, báňský rada v Mostě. V Sedláčkově pozůstalosti uložené v Historickém ústavu AV ČR jsou uloženy tři dopisy, které mu rada Leminger napsal. V těchto dopisech se dotazuje na velmi odborné historické a badatelské záležitosti a sám poskytuje Sedláčkovi cenné informace.
[3] Viz pozn. 2 k dopisu č. 9.
[4] Viz pozn. 1 k dopisu č. 4.

13

Přemilá Rezinko.

Z Vašeho posledního dopisu zvěděl jsem, jaké potíže Vám dělá kmotrovství. Je to starý středověký cop [?], který nyní pranic neznamená. Kmotr má psané povinnosti, ale nedbá o ně. Je to pouhá formalita, kterou může vyplniti každý kostelník. Já soudím o tom, že můžete kmotrovství odříci. Je to sice stará pověra, že se kmotrovství nesmí odříci, ale ať je kmotrovství, ale ať to není vydírání; a v nynější době stojí skromný dárek velké peníze.

Vdala se zdejší učitelka Malkusová a ještě ubyla učitelka, jak jsem se dočetl v Otavanu.[1] Budou dvě místa a radím, abyste si pozor dala, až budou vypsána a pak zažádala. Tetiva[2] Vás bude tentokráte najisto podporovati a Kendíka[3] já uprosím.
Těším se, že přijedete v prosinci a že spolu půjdeme do lesa.
Jezdívám nyní do Rokycan, každý měsíc na týden.[4]
Jmenování do Mirovic ještě nedošlo; já to trochu popohnal ale nevím, jak to dopadne.

Všecko nejlepší
Vám vzkazuje
A. Sčk.

30/11 [19]20

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Odpověď na Terezin dopis č. 16.

[1] Otavan, regionální měsíčník. Vydával ho v Písku od r. 1863 Vojtěch Janota.
[2] Tetiva František, vrchní soudní rada v Písku.
[3] Kendík Vlad., ministerský rada, v této době přednosta Okresní správy politické a současně předseda Okresního školního výboru v Písku.
[4] Takto jezdil Sedláček do Rokycan pořádat zdejší archiv až do zimy roku 1925. Veškerá zde publikovaná korespondence manželů Sedláčkových (tzn. po jejich sňatku) probíhá mezi Rokycany a Pískem.

[14]

Milá Rezinko!

Zavedla se akce na Vaše přesazení buď do Písku neb okolí. Odsud se tomu nepřeje, ale M.[1] mi píše, že to z paměti nepouští. Jsem žádostiv, jak se to vyvede. Vzpomínám si často na Vás a vaše výklady. S paní Hruškovou[2] jsem se od té doby nesešel, protože hospodaří doma a netrajdá [!] po ulicích.

S upřimným [!] pozdravením a přáním všeho dobrého

A. S.

Žádný neví, co to je kroužek,
žádný neví, co je kroužek,
kroužek je železo,
má zlatá Terezo.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat do roku 1920.

[1] Míněn nejspíše ministerský tajemník Cyril Merhout. Blíže o něm pozn. 1 k Terezinu dopisu č. 12.
[2] Hrušková Vilma, roz. Mayerová, Terezina přítelkyně z mládí. V roce 1915 seznámila Terezu se Sedláčkem.

[15]

Přemilá Rezinko!

Na hejtmanství čekají marně na Vaši přihlášku. Pan Topka[1] Vám vzkazuje: Napište hned žádost, abyste byla přijata na okres a zejména do Záhoří.[2]
Plat dostanete jako všechny jiné a zůstanete tam až do té doby, až by se učitelka dosavádní [!] vrátila ze Slovenska. Zatím bude nějaké místo třeba v Písku neb jinde. Jak bude Vaše žádost vyřízena, dojedu do Záhoří a poptám se po bytu.[3]
Nedejte se přemlouvati, abyste zůstala v Mostě, neb to byste si spálila všechny mosty do Písecka.
Z Mostecka dostanete dovolenou.
Tohle všechno mi udělal můj hodný a zdařilý žák, min[isterský] rada Setunský.[4]

Vřele Vás pozdravuje

A. S.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopis, dopisní papír, bílý dvojlist, formát 110 × 180 mm.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat do roku 1920.

[1] Topka Josef, okresní školní inspektor v Písku. V letech 1918–1922 vykonával tuto činnost sám, teprve od pol. roku 1922 přibyl další inspektor. Ve funkci inspektora působil nejméně od roku 1903.
[2] Záhoří, obec 6 km SV od Písku, leží na trati Ražice–Písek–Tábor. Železniční stanice je vzdálena od obce téměř 1 km. Tereza zde učila od ledna 1921 do června 1922 a kvůli nevhodnému vlakovému spojení často docházela pěšky (viz *Vzpomínky* s. 21).
[3] Jak vyplývá z korespondence uložené v Terezině osobní složce (SOkA Písek, f. Okresní školní výbor, kart. 99, sign. III S/2), snažil se o zajištění vhodného bytu v Záhoří též písecký okresní školní výbor. To se ovšem nezdařilo a Tereza většinou docházela do školy v 6 km vzdáleném Záhoří pěšky.
[4] Setunský A., ministerský rada. V Sedláčkově pozůstalosti uložené v Historickém ústavu AV ČR se nachází čtyři dopisy od rady Setunského.

16

Pozdravení ze stavení na druhé straně. [...][1] praská a dostává dost světla. Lidé se tu po slečně doptávají, co dělá

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Písek, dat. razítka 1. IX. [19]21 [?],
č. b. foto Rokycany, náměstí, foto Jindra.
Adresa: Sp. myslné, slečně, Reze Barcalové, v Písku, B. p. Jeron. třída.[2]

[1] Nečitelné slovo.
[2] Zde se Sedláček pravděpodobně zmýlil v adrese. Jeronýmova ulice navazuje na ulici Prokopovu, ve které Tereza bydlela s matkou prokazatelně při sčítání v roce 1921 (blíže viz pozn. 24 v Úvodu).

17

Pohřešuji. Na obrázku to stavení, kde byla ta dobrá voda. Snad přivezu něco.
P[ozdrav] mnohým ...

Aug. Sedláček.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 10. XII. [19]21,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brinda [!], Rokycany.
Adresa: Sp. m. slečně, sl. Rez. Barcalové, učitelce, v Záhoří, u Písku.

18

Žádná rýma, zdraví dostatek. Sněhu je tu více, nežli u nás.
Ukažte Merkura Pepině [?].

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 17. I. [19]22,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Spanilomysl., slečně sl., Terezce Barcalové, učitelce, v Záhoří, okres Písecký.

[19]

P[řemilá] R[ezinko][1]

Bylo tu v úterý pusto a prázdno, až teskno. Všichni známí se po Vás ptali, poznal jsem, že jste jim padla do oka.
Pozdravení.[2]

Dr. A. Sedláček[3]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Písek, dat. razítka nečit., známka čs. pošta,
dopisnice vystřižena z kartonu, slovo Dopisnice dopsáno Sedláčkovou rukou.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat na přelom let 1921–1922.
Adresa: Velectěné slečně, Reze Barcalové, učitelce, v Záhoří, u Písku.

[1] Písmeno P velikosti cca 3 cm je nakresleno modrou barvou, uvnitř jeho obloučku je po slabikách dopsán zbytek slova (ře–mi–lá), písmeno R je cihlové barvy velikosti cca 4 cm.
[2] Toto slovo je napsané polokurzivou modré barvy.
[3] Podpis je na druhé straně dopisnice.

20

Z tohoto stavení poletují k Vám mnohé pozdravy od toho, který se sem ledva po sněhu ve Vráži, Milíně, Hořovicích, Zbiroze[1] ve zdraví se sem dostal, v lijáku přibyl a dnes se dívá na modré nebe.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 5. IV. [19]22,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Spanilomyslné slečně, sl. Tereze Barcalové, v Písku, Jeronym. ulice (Bud. před.).[2]

[1] Jmenované obce jsou železničními stanicemi na trase Písek–Zdice–Rokycany.
[2] Viz pozn. 2 k dopisu č. 16.

[21]

Moje milá ž.!

Dobře dojel dobře se vynacházím. Již jsem připravil něco bílého [?] a snad

přivezu nějaké kameny [?]. Lidé se ptají, jak se milostpaní vynachází.

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. [?]. [19]22,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Spanilomyslné slečně, Reze Barcalové, učitelce v Písku, u Cikanky.[1]

[1] Zdá se, že tato pohlednice je psána brzy po sňatku. Adresa napovídá, že Sedláček pravděpodobně použil pohlednici s adresou nadepsanou již od dřívějška (v adrese slečna, v textu paní). V ulici U Cikánky (starý název pro Prokopovu ulici) bydlela Tereza s matkou před sňatkem a krátký čas též po sňatku (viz pozn. 24 v Úvodu).

22

Přemilá m. ž.

Kukačka mi prorokovala 11 + 6 let; to bude nějakého štěstí za tu dobu. Předešla mne dnes žena a slyšíc vrzati boty řekla: To se budou ženit! A já na to: Už jsem se oženil před 14 dni [!] a to tak vržou ty boty radostí. Teď už nebudu psáti a raději mluviti v pondělí – 10. května 1922.

Odesláno 11. května.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 10. V. [19]22,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Spanilomyslné, paní paní, Tereze Sedláčkové, v Písku, B. p. 355.

23

Přemilá moje ž. a laňko.

Šťastně a pohodlně jsem dojel ve společnosti Amerikána, elegantního pána a bavil se po cestě. Všechno se po Tobě ptá. Mně se o Tobě zdá a proubudím-li se, nachyluji se do prázdna. Budu počítati dni, až se dočkám. Pozdravuji maminku.

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 8. VI. [19]22,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová, Rokycany.
Adresa: Spanil. velectěné paní, Reze Sedláčkové, v Písku, B. p. 355.

[24]

M. m. hol.!

Šťastně a dobře jsem přijel a po obědě jsem hned šel na šípky; je jich množství, ale nejsou ještě všechny zralé a je k nim nesnadný přístup pro mokro. Lehnerová přijde pryč a bude tu Macháček, jenž mi již dnes topil. U B. [?] hned se po Tobě ptali.
Osculorum multa. (Viz slovník).

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. [?]. [19]22 [?],
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová, Rokycany.
Adresa: Velectěné paní p. t., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

25

Moje m. hol.!

Jsem zdráv a mám už hodně šípkův. Je tu všechno tak, jak bylo v červenci a srpnu. Sice je tu pěkné počasí, ale větry.
Osculum, non unum!

Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 15. IX. [19]22,
č. b. foto Rokycany, náměstí.
Adresa: Velectěné paní pí, Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

26

M. z. a nej. ž. vždy rozt.

Takhle to dnes vypadá zde, jako je malováno na této pohlednici, přes to si zpívám a mazlím se s velikou knihou. Těším se, že se v úterý ve 4 h 20 m u velkého nádraží setkáme. Pozdravuj...
a kde koho.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 8. X. [?] [19]22 [?],
bar. obr. zimních chalup.
Adresa: Velectěné paní paní, Ter. Sedláčkové, v Písku, Žižk. tř. 55.

[27]

Moje milá h.

Oscul. multa – Šťastně jsem se sem dostal, ačkoliv nikoliv tak dobře, jako bývalo. Rychlík totiž již nejede a já musil do 1 hod. čekati. To mi sice neuškodilo, ale jsem ospalý. U B. [?] byla právě otázka po Tobě. Toto píšu 9/10 ve 4 hod. odpol[edne].
Je tu právě jarmark.

A. Sedláček[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 9. X [?]. [?],
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Velectěné paní, p. Réze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Sedláčkův podpis je umístěn nad adresou.

28

Moje m. hol.! Osc. mult.

Je mi velmi dobře.
V pondělí přijedu jinak. Vyjedu 11 h. 29 m., jsem o 1. ve Zdicích, hned přesednu a jsem 4 h. 22 m. na velkém nádraží v Písku. Odtud půjdu ke škole známou

cestou a setkáme se tam v 5 hod. k radostnému shledání a společně budeme popíjeti[1]

čili coffe arab.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 11. X. [19]22,
č. b. foto Rokycany, náměstí.
Adresa: Velectěné, paní Tereze Sedláčkové, p. t., v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Za textem je asi 7 mm vysoká perokresbička hrnku s kouřící kávou a vedle kresba koflíku bez ouška stejné výšky.

[29]

Cariss. columba! Oscul. mult.

Mám zde ještě od neděle Tvůj kapesník, který jsem nosil jako amulet.
Šípky jsou všude pryč a zůstaly jen na nepřístupných místech.
Těším se na shledání v pondělí 5 hodin u školy a[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 13. X. [?]. [?],[2]
bar. obr. J. Kočí, Kde domov můj.
Adresa: Velectěné paní paní, Tereze Sedláčkové p. t., v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Za textem perokresba šálku o výšce 9 mm, ze kterého stoupá pára.
[2] Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat velmi pravděpodobně do roku 1922.

[30]

M. d. m. ž.!

Šťastně jsem přijel a zkoušel dosti zimy.
Výborně jsem spal; od 9 h do 7.15 ráno, ale přece je mi ten studený čas nepohodlný a zůstal jsem na tom, že přijedu v pondělí večer na Pražskou zastávku[1] (8 hodin).

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. XI. [?], [2]
kolor. foto Rokycany, celkový pohled. Nakl. V. Brinda [!], Rokycany.
Adresa: Velectěné paní, pí. Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Z Rokycan do Písku se dá jet vlakem dvěma směry. Podle toho, kterou trasu použil, přijížděl Sedláček buď na Táborskou či na Pražskou zastávku. Z Táborské zastávky měl domů podstatně blíže nežli ze zastávky Pražské.
[2] Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat pravděpodobně na rok 1922.

31

Abyste si nemyslela o mně, že si na Vás nevzpomenu, posílám tento lístek. V pondělí večer přijedu. R[ezinku] pozdravuji a 1 000.[1] – Se zimou se to již polepšilo a pilně se mi topí. V archivu ohřeju se dosyta. Trochu trápí bláto, ale kdyby mě takhle bylo pořád na zdraví, snad by rostl na mě mech.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 16. XI. [19]22 [?],
č. b. foto Jubilejní vyšší gymnasium, popiska: Pozdrav z Rokycan.
Adresa: Velectěné paní paní, Marii Barcalové, v Písku, Žižkova třída 55.
Dopisnice je adresována tchyni Marii Barcalové, která bydlela s novomanžely Sedláčkovými, ale je určen spíše pro manželku.

[1] Sedláček často tímto způsobem posílal v dopisech manželce polibky.

[32]

Těším se v pondělí na melodické „No ne“, až budu vypravovati o draku, ale ještě více se těším na jiné věci.
Já jsem zdráv a daří se mi výborně, také jsem se již ohřál.
Všichni známí pozdravují.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 17 [?]. XI [?]. [?],
č. b. foto Rokycany, náměstí.
Adresa: Velectěné, paní pí., Ter. Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.
Na základě souvislostí s Terezinými dopisy lze datovat pravděpodobně na listopad roku 1922.

33

Moje milá ž. a h.

Dobře jsem přijel za zimy a dešťův, také se dobře vyspal.

Dnes se povětří trochu utišilo.
Pozdravuji a posílám...

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 7. VI. [19]23,
bar. obr. A. Trolka, Děvče z Kunovic. Nakl. A Kiesswettr, Uh. Brod.
Adresa: Velectěné paní pí., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

34

Pan Dr. Jirman[1] mě zpravil [!], tak že jsem docela zdráv. Tvůj A.

Panu doktorovi Aug. Sedláčkovi vystavil jsem revers na 128 let. Račte milostivá paní přijmouti uctivý pozdrav.

Dr. Jirman[2]

11/6 1923

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, nemá známku ani razítko, nebyla tedy odeslána poštou,
č. b. foto domu Dr. Jirmana, s výpisem ordinačních hodin a výčtem lékařských specializací,
foto O. Bureš, Rokycany.
Adresa: Bez adresy.

[1] MUDr. Jirman byl praktickým lékařem v Rokycanech. V jeho bývalém domě v Jiráskově ulici č. 67 sídlí dnes rokycanský okresní soud.
[2] Dobrozdání psal Dr. Jirman vlastnoručně.

35

M. př. h.

Přijedu v pátek 2 hod. na Táb[orskou] zastávku,[1] nežádám oběda než jen svačiny, vykoupám se, možno-li v bazénu. Těším se na shledání. Dnes jsem se koupal v lázních, jsem jako znovu zrozený. Zejtra [!] se budu zase koupati.[2] Přijedu jako rybička. B I dodělávám; snad budu hotov.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. IX. [19]23,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Spanilomyslné, paní paní, Tereze Sedláčkové, p. t., v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Na Táborskou zastávku přijížděl Sedláček, jestliže jel z Rokycan do Písku přes Plzeň a Ražice. Z této zastávky měl domů jen asi 10 minut pěší chůze.
[2] O Sedláčkově zálibě v koupání viz *Vzpomínky* s. 25, 29, 30, 47, 60, 61. Dodnes se zachovaly zbytky bazénku, který si pro koupání nechal zřídit na zahradě svého domu (viz foto v příloze) a v němž se od jara do podzimu téměř denně koupával.

36

M. m. hol.!

Dobře přijel a s velmi veselou náladou sahl[1] pro žertovné hádanky. „Jaké je to české slovo, jinak se píše, jinak se vyslovuje? Co je to?[2] Začíná to s p., má dvě tváře, spotřebuje mnoho papíru a konci je l.“ Prý to je spisovatel. Všechny pozdravuji.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 8. IX. [19]23,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Spanilom. paní paní, Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Čtení tohoto slova je nejisté.
[2] Otazníky v tázacích větách jsou doplněny editorem.

37

M. přem. h.

Ustanovil jsem se na tom, že vyjedu odtud (v pátek) o 9. hod. ráno a budu o 2. hod. na zastávce. Potom krátký oběd a svačina. Těším se.
Cum osculis multis fidelis [1]

A. Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 10. IX. [19]23,
č. b. foto Rokycany, pohled na město.
Adresa: Spanilomyslné, paní paní, Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova třída.

[1] Tato věta pokračuje na další řádce nečitelným znakem.

38

10/10 23
Milostivá paní,

hovoříme s panem profesorem o hezkých dnech 27. a 28. září. Máme radost z těch pěkných dní.

Vám oddaný

Jos. Königsmark[1]

Dr. Mandelín[2]
Frant. Kuděj[3]

Aug. Sedláček[4]
mille osc.
Pero psalo, srdce hrálo.
Na tebe vzpomínalo.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
bar. obr. N. Grund, V parku. Pod obrázkem připsal A. Sedláček: Cikáni 1750.
Adresa (psána Sedláčkovou rukou): Spanilomyslné, paní paní Tereze, Sedláčkové, v Písku, B. p. 355.[5]

[1] Předcházející text píše Josef Königsmark.
Königsmark Josef, 1881–1960, učitel a ředitel na rokycanských školách, badatel, publicista, redaktor regionálního tisku, autor vlastivědných a místopisných publikací o Rokycansku.
[2] Vlastnoruční podpis.
[3] Vlastnoruční podpis.
[4] Odtud až do konce psáno Sedláčkovou rukou.
[5] Pod adresou je Sedláčkova perokresba ptáčka s textovou páskou u zobáčku, na které je napsána číslovka „100 000“ (míněno polibků).

39

Moje m. R.

Poslali jsme Ti lístek z prvního hospodského zasedání. Já jsem zdráv a těší mne práce. Neza[po]meň[1] mi včas napsat, kterou hodinu mám ve středu přijeti.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 11. X. [19]23,
bar. obr. dívky na lavičce u níž stojí muž s květinami (Sedláček mu přikreslil plnovous a dopsal několik špatně čit. slov), pod obr. tištěný verš: Na lávce pod lípou ...
Adresa: Spanilomyslné paní, p. Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Napsáno je „nezameň“. Jedná se s největší pravděpodobností o chybné psaní.

40

Oboje psaní ze 12. a 14.[1] dostal jsem dnes najednou. Četl jsem se zalíbením. Pozejtří [!] (ve středu) budu v půl druhé v Ražicích a v 5 h u kafíčka a pěkné společnosti.[2]

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 16. X. [19]23,
kolor. foto dámy s růží.
Adresa: Velectěné paní pí., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Jedná se o Tereziny dopisy č. 30 a 31 z 12. a 14. října 1923.
[2] Pod textem je perokresba ptačí hlavičky a textová páska u zobáčku s nápisem „10 000“ (míněno polibků).

[41]

Myslím, že jednám po Tvém přání, totiž že přijedu již v neděli ve 2 hodiny na zastávku.
Chceš-li přijeti naproti, podívej se na Kurýr,[1] který mám na hoře [!] na psacím stole, ale opatrně.

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 27. [?]. [19]24,
bar. obr. J. Kočí, Kde domov můj.
Adresa: Velectěné pí. pí., T. Sedláčkové, v Písku, Žižk. tř. 55.

[1] Kurýr vydávaný státními dráhami zveřejňoval jízdní řády a jiné informace pro cestující.

42

Po 9. vyjedu. V poledne budu v Horažďovicích a přesednu na vlak, kterým se jede přímo do Tábora a který jede po plzeňském vlaku o 11 mi[nut] později, ve Štěkni budu 13.22, v Ražicích 13.31.
Ze zastávky jede vlak 11.52, je v Ražicích 12.14, ve Štěkni 12.34, v Strakonicích 12.44, kamž já přijedu 13.12.[1]

Aug. Sedláček[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 20 [?]. III [?]. [19]24.
Adresa: Velectěné paní, p. T. Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Zde Sedláček uvádí vlakové spojení z Písku, aby mu Tereza mohla přijet naproti.
[2] Podpis je na druhé straně dopisnice.

43

Šťastně dojel a bez pohromy. Bydlím v č. 2, kde je pohovka. Personál je jako dříve. Vody je tu dosti a zdá se mi, že je jí více, než u nás. Jak je to venku ještě nevím. Všechny vás pozdravuji a již jsem v práci se židy[1] a j.

August Sedláček Písecký[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 24. III. [19]24.
Adresa: Své nejmil. družce, v Písku, Žižkova třída 55, B. p. 355.

[1] Židovské obyvatelstvo podléhalo zvláštní evidenci.
[2] Podpis je na druhé straně dopisnice. Přízviskem „Písecký“ se Sedláček podepsal jen jedenkrát.

44

Pozdravuji.
Těším se na neděli.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. V. [19]24,
bar. obr. J. Koudelka, Kroje z Kněždub.
Adresa: Velectěné paní, Tereze Sedláčkové, Písek, Žižkova 55.

45

Jel jsem velmi hezky; nebylo ani horko ani zima. Dobře jsem přijel a hned se dal do práce. Rovnám Ko a až bude potom, čerstvě bude odbyto písmeno K.[1]

Oscula plurima.

Aug. Sedláček[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 12. V. [19]24.
Adresa: Nejmilejší, Tereze Sedláčkové, p. t., v Písku, Žižkova 55.

[1] Míněno rovnání archiválií v abecedním pořádku.
[2] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

46

Šťastně a s dobrou myslí jsem přijel. Všude zeleno, ale také dosti vody, vedle dráhy tisíce květův, ale samé bílé (kmínové rostliny a kopret[iny]). Zde je nářek na velikou vodu a zejména rozvodněný potok, takže se lidé z příbytkův stěhovati musí. Ostatně [!] vše při starém. Stará Mařka je v jiné službě, tlustá Mařka pomáhá na seně [?]. Se Zikou[1] jsem se sešel, když jsem šel z nádraží.

Aug. Sedláček[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 14. VI. [19]24 [?].
Adresa: Mé nejmilejší, Terezce, Písek B. p., Žižkova třída 55.

[1] Není zřejmé, je-li psáno Zika nebo Zíka. O koho se jedná nebylo zjištěno.
[2] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

47

Šťastně a pohodlně jsme přijeli.[1] Na rychlíku jsme seděli. Naobědvali si [!], nespali a procházeli se na stráni. Nyní jsme v plné práci a těšíme se na spaní. Bolesti mi povolily. Nebe se zatahuje.

A. Sedláček[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 16. IX. [19]24.
Adresa: Velectěné paní, pí. Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Sedláčkovi jezdila do Rokycan občas pomáhat s pořádáním archiválií též služka (srov. např. Terezin dopis č. 24).
[2] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

48

M. m. h. a R.

Dělám pořád nové a nové „sedláky“,[1] jsem v Litohlavech[2] a dostanu se dnes snad do Mokrouše.[3] Povětří dobré. Oscula multa. Pacis et tranqulitatis multum opto.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 17. IX. [19]24,
č. b. foto Partie z okolí (lesní potok). Nakl. J. Mirbauer, Beroun.
Adresa: Velectěné paní pí., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Míněny písemnosti týkající se venkovského obyvatelstva.
[2] Litohlavy, obec 2 km SSZ od Rokycan.
[3] Mokrouše, dnes součást obce Tymákov, 8 km JZZ od Rokycan.

[49]

M. m. R.

Už jsem se rozloučil se sedláky[1] (19/9, 10 hod. ráno) a teď půjdeme do měst. (F)[2] Že to tak rychle šlo, je Tvoje zásluha.[3]

Tvůj věrný A. S.
Marie Sadílková[4]

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
č. b. foto Rokycany, V Brance. Nakl. J. Mirbauer, Beroun.
Adresa: Velectěné paní p., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižk. tř. 55.

[1] Viz pozn. 1 k předcházejícímu dopisu. Pořadí dopisu bylo určeno podle Tereziny odpovědi na něj. – Viz její dopis č. 35, kde je mj. poznámka „tos se sedláky zatočil“.
[2] V závorce vložen znak nejasného významu, nejspíše majuskulní „F“.

[3] Tereza též jezdila Sedláčkovi pomáhat s pořádáním rokycanského archivu (srov. např. pozn. 30 v Úvodu aj.).
[4] Vlastnoruční podpis. Marie Sadílková sloužila u Sedláčků v posledních letech Sedláčkova života. Dále viz pozn. 1 k dopisu č. 47.

50

Poslané psaní bylo mi příjemným překvapením. V Politice dnešní (sobotní)[1] jsem se dočetl, že umřela paní Cikánková.[2] Buď tak hodná a napiš krátkou soustrast. Těším se již na úterý.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 21. IX. [19]24,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Velectěné paní pí., Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Míněna Národní politika, český politický týdeník vycházející v Praze v letech 1885–1945, zde konkrétně číslo 260 ze dne 20. 9. 1924.
[2] Cikánková Marie, manželka JUDr. Antonína Cikánka, náměstka gen. voj. prokurátora (viz pozn. 4 k Terezinu dopisu č. 31). Zpráva o jejím pohřbu je ve třetím sloupci na s. 7 výše zmíněného čísla Národní politiky.

51

Milá, přel. ž.

Dobře jsem dojel a v rychlíku seděl. Prošel jsem se na Stráni a teď jsem v Klatovech. Den byl překrásný.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 14. X. [19]24,
kolor. foto Rokycany, celk. pohled. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Velectěné paní, T. Sedláčkové přel., v Písku, Žižkova tř. 55.

52

M. dr. srdce.

V úterý odpoledne měl jsem to největší auditorium, před kterým jsem kdy mluvil. Bylo tam 900 dětí (i nižší gymnasium) a držely kázeň obdivuhodnou.

Snad budu ještě vykládati v Sokolu. Zdraví mi slouží, ale dře mne mýto.[1] Za chvíli ho budu míti z krku. Těším se.

August Sedláček[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 16. X. [19]24.
Adresa: Své drahé ženušce, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Nejspíše záležitosti mýta v materiálech rokycanského archivu.
[2] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

[53]

Šťastně přijel a dobře jel. Ve vyšších polohách ještě všude sníh. Vítr jako všude a k tomu déšť a tma, jinak ale dosti pohoda. Topíme o všecko pryč. Jinak je mi zcela dobře.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka [?]. [?]. [19]25,
kolor. foto Rokycany. Nakl. V. Brinda [!], Rokycany.
Adresa: Přemilé, Rezičce Sedláčkové, v Písku, Žižk. třída 55.

54

Přemilá!

Daří se mi dobře. Dostal jsem chuť k jídlu a právě mě těší. Měli jsme tu liják a stálý déšť. Teprve dnes 9/3 to polevilo a byl jsem proto také na stráni. Podle všeho přijedu v sobotu 14 hod. na oběd. Těším se!

August Sedláček[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 9. III. [19]25 [?].
Adresa: Přemilé Rezičce, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

55

Psáno na den sv[atého] Řehoře[1] za hustého sněhu.
Přijedu 13/3 v pátek na kafíčko.

5.[2]

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 12. III. [19]25,
bar. obr. dívky na lavičce pod stromem. Pod ním je veršík: Co jsem chtěla, Bůh mi dal...
Adresa: Velectěné paní pí., Rezičce Sedláčkové, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Tj. 12. března.
[2] V souvislosti s jinými dopisy (28, 29) lze usuzovat, že pětka znamená „v 5 hodin ve škole na kávě".

56

Šťastně přijel a potom zde pokropilo. Vzácnou novinku! Blahosl[avená] Terezie bude v Římě vyhlášena za svatou.[1]

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 8. V. [19]25,
kolor. foto Lovecký zámeček u Tří Trubek. Nakl. J. Chmelíček, Plzeň.
Adresa: Mé roztomilé, Rezičce, Písek, Žižkova tř. 55.

[1] Míněna Terezie z Lisieux, 1873–1897, francouzská mystička, řeholnice řádu bosých karmelitánek. Byla svatořečena v roce 1925.

57

Odjedu odtud ve středu. Jestli budu hotov, přijedu ve 2 hodiny, ale oběda nepotřebuji.
Nepřijedu-li ve 2 hodiny, najisto přijedu v 5 hodin odpoledne (= 17 hodin).

Aug. Sedláček[1]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 11. V. [19]25.
Adresa: Mé přemilé, Rezičce, Písek, Žižkova třída 55.

[1] Sedláčkův podpis je na druhé straně dopisnice, spolu s adresou.

58

Carissima conjux [!]
fidelis anima!

Dobře jsem jel a šťastně přijel, pak se vyspal a tím dávám na jevo [!], že jsem zase v díle, očekávaje soboty.

A. Sčk.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 29. X. [19]25,
kresba J. Mánes: Národní písně (Prší, prší, jen se leje...). Nakl. J. Hladký, Praha.
Adresa: Velectěné paní, p. Ter. Sedláčkové, Písek, Žižk. tř. 55.

[59]

Mám starosti, že od Tebe do dneška (11 a 5 h 30 m) nemám zprávu a že snad stůněš.
Příjezd můj bude v pátek ve 2 hod., ale odpadne oběd, protože se najím ve vlaku a v Ražicích[1] mohu pohodlně se napíti.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
kolor. foto Rokycany, náměstí. Nakl. A. Bryndová.
Adresa: Spanilom. paní paní, Tereze Sedláčkové, p. t., v Písku, Žižkova tř. 55.

[1] Ražice jsou přestupní stanicí na cestě vlakem z Plzně do Písku.

[60]

Psaníčko rozmilé jsem dnes obdržel, měl jsem z něho radost jásavou.
Ať žijí následky [?]. Těším se na večer středy a na čtvrtek.

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
lístek je vystřižený z kartonu, nad textem je Sedláčkova kolorovaná kresbička tří svázaných šípků.
Adresa: Velectěné, paní paní, Tereze Sedláčkové, v Písku, Žižkova tř. 55.

[61]

Přemilá m. ž.!

Věděti dávám, že jsem se šťastně a bez pohromy sem dostal, mezi papíry sedím a na někoho velice vzpomínám. A tu roztomilou bytost 1 000× pozdravuji a l[íbám] a přeji si, abych ji 15/5 ve zdraví spatřil.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Velectěné, paní paní, Tereze Sedláčkové, v Písku, B. p. 355.

[62]

A ty a já ... jsme sice dva, ale hezky daleko od sebe, stejně dychtiví teplého počasu [!], ale stále klamáni. Já přijel šťastně, ale s velikou žízní. Netrápilo by mě nic, jen ta tma je mrzutá.
Pozdravuji všecky – oscula multa.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany
Adresa: Velectěné, paní paní, Terezce Sedláčkové, Písek, Žižkova třída 55

[63]

August Sedláček

Z Rokycan se staly Benátky, z kopané plavaná, ale již se to trochu lepší. Já mažu a ohýbám papíry o všechno pryč.
Těším se.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
kolor. foto Rokycany, tři malé foto města. Nakl. V. Brynda, Rokycany.
Adresa: Mé, znejmilejší Terezce, v Písku B. p., Žižkova tř. 55.

[64]

Dobře jsem přijel. Když jsem sestoupil a obědval, spotil [!] jsem se teplem jako v červenci, ale to mi dělalo dobře. Cestoval jsem příjemně i v rychlíku.
Těším se na sobotu.

POPIS PÍSEMNOSTI
Pohlednice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka 25 [?]. IX [?]. [19]25 [?],
č. b. foto Lovecký zámeček u Tří Trubek (u Rak.).[1] Nakl. V. J. Chmelíček, Plzeň.
Adresa: Velectěné a nejmilejší, Rezičce, v Písku, Žižkova třída 55.

[1] Poznámku v závorce vepsal Sedláček do tištěného textu vlastní rukou.

[65]

V přátelském posedění, ve zdraví a jarosti mladistvé a při dobrém moku.[1]
K pozdravům se připojuje
uct[ivě] oddaný

Königsmark[2]

Josef Socha přítel
Dr. Mandelín
Jan Žitný
J. Baumgärtel[3]

POPIS PÍSEMNOSTI
Dopisnice, pošt. razítko Rokycany, dat. razítka nečit.,
bar. obr. V. Jansa, Dubrovník.[4]
Adresa: Velectěné, paní pí., Tereze Sedláčkové, v Písku, B. p. 355.

[1] Až potud psáno Sedláčkovou rukou, dále pokračuje dr. Königsmark.
[2] Viz pozn. 1 k dopisu č. 38.
[3] Další dva podpisy jsou nečitelné.
[4] V popředí obrázku jsou cypřiše. Sedláček připsal: Cypřiš je pěkný strom, ale má býti k němu veselá nálada.

Dnes čtyry [!] hodiny přestávka

Sedláček

POPIS PÍSEMNOSTI
Telegram, podán v Rokycanech 20. XI. [?] pod č. 108, počet slov 9, odeslán v 8.50 hod., přijat v Písku 20. XI. [?], 9.50 hod.
Adresa: Paní Reza Sedláčková, Písek.

Závěr

Osobnost Augusta Sedláčka, významného českého historika a archiváře, poutala zájem odborné veřejnosti již v dobách, kdy byl ještě v plné tvůrčí a životní síle. Tento zájem se však soustřeďoval především na Sedláčkovy spisovatelské aktivity a jeho soukromý život zůstával stranou pozornosti. Přitom každá vědecká práce je zarámována do událostí všedního života badatele a osobní zázemí dotváří podmínky pro jeho činnost odbornou. Stejně tak je tomu u Augusta Sedláčka, který měl během svého dlouhého života mimořádné štěstí na životní souputníky. Nejen rodiče, ale i mnozí kolegové v učitelském povolání, a zejména obě manželky, všemožně podporovali jeho vědeckou práci, čímž se nepřímo zasloužili o obrovské dílo, které stihl za svůj život vykonat.

O soukromém Sedláčkově životě máme nejvíce zpráv z jeho Pamětí vydaných dva roky před smrtí, tj. v roce 1924. V nich Sedláček vzpomíná na dobu mládí, na první manželství a začátky své vědecké práce. Jelikož Paměti psal brzy po sňatku se svou druhou ženou Terezou, věnuje tu životu s ní jen velmi málo místa. Tento nedostatek je však bohatě vyvážen dalším důležitým pramenem, který máme k dispozici, a tím jsou Vzpomínky jeho druhé manželky Terezy sepsané v roce 1959 a doplněné v roce 1970. V nich se Tereza zabývá nejen posledními lety Sedláčkova života, kdy byla jeho manželkou, ale vrací se též k období mladšímu, které znala z jeho vyprávění. Z obou těchto memoárů se dozvídáme více o Sedláčkových životních postojích, které jsou často stejně obdivuhodné jako jeho obrovské vědecké dílo.

Sedláček vždy s vděčností vzpomínal na svého otce, který ho nenechával odmalička zahálet a vedl ho k pilnosti a systematičnosti. Při středoškolském ani vysokoškolském studiu sice Sedláček nevynikal mimořádným prospěchem, ale dovedl pracovat na svém odborném růstu jinak – svojí neúnavnou praktickou badatelskou činností. V tom mu byl dobrým učitelem a rádcem historik Josef Emler a Sedláček sám později hodnotil svoji archivní práci během studií jako přínosnější, nežli celé studium. Rovněž jeho první manželka Ernestina mu umožňovala každoroční prázdninové badatelské cesty po historických místech a jejich archivech tím, že mu pro tyto cesty vytvářela příznivé podmínky.

Díky druhému sňatku s mladou učitelkou Terezou Barcalovou získal Sedláček zázemí pro svoji badatelskou a spisovatelskou práci v posledních letech života, ve kterých své rozsáhlé životní dílo završil. Zde předkládaná edice korespondence mezi ním a jeho druhou životní partnerkou může být tedy dalším krokem k poznání osobního zázemí velkého badatele zejména proto, že v dopisech nalézáme odezvy událostí později zahrnutých v memoárech obou protagonistů.

Jelikož editovaná korespondence pochází pouze z písecké etapy Sedláčkova života, jejíž valnou část prožil s Terezou Barcalovou, odkazuje se tato práce častěji na Tereziny Vzpomínky, které se zabývají převážně zmiňovaným obdobím. Právě zde ve Vzpomínkách můžeme najít detailnější vylíčení událostí uváděných v dopisech jen v náznacích. Je proto užitečné mít při studiu korespondence manželů Sedláčkových jejich memoáry k dispozici, protože edice je s nimi poznámkovým aparátem provázána.

Zásluhou Sedláčkovy pečlivosti se jeho korespondence dochovala v nezvyklém množství. To vytváří pro badatele dostatečně široké pole působnosti a v tomto ohledu zbývá ještě mnohem více vykonat, než již bylo vykonáno. Doposud byly publikovány formou spíše popularizující edice pouze Sedláčkovy dopisy jeho první lásce. Badatelsky velmi zajímavá by jistě byla též korespondence s rodiči, sourozenci a první manželkou Ernestinou. Tyto a další dopisy převážně soukromého charakteru jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Písku. Bez zajímavosti rovněž není ani korespondence rázu převážně odborného, kterou Sedláček vedl s významnými osobnostmi vědeckého a politického života. Tu může případný zájemce najít ve fondech Historického ústavu AV ČR, kde je uložena současně s rukopisy jeho stěžejních literárních prací.

Chronologický přehled životních dat

August Sedláček

1843 – 28. 8., narodil se v MladéVožici
1848 – začal chodit do školy v Mladé Vožici
1863 – maturoval na gymnáziu v Písku, vstup na pražskou FF
1867 – promoce, první učitelské působiště na gymnáziu Litomyšli
1869 – působí na gymnáziu v Rychnově n. Kněžnou
1871 – 29.4., sňatek s Ernestinou Hlavatou
1875 – působí na gymnáziu v Táboře
1882 – vyšel I. díl Hradů, zámků a tvrzí království českého
1891 – umírá Sedláčkova matka (nar. 1818)
1892 – umírá Sedláčkův starší bratr František (nar. 1838)
1896 – umírá Sedláčkův otec (nar. 1805)
1899 – umírá Sedláčkova první manželka Ernestina, stěhování do Písku
1901 – umírá Sedláčkův mladší bratr Alois (nar. 1853)
1910 – umírá Sedláčkův nejstarší bratr Rudolf (nar. 1837)
1911 – začaly vycházet Dějiny královského města Písku
1915 – seznámení s Terezou Barcalovou, pozdější druhou manželkou
1922 – 26. 4., druhý sňatek
1924 – vyšly Paměti z mého života
1926 – 15. 1., August Sedláček zemřel
1927 – vyšel poslední díl Hradů, zámků a tvrzí království českého

Tereza Sedláčková

1883 – 3. 2., narodila se v Písku, na Drlíčově
1905 – získává vysvědčení pěstounky pro školy mateřské
1908 – vychovatelkou u české rodiny ve Švédsku
1911 – maturita na učitelském ústavu v Příbrami, učitelkou v Lounech
1912 – učitelkou v Záluží u Mostu
1916 – učí v Souši u Mostu
1920 – učí v Mostě
1921 – učitelkou v Záhoří u Písku
1922 – 26. 4., sňatek se Sedláčkem
1922 – učitelkou v Písku
1926 – 15. 1., manžel August Sedláček zemřel
1938 – 17. 9., odchod do penze
1959 a 1970 – píše své Vzpomínky, vyšly až posmrtně v r. 1996
1972 – 24. 11., zemřela v Písku

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny nevydané

Národní archiv (NA) Praha
- fond Ministerstvo školství a národní osvěty, inventáře.

Státní oblastní archiv (SOA) Třeboň
- fond Matriky, farnost Písek, matrika narozených č. 22.

Státní okresní archiv (SOkA) Písek
- fond Sedláček August, zejm. karton 1 (dopisy Terezy Barcalové) a karton 8 (dopisy Augusta Sedláčka), dále pak kartony 2–7 (korespondence ostatních příbuzných a přátel)
- fond Okresní úřad Písek, sčítání lidu 1921, sčít. operát č. 11
- fond Okresní školní výbor Písek, zejm. karton 99 (osobní spisy učitelů, písmeno S); dále pak kartony 12, 19, 20, 21, 31, 37, 43, 45, 52–59, 64, 67, 90, 92, 98, 100, 101 aj.
- fond Městský úřad Písek, knihy 135–144 (matriky příslušníků obce) a 145–149 (indexy k matrikám)
- fond Okresní zastupitelstvo Písek, karton 85 (volby členů OŠV).

Státní okresní archiv (SOkA) Tábor
- fond Okresní úřad Tábor, sčítací operáty č. 87 a 151a.

Státní okresní archiv (SOkA) Rokycany
- informace o Josefu Königsmarkovi zaslány elektronickou poštou.

Historický ústav Akademie věd ČR Praha
- fond August Sedláček, inv. č. 161, korespondence (Merhout, Setunský, Könismark, Leminger, Schwarzenberg, Cikánek aj.).

Prameny vydané

HÁJKOVÁ Dagmar – ŠEDIVÝ Ivan, *Korespondence (T. G. Masaryk a E. Beneš, 1914–1918),* Praha 2004.
KOLÁŘ Ondřej (ed.), *Vzpomínky Terezy Sedláčkové*, Písek 1996.
KOLDA Vlastimil (ed.), *Profesora Augusta Sedláčka listy důvěrné*, Mladá Vožice 1998.
SEDLÁČEK August: *Paměti z mého života*, Praha ^{2}1997.

Literatura

CÍFKA Stanislav a kol., *Jihočeská vlastivěda – literatura, divadlo,* České Budějovice 1984.
CIHLA Ladislav, *August Sedláček*, Písek 1963.
DAŇHELKA Jiří, Směrnice pro vydávání starších českých textů, in *Husitský Tábor,* Tábor 1985, sv. 8, s. 290-301.
KOLÁŘ Ondřej, *Písecká léta Augusta Sedláčka*, Písek 1987.
KOLÁŘ Ondřej, *O Augustu Sedláčkovi*, Písek 1988.
KOLÁŘ Ondřej, *Město v času proměn*, Písek 1990.

KOLEKTIV, *August Sedláček a pomocné vědy historické*, sborník, Mladá Vožice 1995.
KOPIČKOVÁ Božena, Pozůstalost Augusta Sedláčka, in *Zpravodaj klubu Augusta Sedláčka,* 1993/3, s. 28–29.
KOTALÍK Josef, *Písek a Písecko v literatuře*, Písek 1966.
MATZNER Jan, *Královské město Písek*, Písek 1898.
PRÁŠEK Jiří, *Písecké XX.* stole*tí,* Písek 1999.
PRÁŠEK Jiří, *Písecké 2. tisíciletí,* Písek 2000.
SEDLÁČEK August, *Dějiny královského krajského města Písku,* díl III., Písek 1912.
ŠEBÁNEK Jindřich, Osmdesáté narozeniny Dr. A. Sedláčka, in *Písecké listy,* Písek 1923, č. 34, s. 4 a č. 39, s. 1–2.
ŠEFL J. – DVOŘÁČEK J., *Adresář města Písku a okolí,* Písek 1922.
ŠŤOVÍČEK Ivan a kol., *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002.
THIR Karel, *Staré domy a rodiny táborské*, Tábor 1920.
VAVROUŠKOVÁ Anna, Sedláčkova pozůstalost, in *Časopis rodopisné společnosti,* 1929, s. 17–28.
VESELÝ Josef, *Průvodce po Sedláčkově stezce*, Písek 1928.
ZEMANOVÁ Blanka, *Písecká literatura a její autoři,* Písek 2005.

Periodický tisk

Národní politika, ročník XLII, Praha 1924.
Otavan, ročník IV, V, VII, VIII, IX, X, Písek 1919 – 1926.
Písecké listy, ročník XXIIV, Písek 1923.

Internet

http://www.kas.sweb.cz, 23. 11. 2006
http://www.gymta.cz, 19. 3. 2007

Prameny ústní

Rozhovor s pí. Marií Houdkovou, roz. Hroudovou, ošetřovatelkou Terezy Sedláčkové; rozhovor vedl ve dnech 23. 11. a 6. 12. 2006 Josef Havlan.
Rozhovor s p. Milanem Růžičkou, současným majitelem bývalého Sedláčkova domu; rozhovor vedl dne 2. 12. 2006 Josef Havlan.
Rozhovor s p. Václavem Vlčkem, bývalým zaměstnancem Schwarzenberského panství; rozhovor vedl dne 18. 11. 2006 Josef Havlan.

Jmenný rejstřík

B
Baboušková / T3
Barcalová Marie / T32
Baumgärtel J. / A65
Bernhart Josef / T38
Blatná / T9
Březnice / T36
C
Cikánek Antonín, Dr. / T31
Cikánková Marie / A50
Ć
Čáchová Anna / T30
Černý / T21
D
Duchcov / A3
F
Fiala, Ing. / T31
Fiala, insp. / T11
H
Hejduková Emilie / T37
Herben Jan / T16
Horažďovice / A42
Hořovice / A20
Hovorka Karel / T14, T15, T35, A9, A12
Hroníková / T3
Hrušková (roz. Mayerová) Vilma / T34, A14
Husová Anna Regina / T25
J
Jánská / T17
Ješina / T3
Jirman Václav, MUDr. / A34
Jistebnice / T9
K
Kaiser Josef /T28
Kalina Antonín / T16
Kendík / A13
Kestřany / T15, A10, A11
Klatovy / A51
Klobouky / T6
Kočková Marie / T22
Königsmark Josef / T33, A38, A65
Kopisty / T17
Kostelík / T34
Košťany / T3
Krejčí, Dr. / T31
Křemen, prof. / A12
Kuděj František / A38
Kutta Bedřich, MUDr., pplk. / T26
L
Lehnerová / A24
Leminger Otakar / A9, A12
Litohlavy / A48
Litvínov / T9
Lom / T9, T10, T12, T15, T17
Louny / T9, T10, T15
M
Macháček / A24
Malkusová / A12, A13
Mandelín, Dr. / A38, A65
Martincová Františka / T6, T10, T14, T15, T16
Marx Karl / T16
Mehelník / T38
Menšík / T30, T33
Merhout Cyril / T12, A10
Metelka / T17
Milín / A20
Mirovice / T13, T14, T15, T17, A10, A11, A13
Mladá Vožice / T26
Mokrouše / A48
Most / T5, T6, T9, T12, T14, T15, T17, T35, A3, A9, A15
Mšeno / T9
N
Nový rybník / T38
O
Oslov / A10
P
Pirchanová Ludmila / T37
Písek / T7, T9, T13, T17
Pítra / T13, A11, A12
Praha / T9, T12, T13, T17
Prellová Božena / T25, T34, T37
Protivín / A9
Průhony / T38
R
Ražice / T30, T31, A40, A42, A59
Rokycany / T22, T34, T36, A13, A63, A66
Rybka / T9, T10
Ř
Řím / A56
S
Sadílková Marie / A49
Setunský A. / A15
Schönbach / T9
Schwarzenberk Bedřich, JUDr. / T28
Smrkovice / T31
Socha Josef / A65
Sokol Karel Stanislav / T16
Souš (Tschausch, Čouš) / T1-T18, T23, A9
Stejskal / T10
Strakonice / A42
Š
Šádková Ema / T37
Šebánek Jindřich, Dr. / T26
Štajer Karel / T38
Štěkeň / A42
Šturčice / T38
T
Tábor / T20, A42
Telce / T6

Tetiva / A8, A13
Tomek / T5, A9, A12
Topka Josef / T13, A15
Treglerová / T9
Trnková / T33
Třebenice / T9
V
Vacínová / T3
Velenovský / A10
Vlastec / A10
Vráž / A20
Vrbenský Bohuslav / T12
W
Weil / T6
Z
Záhoří / T18, T22, A15
Zajíček Jaroslav, JUDr. / T30
Záluží / T9
Zbiroh / A20
Zenkl / T36
Zika / A42
Zvíkov / T32
Ž
Žitný Jan / A65
Živcová bouda / T38

Obrazové přílohy

Rodný dům Augusta Sedláčka v Mladé Vožici

August Sedláček s rodiči a sourozenci

První táborské bydliště A. Sedláčka v Růžové ul. č. 83

Druhé bydliště A. Sedláčka v Táboře, Mikuláše z Husi č. 36

Dům v Prokopově ulici, ve kterém žila Tereza před sňatkem

Sedláčkův dům v Žižkově ulici

Pamětní deska na Sedláčkově domě

Pozůstatky Sedláčkova bazénku na zahradě jeho bývalého domu

Ukázka rukopisu Terezy Sedláčkové

Ukázka rukopisu Augusta Sedláčka

Článek Dr. Šebánka k Sedláčkovým osmdesátinám

Rokycanské náměstí na staré pohlednici

Sedláčkův pohřeb z písecké radnice v r. 1926

Náhrobek manželů Sedláčkových

Fotografie jsou z archivu autora.

Rodný dům Augusta Sedláčka v Mladé Vožici

August Sedláček s rodiči a sourozenci

První táborské bydliště A. Sedláčka v Růžové ul. č. 83

Druhé bydliště A. Sedláčka v Táboře, Mikuláše z Husi č. 36

Dům v Prokopově ulici v Písku, kde žila Tereza před sňatkem

Sedláčkův dům v Žižkově ulici v Písku

Pamětní deska na Sedláčkově domě

Pozůstatky Sedláčkova bazénku na zahradě jeho domu

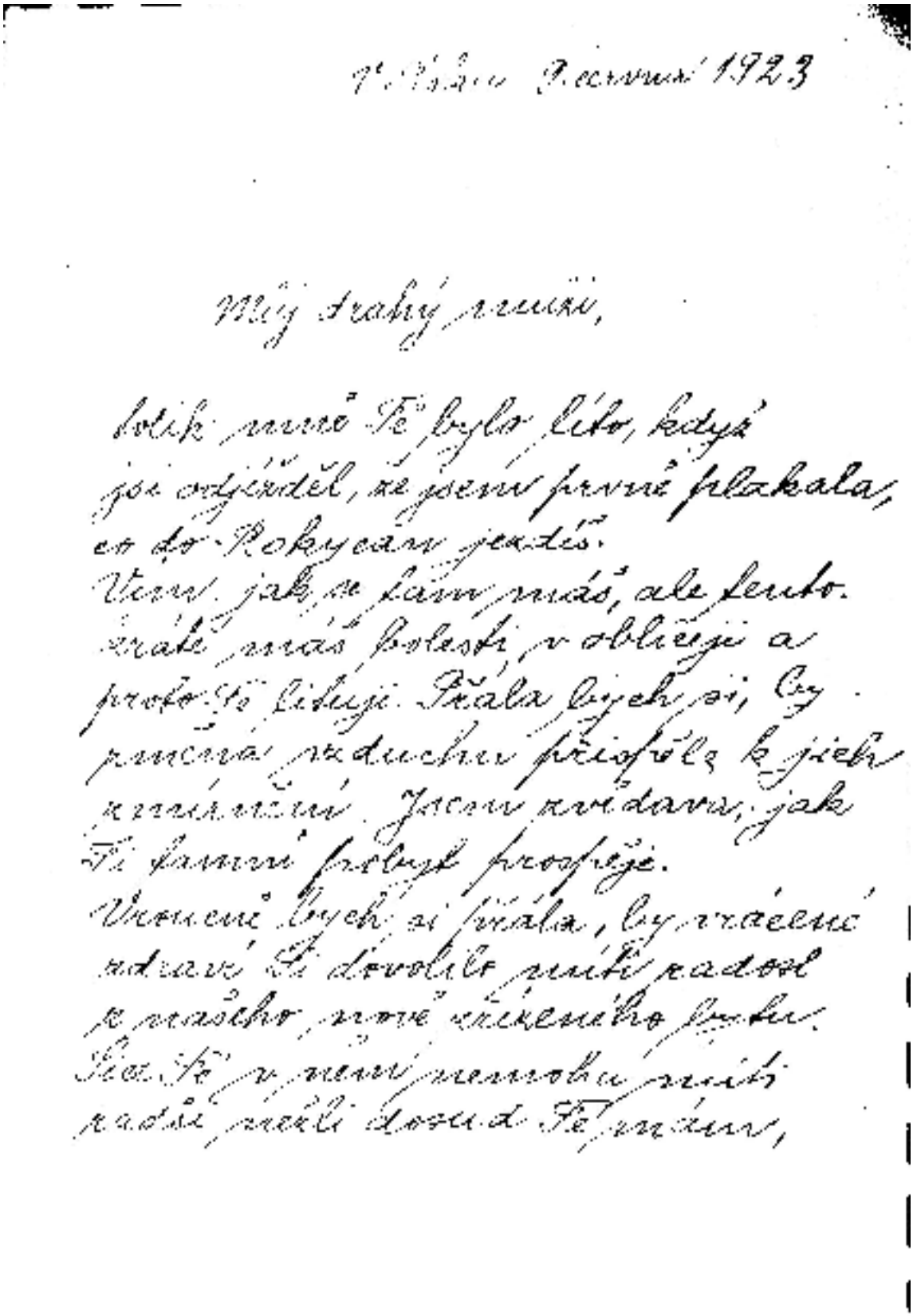

Ukázka rukopisu Terezy Sedláčkové

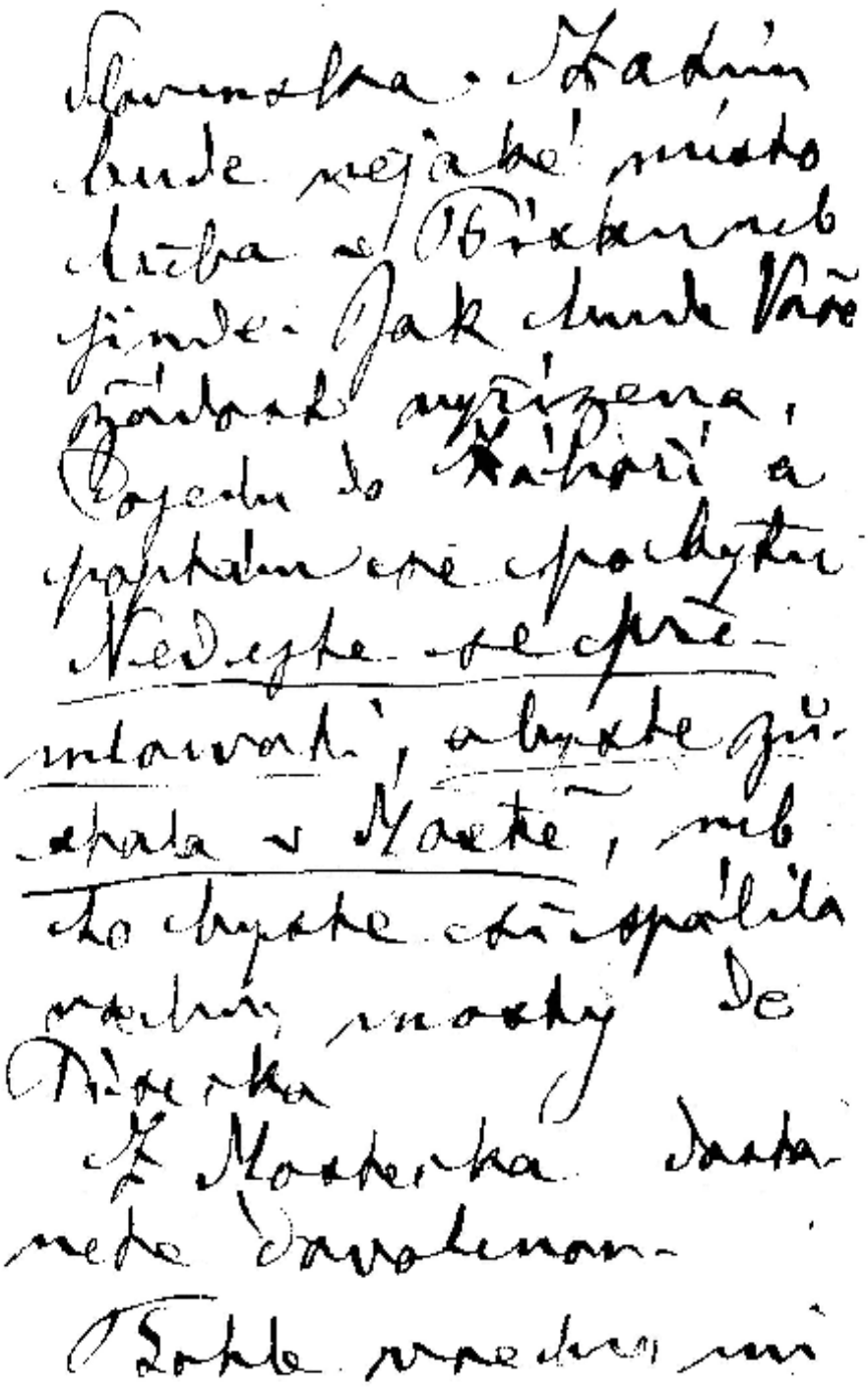

Ukázka rukopisu Augusta Sedláčka

Číslo 39. PŘÍLOH V Písku, dne 28. září 1923. Ročník XXVII.

PÍSECKÉ LISTY.

Orgán Československé národní demokracie.

Předplatné pro Písek i venkov: čtvrtletně K 6.—, půlletně K 12, ročně Kč. 24. Do cizozemska o příslušné porto více. Jednotlivá čísla 50 haléřů.

Redakce na Bakalářích čís. 43 (roh Jirsíkovy ul.) Vycházejí v pátek dopol. s datem sobotním. Kdo nevrátí druhé číslo tohoto listu na ukázku zaslaného, považován jest závazně za odběratele.

Administrace a expedice v knihtiskárně J. Hrušky v Komenského ulici 84 Lze dostati ve všech zdejších knihkupectvích. Splatno a žalovatelno v Písku.

Nejdražším statkem národu jsou jeho velicí mužové a slavné události jeho dějin.
Palacký: Gedenkbl. 121.

Ph. Dr. Jindřich Šebánek:

Osmdesáté narozeniny Dr. Augusta Sedláčka.

Myslím, že čtenáři tuší proč dnes vzpomínám slov Palackého a právě onoho jeho výroku, kterým nás učí ctíti ty, kdo vynikli silou ducha, kráčeli novými cestami a v životě zasvěceném práci došli svých cílů. Popudem jest mi jubileum Sedláčkovo, který se dožil 28. srpna osmdesáti let svého života, bohatého činností vědeckou a požehnaného pro český dějezpyt.

Sedláček, rodák Mladovožický, byl od mládí přirozeným svým talentem, vlivy domova a okolí a konečně také náladou doby, v níž vyrůstal, veden k historiografii. Vystudovav na gymnasiích v Jindřichově Hradci a v Písku, věnoval se na universitě studiu dějepisu, češtiny a filosofie. Od roku 1868 byl profesorem v Litomyšli, pak v Rychnově n. Kněžnou a od r. 1875 v Táboře. Do výslužby odešel r. 1899 a za místo pobytu zvolil si Písek. Těch prostých několik dat, které jsem uvedl, spojuje v životě Sedláčkově neúnavná a pravidelná práce, která vůbec charakterisuje celý život Sedláčkův. Záhy z mládí pustil se také Sedláček do samostatné práce dějezpytné a dík své neúnavné píli a cílevědomé a soustavné činnosti vykonal dílo vskutku nesmírné. Od roku 1865 setkáváme se zhusta v časopisech s pracemi Sedláčkovými, z počátku zejména v »Otavanu«, v »Památkách archeologických«, později v »Časopise českého musea«, v »Časopise matice moravské«, ve výročních zprávách reál. gymnasia táborského, v »Lumíru«, ve »Věstníku učené společnosti«, v »Sborníku historickém«, v »Českém časopise historickém«, v »Methodu« v agrárním archivu, v »Českém jihu« v »Časopise společnosti přátel star. č.« a v »Zeitschrift des Vereines für die Geschichte und Kultur Österr. Schlesiens« a jinde.

Stěžejní význam Sedláčkův spočívá v historické geografii, která ho vedla pak k práci v pomocných vědách historických vůbec, zejména genealogii, heraldice, sfragistice a metrologii. Historická topografie stala se mu východiskem; ona byla zálibou již jeho gymnasijních studentských let; popisy zřícenin hradů, tvrzí a zámků byly jeho oblíbenou četbou, návštěvy historicky památných míst a pokusy o jich popisy jeho potěšením.

Sedláček měl od mládí cíl svojí práce před očima a celé jeho dílo roste ze studií topografických jako z hlavního kořene. Jest jistě dobře známo, že splněním velkých cílů Sedláčkových jsou jeho monumentální »Hrady, zámky a tvrze království Českého«, které dnes obsáhly ve 14 svazcích celé Čechy až na Pražsko, které jest hotovo v rukopise a vyplní bohdá záhy svazek patnáctý, aby tak největší dílo Sedláčkovo v celistvosti stalo se »majetkem obce národu Českého«, jemuž věnoval autor tento svůj skvělý dar. To jest vrchol Sedláčkovy vědecké práce, jeho skutečné životní dílo, neboť s přípravami k němu začal již jako student. Hrady obsahují historii všech hražených míst v Čechách, popisy hradů, vysvětlení jich zařízení po stránce kulturně-historické, dějiny rodů, obrazy jejich erbů a pečetí a přehledy genealogické. Sedláček ve svých Hradech dal dílo, které samo stačí pojistiti mu trvalý obdiv a vděčnost. Z příprav k Hradům veden byl Sedláček však často k zásadnímu řešení různých otázek, z nichž vynikla dlouhá řada jeho prací. Jich výběr sám zabral by dlouhý článek — chci upozorniti jen na několik málo.

Topografii obíral se Sedláček v nejširším slova smyslu. Přirozeno, že neobmezil se jen na hražená místa v Čechách a zajímal se o místa všechna. Plodem toho studia jest »Místopisný slovník historický království Českého«, který začal psáti již v Táboře a dokončil v Písku r. 1908. Vyčerpal v něm stručně dějiny všech míst v Čechách, majících nějaký historický význam, pověděl sled jich držitelů, takže Sedláčkův místopisný slovník poskytuje přesný obraz osudů českých dominií a jich obyvatelů. —

Za cílem vybudovati historickou geografii Čech šel Sedláček stále hlouběji. Sbíral stará jména potoků, řek, hor a lesů a výsledky své uveřejnil v Rozpravách české akademie I. tř. č. 60 »Snůška starých jmén, jak se jmenovaly v Čechách hory, řeky, potoky a lesy.« Svoje názory na správní rozdělení Čech po několika starších studiích, tomu tematu věnovaných soustavně vysvětlil v knize »O starém rozdělení Čech na kraje.« (Rozpravy č. akademie I. tř. č. 61).

Konečně zení možno, mluvíme-li o Sedláčkově práci v topografii nezmíniti se o několika důležitých Sedláčkových místních monografiích.

Nejstarší takovou práci věnoval svému rodišti. Vyšla r. 1870 pod jménem »Minulost města Mladé Vožice«. O rok později napsal novou knihu »Rychnov nad Kněžnou« a když otec Sedláčkův přesídlil do Čáslavě, vznikla z návštěv historických v tom městě kniha »Děje města Čáslavě« (1874). Nezmíním-li se o řadě menších monografií městských a klášterních, pokud jsou v časopisech, zbývá mi alespoň ještě trojsvazkové dílo »Dějiny král. kraj. města Písku nad Otavou«, které je výsledkem jedenáctileté pilné práce Sedláčkovy v městském archivu písecském. Jím dal Sedláček krásný dar městu Písku, napsav mu monografii, jakou má velmi málo měst českých.

Celkový význam Sedláčkův pro topografii českou jest těžko vystihnouti. Stoje na pevné půdě dokonalého poznání desk zemských, dvorských, knih konfirmačních a erekčních, neméně než 42 městských archivů českých, všech snad archivů pražských, mnoha šlechtických (zejména Třeboňského), mimo Čechy některých moravských, z cizích: vídeňských, berlínských, bratislavských, královeckých, drážďanských a mnichovských, získal materiál velmi úplný. Na jeho základě mohl nakresliti obraz pohybu svobodné půdy v Čechách a topografie vůbec přesně a určitě, že budoucí bádání jistě nebude moci nic změniti.

Druhým zájmem Sedláčkova mládí byla heraldika. Jí všímal si od počátku při svém výzkumu archivním. Za doby pobytu táborského stýkal se pak s nadšeným pracovníkem v heraldice prof. Martinem Kolářem, který se stal Sedláčkovým přítelem. Kolář pracoval podle plánu se Sedláčkem smluvené-

Článek Dr. Šebánka k Sedláčkovým osmdesátinám

Rokycanské náměstí na staré pohlednici

Sedláčkův pohřeb z písecké radnice v r. 1926

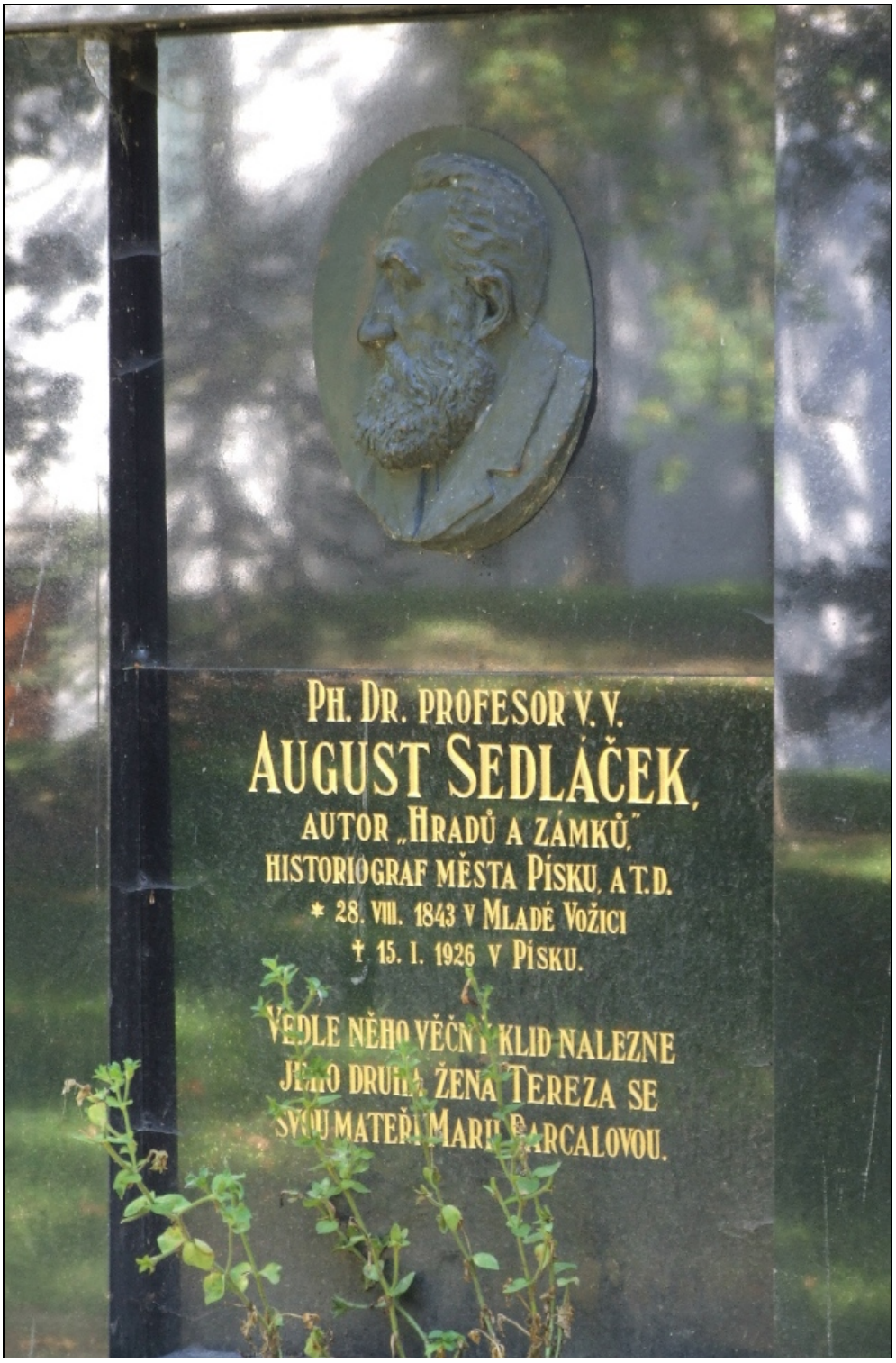

Náhrobek manželů Sedláčkových